

SDFE - Postkasse LER

Fra: Keld Høgh <KH@co-industri.dk>
Sendt: 4. august 2017 10:57
Til: SDFE - Postkasse LER; Simone Holst
Emne: SV: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 66838

CO-industri har følgende bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere:

Alle bestemmelser hvorefter der pålægges pligter bør være strafsanktionerede. Ud over de i kapitel 5 nævnte bestemmelser drejer det sig om:

§ 8, stk. 1 og 2

§ 9, stk. 1 og nuværende stk. 5

Der savnes en begrundelse for, at disse bestemmelser ikke skal være strafsanktionerede.

CO-industri skal anmode om kommentarer til ovennævnte.

Med venlig hilsen

Keld Høgh
Miljøkonsulent

Det er os med overenskomster og faglige fællesskaber

CO-industri

Molestien 7, 3.
2450 København SV
Telefon dir.: +45 33 63 80 27
Telefon: +45 33 63 80 00
kh@co-industri.dk

Fra: SDFE - Postkasse LER [<mailto:ler@sdf.dk>]

Sendt: 28. juni 2017 09:38

Til: 3f@3f.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; ae@ae.dk; sekr@faod.dk; bat@batkartellet.dk; INFO@BYOGHAVN.DK; info@byggesoc.dk; info@bygherreforeningen.dk; CFB <sine@sikkerhedsnet.dk>; CO <CO@co-industri.dk>; formand@dkcpc.dk; Danmarks Miljøportal <miljoportal@miljoportal.dk>; dst@dst.dk; info@danskbyggeri.dk; de@de.dk; info@danskeenergi.dk; info@danskerhverv.dk; mail@danskfjernvarme.dk; dgc@dgc.dk; di@di.dk; dit@dit.dk; jvk@danskeenergi.dk; danva@danva.dk; metal@danskmatal.dk; dv@dv.dk; mail@danskeadvokater.dk; info@dag.dk; info@danskeark.org; post@danskeberedskaber.dk; sekretariat@danskekloakmestre.dk; post@dmoge.dk; jj@danskmiljoteknologi.dk; danskehavne@danskehavne.dk; fdo@fdo.dk; regioner@regioner.dk; info@danskevv.dk; danva@danva.dk; dt@datatilsynet.dk; post@dommerforening.dk; ddl@ddl.org; info@ejendomsforeningen.dk; igl@danskeenergi.dk; eof@eof.dk; info@energiforumdanmark.dk; mail@finansraadet.dk; fda@fda.dk; PC@Pcdrill.dk; mail@fdkv.dk; fri@frinet.dk; fbe@mil.dk; geoforum@geoforum.dk; info@ejendomsf.dk; hvr@hvr.dk; itb@itb.dk; kl@kl.dk; ktc@ktc.dk; [1](mailto:kf@kl-</p></div><div data-bbox=)

[f.dk](#); info@lf.dk; lo@lo.dk; plf@plf.dk; rkr@rkr.dk; dcaa@slv.dk; post@teleindu.dk; ch@plan.aau.dk

Cc: Simone Holst <simho@sdf.dk>

Emne: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Til høringsparterne på høringslisten.

Hermed sendes Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere i høring, jf. vedlagte høringsbrev.

Fristen for at afgive bemærkninger til lovforslaget er den **14. august 2017, kl. 12.00**.

Med venlig hilsen

LER-sekretariatet

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Rentemestervej 8
2400 København NV

T. +45 7254 5500

W. www.sdf.dk

SDFE - Postkasse LER

Fra: Mikael Mortensen <mmo@danskbyggeri.dk>
Sendt: 14. august 2017 11:26
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst
Emne: Dansk Byggeris høringssvar til forslag til ny LER-lovgivning, styrelsens j.nr. 7031-0001
Vedhæftede filer: 170814DanskByggeriHøringssvarLER.PDF

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68530

Til
Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV

Hermed fremsendes vedhæftet Dansk Byggeris høringssvar med kommentarer til styrelsens udkast til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Venlig hilsen
Mikael Mortensen
Chefkonsulent
Erhvervs- og brancheservice
Tlf. direkte: 72 16 01 92 · Mobil: 30 16 37 99

danskbyggeri

Vi samler byggeri, anlæg og industri

Nørre Voldgade 106 · 1358 København K
www.danskbyggeri.dk · [Abonner på nyheder](#)

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV
Sendt til ler@sdf.dk og cc til simho@sdf.dk

14. august 2017
J-nr.: 325536 / 2411180
SDFE's J-nr.: 7031-0001

Høringssvar til høringen af lovforslag om ændring af lov om registrering af ledningsejere (ændring af arbejdsgang med udlevering af standardiserede ledningsoplysninger og udvidelse af lovens anvendelsesområde)

Dansk Byggeri takker for muligheden for at afgive svar i ovennævnte høring af lovforslaget. Som udgangspunkt er Dansk Byggeri positiv overfor lovforslaget. Vi forventer, at resultatet bliver en effektivisering af både planlægningen og gennemførelsen af gravearbejder, og dermed også et reduceret antal graveskader.

Idet lovforslaget og bemærkningerne til lovforslaget blandt andet bygger på det grundige forarbejde, som følgegruppen og dermed Dansk Byggeri deltog i i foråret 2017, har vi kun enkelte bemærkninger til udkastet.

Nødvendige ledningsoplysninger

Det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet, at ministeren får beføjelse til at fastsætte nærmere regler om nødvendige ledningsoplysninger, og at denne beføjelse bliver udmøntet med inddragelse af følgegruppen. Dette arbejde ser Dansk Byggeri frem til at deltage i. Samtidigt ser vi frem til, at dette arbejde bliver koordineret med standardiseringsarbejdet, som pågår i Dansk Standard DS/S-832, hvor DS 462 skal revideres til et tidssvarende niveau og med beskrivelse af de nævnte nøjagtighedsklasser mv.

Tidsfrister

Generelt mener Dansk Byggeri, at de forskellige tidsfrister for overgangsperioder, påvisningstidspunkt samt brokerens svarfrister skal være så korte, som det er praktisk muligt, så alle parter hurtigst muligt vil mærke de administrative lettelser og den samfundsmæssige gevinst.

Konkret foreslår vi derfor, at tidsfristen på 3 år for ledningsejernes til at vektorisere eksisterende ledningsoplysningerne nedsættes til 2 år, altså så § 1, nr. 14 kan sættes i drift allerede den 1. juli 2021.

Venlig hilsen
Dansk Byggeri

Mikael Mortensen

SDFE - Postkasse LER

Fra: Christian Berg <CHB@danskenergi.dk>
Sendt: 14. august 2017 09:36
Til: SDFE - Postkasse LER; Simone Holst
Emne: Høringssvar - Dansk Energi
Vedhæftede filer: Høringssvar_14-08-2017_DanskEnergi.pdf

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68478

Hermed følger Dansk Energis høringssvar til forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Mvh
Christian Berg

Venlig hilsen/Regards

Christian Vonger Berg
Chefkonsulent / Senior Advisor

Mobil/cell: +45 22 750 411

Twitter: [@vongerberg](https://twitter.com/vongerberg)

Adresse: Vodroffsvej 59 | 1900 Frederiksberg C

www.danskenergi.dk

Member of [European Local Fibre Alliance](#)

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV
Sendt pr. mail: ler@sdfе.dk, cc.: simho@sdfе.dk

Dok. ansvarlig: CHB
Sekretær:
Sagsnr: s2017-516
Doknr: d2017-11390-7.0
14. august 2017

Dansk Energis høringssvar - udkast til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Hermed følger Dansk Energis bemærkninger vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere (LER-loven).

Indledende bemærkninger

Dansk Energi har med tilfredshed noteret, at det foreliggende udkast til lovforslag tager højde for en række af vores bemærkninger afgivet i forbindelse med præ-høring af lovforslag, herunder:

- En præcisering af, at registrerede ledningsoplysninger kan opmåles på ledningsniveau (enkelte ledninger) og på tracéniveau (samling af ledninger i føringsrør eller tæt samlet i en rende).

Vi finder det helt afgørende, at nye regler og krav til digital registrering og udveksling af ledningsoplysninger rummer begge typer opmålingsmetoder – det har væsentlig økonomisk betydning for de selskaber, som allerede har gennemført digital registrering af ledningsinfrastruktur.

Vi mener dog ikke det er relevant at oplyse hvor bredt tracéet er, da det ikke siger noget om tracéets nøjagtige placering - det vil blive konkretiseret i forbindelse med en kommende fastlæggelse af nøjagtighedsklasser for ledninger.

Tracéet kan bestå af flere gravninger, foretaget over lang tid, hvor der kan være tale om: et nyanlæg, en udvidelse, en udbedring m.m. - alle disse kan ligge i samme tracé.

For at give graveaktøren de nødvendige oplysninger, som muliggør, at graveaktøren kan finde en ledningsejers anlæg, og for ikke at give information som skaber forvirring og udgør en unødigt administrativ byrde for ledningsejerne, bør følgende oplysninger udleveres:

- Tracéets placering (anlæggets forløb i terrænet, vandret og lodret)
 - Nøjagtighedsklasse (de udsving der er på tracéet når: anlægget slår et sving omkring stophane og brønde, afgreninger hvor anlægget splittes op, når bløde ledninger flyttes fra deres oprindelig placering m.m.)
 - Antallet af rør, ledninger m.m. anlægget består af.
- En beskrivelse af problemstillingen med graveaktørers hyppige flytning af bløde ledninger (primært tele- og elkabler) ved nedgravning af nye ledninger.

Vi finder beskrivelsen relevant i forhold til en kommende fastsættelse af nøjagtighedsklasser for bløde ledninger. Lovforslaget lægger op til en "legitimering" af graveaktørers mulighed for flytning af bløde ledninger – betinget af en efterfølgende indberetningspligt overfor berørte ledningsejere – dog med mulighed for fastsættelse af en bagatelgrænse, hvis ledningen kun "rykkes et par centimeter".

En sådan legitimering må imidlertid anses for problematisk. Udgangspunktet må være, at graveaktører ikke flytter på ledninger uden forudgående aftale. Hvis en ledning ligger i vejen, kan den flyttes midlertidig, man skal da lægges tilbage i sin oprindelige placering. Ledningsejer og graveaktør vil frivilligt kunne lave konkrete aftaler om flytning, herunder også krav til indmålingsdata efter en flytning. Dette for at sikre ledningsejerens fortsatte "kontrol" over placering af egen infrastruktur, dels for at sikre en fornøden kvalitet af ledningsopmålinger, hvilket er helt afgørende i forbindelse med en kommende fastsættelse af nøjagtighedsklasser for bløde ledninger.

- En understregning af, at graveaktører altid skal vurdere, at der ikke er noget på gravestedet eller i det udleverede kortmateriale, som klart giver grundlag for mistanke om, at modtagne ledningsoplysninger er forkerte, hvilket er afgørende for, om graveaktøren kan grave i tillid til udleverede ledningsoplysninger.

Lovforslaget henviser særligt til Højesteretsdom af 18. december 2013 (U2014.925H), hvor det fremgår, at graveaktører er underlagt en selvstændig pligt til at vurdere kvaliteten af de udleverede ledningsplaner, men alligevel blev frifundet for erstatningsansvar pga. sagens konkrete omstændigheder. Der findes en righoldig retspraksis om krav til ledningsplaners nøjagtighed og entreprenørens ansvar. Den dom, der henvises til i lovforslaget, er således blot én ud af mange, og kan ikke anses for at være dækkende for den retsstilling, der må anses for at være på området.

- Et krav om, at graveaktøren skal have tilgængelige ledningsoplysninger ude på gravestedet i et standardiseret format. Dette vil fremme en mere systematisk anvendelse af ledningsoplysninger - til forebyggelse af graveskader.

Dansk Energi er enig i, at ledningsoplysninger altid skal være tilgængelige på gravestedet – det ligger i naturlig forlængelse af nye regler og krav overfor ledningsejere om fuldautomatiseret udlevering af digitale ledningsoplysninger.

Helt overordnet synes den eksisterende balance i LER-loven mellem ledningsejers og graveaktørens rettigheder og forpligtelser, at være forrykket, således at ledningsejeren pålægges en række forpligtelser, der ved den tidligere lov blev varetaget af graveaktøren, herunder

særligt graveaktørens forpligtelse til at udføre prøvegravninger, der umiddelbart flyttes ved at pålægge ledningsejeren en udvidet påvisningspligt.

Dansk Energi har på møder i følgegruppen og i tidligere fremsendt høringssvar påpeget, at nye regler og krav overfor ledningsejere skal være balancerede, proportionale og fastsættes under størst mulig hensyntagen til administrative byrder og omkostninger – også jævnfør regeringens byrdestop og ønske om færre byrder, jf. regeringsgrundlaget af 27. november 2016.

Dansk Energi stiller sig tvivlende overfor de gennemførte beregninger i AMVAB'en vedr. administrative økonomiske konsekvenser for ledningsejere i forbindelse med indførelse af nye regler og krav om digital registrering af ledningsoplysninger.

Tvivlen går ikke så meget på de estimerede udgifter til den "digitale omstilling" (vektorisering og fuldautomatiseret udlevering af ledningsoplysninger), men på en potentiel merudgift for ledningsejere i forbindelse med en kommende fastsættelse af nøjagtighedsklasser for ledninger – og dertil hørende påvisningspligt for ledningsejere – som kan forrykke den "økonomiske balance" mellem ledningsejere og graveaktører m.fl.

Nøjagtighedsklasserne skal blandt andet give graveaktøren mulighed for at tage stilling til, om der skal anmodes om flere oplysninger eller påvisning. Formuleringen i lovforslaget §1, nr. 15 (lovens § 9, stk. 2) kan fortolkes således, at graveaktøren skal kunne anmode om en påvisning alene på baggrund af ledningsplanernes klassificering i en bestemt nøjagtighedsklasse. Dette vil formentlig kunne medføre en række uensigtsmæssigheder, og der bør som udgangspunkt ikke ændres på princippet om, at graveaktøren skal foretage sin egen saglige vurdering af de modtagne ledningsplaner under hensyn til det arbejde, der skal udføres. Dette gør sig i særlig grad gældende desto mere udleveringen af ledningsplaner automatiseres.

Som fremgangsmåden er i dag, så skal graveaktøren altid foretage en prøvegravning og sikre, at ledningerne ligger der, hvor det forventes. Der skal prøvegraves uanset nøjagtighedsklasse – og det bør fremgå mere tydeligt i § 9, stk. 2 – ellers er der tvivl om hvornår der kan forlanges påvisning. Påvisning kan også kræves hvis nøjagtighedsklassen er i den ringeste kategori – også her skal prøvegravning nævnes.

Endvidere vil der i grænsetilfælde kunne skabes incitament til at placere en ledning i en bedre nøjagtighedsklasse for at undgå pligt til påvisning - med øget risiko for skade til følge. Derved kan modellen indirekte modvirke hovedformålet bag indførslen af ledningsejerregistret, hvilket var at reducere antallet af ledningsskader.

Det skal på den baggrund fastholdes, at graveaktøren er forpligtet til at tilrettelægge arbejdet på baggrund af de udleverede planer og eftersøge ledningerne - om nødvendigt ved en søgegravning, hvilket er fast praksis som beskrevet i DS475 afsnit 4.7 - og kun subsidært kan forlange, at ledningsejer skal foretage en fysisk påvisning på stedet. Det vil skabe værdispild og øge risikoen for modsætningsforhold og konflikt mellem graveaktørerne og ledningsejerne, hvis der, på baggrund af formel lovgivning, kan kræves påvisning og eventuelt frigravning, i tilfælde hvor graveaktøren principielt selv var i stand til at lokalisere ledningerne ud fra ledningsplaner og søgegravninger.

Det skal endvidere fremhæves, at en påvisning i overensstemmelse med de oprindelige forarbejder til hovedloven og gældende praksis som udgangspunkt består i markering af ledningens forløb/tracé og ikke nødvendigvis en frigravning af ledningen.

Se således LFF nr. 52/2003, lovforslagets bemærkninger, Lovforslagets indhold, Ad 4. Pligt til at give ledningsoplysninger eller indgå aftale om påvisning, hvor følgende fremgår:

"Uafhængigt af indberetningspligten til registret foreslås det, at ledningsejere får pligt til at fremsende de nødvendige ledningsoplysninger, i anden række en pligt til at indgå aftale om påvisning af ledningens forløb på stedet, uanset om ledningen ligger i vejareal eller på privat grund.

Påvisningspligten indebærer, at ledningsejeren skal give oplysninger om ledningens forløb, f.eks. ved markering på vejareal eller det tilgrænsende terræn og om nødvendigt ved frigravning."

Frigravning skal alene foretages i tilfælde, hvor det er nødvendigt, såfremt ledningens tracé ikke kan identificeres ved markering på vejareal eller i terræn.

Herudover er flere af de krav der stilles i lovforslaget, og de krav der skitseres at ministeren vil kunne fastsætte efterfølgende, oplysninger som ledningsejerne ikke har registreret i dag, og derfor oplysninger ledningsejeren aktivt skal indhente, med de betragtelige omkostninger der vil være forbundet hermed.

Lovforslaget beskriver en overgangsperiode på 3 år, hvor der kan fremsendes digitale ledningsoplysninger via LER registret, samtidig med, at der kan fremsendes almindelige ledningsoplysninger i PDF format. I denne periode vil det blive en udfordring at holde styr på, om alle ledningsoplysninger er modtaget, og samtidig sikre at oplysninger ikke findes både på vektoriseret form og via PDF. Ved at lade LER-registret understøtte georefererede rasterkort vil man kunne forkorte denne periode væsentligt. En meget stor ledningsejer som TDC har således allerede georefererede rasterkort på de oplysninger der ikke er vektoriseret. Dermed vil en tilladelse af dette format i overgangsperioden betyde, at graveaktør og ledningsejer opnår en hurtigere og mindre byrdefuld håndtering af ledningsplanerne i overgangsperioden.

Der lægges op til at man fortsætter med en betaling pr.m2. Denne måde at afregne på, giver imidlertid et forkert incitament til at begrænse sin forespørgsel til det allermest nødvendige. Ved at digitalisere og automatisere behandlingen af ledningsplaner, er det imidlertid i både ledningsejers og graveaktørs interesse at der søges på større områder, eksempelvis når man vil "scanne" et område for at finde mest hensigtsmæssige tracéer. En sådan forespørgsel vil imidlertid ved den nuværende gebyrstruktur medføre meget store betalinger. Det bør overvejes at anvende en betaling pr forespørgsel i stedet.

Bemærkninger til den enkelte bestemmelse:

§1, nr. 5: Definitionen af "stikledning" er ikke i overensstemmelse med el-netselskabernes definition af en stikledning, jf. de metodegodkendte Tilslutningsbestemmelser for el-netselskaberne. Det vil være hensigtsmæssigt at definitionen i loven bringes i overensstemmelse med den almindelige opfattelse af dette begreb. Ved den nuværende definition i loven er det uklart om stikledninger til etageejendomme, rækkehuse og andre forbrugssteder, der deler en stikledning på en strækning fra tilslutningspunktet (oftest et kabelskab) vil være omfattet af definitionen.

§1, nr. 9: Der indføres en pligt for ledningsejer til også at registrere "dele af ledningsanlæg, som er en betydelig komponent". Såfremt ledningsejer ikke allerede har disse oplysninger vil det være forbundet med en betydelig omkostning for ledningsejerne at foretage denne registrering.

§1, nr. 11: under pkt. 9) Definitionen af "Tracé" svarer ikke til den gængse opfattelse i branchen. Normalt opfattes et tracé som en eller et antal ledninger, der er nedlagt samlet i samme grav. Lovforslagets anvendelse af begrebet giver således anledning til uklarhed om indholdet af definitionen.

Under pkt. 11) Definitionen af "Samføring" svarer ikke til den gængse opfattelse i branchen. Normalt opfattes "Samføring" som flere ledningsejere, der i samme gravearbejde har nedlagt ledninger i samme grav. Lovforslagets anvendelse af begrebet giver således anledning til uklarhed om indholdet af definitionen.

§1, nr. 14:

Ny § 8, stk. 1: Fristen for at indsende ledningsoplysninger, der ændres fra 5 dage til 2 timer, vil for de ledningsejere, der lader ledningsforespørgslerne behandle automatisk, kunne opfyldes for langt de fleste forespørgsler. Der bør imidlertid indarbejdes en bestemmelse, der tager højde for undskyldelig forsinkelse af en fremsendelse, eksempelvis ved systemnedbrud, en forespørgsel, der på grund af meget store datamængder, ikke kan håndteres af systemet, eller andre lignende tilfælde, der forhindrer en overholdelse af fremsendelsesfristen.

Man kunne overveje at lade den meget korte frist for at fremsende ledningsoplysninger modsvare af en forpligtelse hos graveaktøren, til at være særligt omhyggelig i sin tilrettelæggelse af sit gravearbejde, idet graveaktøren, ved den korte fremsendelsesfrist, alt andet lige, i højere grad vil have tid til at gennemgå det fremsendte og tilrettelægge sit arbejde i henhold til de fremsendte oplysninger.

Ved akutte arbejder kunne graveaktøren eksempelvis forpligtes til at indhente ledningsoplysninger straks han modtager opgaven, idet dette vil øge sandsynligheden for at ledningsoplysningerne er til stede hos graveaktøren, inden denne påbegynder sit arbejde.

Ny § 8, stk. 2: Der stilles i bestemmelsen en række krav til hvad "nødvendige ledningsoplysninger" skal indeholde, herunder fremgår "oplysningernes nøjagtighed".

Det fremgår af lovbemærkningerne at kravene til "nødvendige ledningsoplysninger" vil blive udmøntet i en bekendtgørelse, der udarbejdes af Energi-, Forsynings- og Klimaministeren med inddragelse af den i bemærkningerne nævnte følgegruppe.

Indtil en eventuel bekendtgørelse udmønter indholdet af § 8, stk. 2, vil ledningsejer imidlertid være forpligtet af loven, og dermed til at give de oplysninger, der nu fremgår af bestemmelsen i stk. 2, og dermed blandt andet "oplysningernes nøjagtighed".

Omfanget og indholdet af sådanne krav har en vidtrækkende betydning for samtlige ledningsejere, hvorfor udarbejdelsen bør have til hensigt at nå en bred branchestandard, som alle parter finder balanceret. I den eksisterende følgegruppe med realiseringen af Initiativ 6.3 i Digitaliseringsstrategien 2016-2020, synes det vanskeligt at opnå dette formål, blandt andet fordi hver forsyningsart ikke er repræsenteret med mindst én deltager.

Dansk Energi har således deltaget i arbejdet med standarden DS462 om ledningsoplysninger, og det bør i forlængelse af de nye regler og nødvendige bekendtgørelser overvejes, om man ikke bør overlade det til branchen – dvs. ledningsejere og graveaktører at udarbejde en sådan standard.

Man har i dette regi blandt andet arbejdet med en "nøjagtighedsklasse" på 1,5 til 2m. I Elsektoren vil ca. 50% af alle ledningsoplysninger have denne nøjagtighedsklasse, idet oplysningerne er digitaliseret fra gamle ledningsplaner af ringe kvalitet. De grundkort, der blev brugt ved digitaliseringen, havde typisk en præcision på 1 m. Da papirkort og digitale kort ikke nødvendigvis havde de samme objekter, eksempelvis hushjørner eller vejkryds, er indtegningen mange steder upræcis, hvilket øger risikoen for at den digitale ledningsoplysning er unøjagtig.

Hvor en ledningsejer oplyser en nøjagtighedsklasse, uanset hvilken, bør dette være en tilstrækkelig oplysning til graveaktøren, om, hvor ledningen må forventes at være. Måtte ledningsejer have ledningsoplysninger, hvor det ikke er muligt at oplyse en nøjagtighedsklasse, synes det rimeligt, at graveaktøren i det tilfælde anmoder om en påvisning.

Det er en udbredt praksis blandt ledningsejerne, at man tegner ledninger i samme udgravning forskudt med fx 20cm, så det er muligt for graveaktøren at tælle antallet af ledninger i et ledningstracé. Denne praksis forskyder ledninger fra den faktiske indmålte placering.

Det nye sammenstillingsformat skal kunne håndtere denne tegningsmetode, da den er meget udbredt. Det synes i samme anledning relevant at nævne, at det ikke vil være muligt at genskabe placeringen for hver enkelt ledning.

Det fremgår af lovbemærkningerne at ledningsejer får mulighed for at fremsende supplerende oplysninger, hvilket også følger af El-sikkerhedsloven og de bekendtgørelser, der knytter sig til denne lov, hvor en graveaktør skal følge elselskabets anvisninger i forbindelse med arbejder inden for 1 m af et el-kabel.

Herudover nævnes borerapporter, som "supplerende oplysninger", der kan fremsendes af ledningsejer. Hvis borerapporter automatisk medsendes, vil der på store ledningsforespørgsler blive et uoverskueligt antal borerapporter medsendt. Den praksis som visse forsyningselskaber anvender, hvor der på tegning anføres at ekstra oplysninger kan rekvireres, betyder, at der kun bestilles de borerapporter, graveaktøren rent faktisk har behov for.

§1, nr. 15 Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at Ledningsejerregistret først gør oplysningerne tilgængelige, når "samtlige" ledningsoplysninger er modtaget af Ledningsejerregistret. I bemærkningerne fremgår imidlertid også at "sammenstillingsfunktionen" kan fremsende en advarsel til graveaktøren, såfremt der kun er modtaget "svar fra 5 ud af de 7 ledningsejere, der har fået en forespørgsel".

Det er således uklart hvornår LER-registret vil gøre ledningsoplysninger tilgængelige. Dansk Energi vil klart foretrække, at ledningsoplysninger gøres tilgængelige for graveaktøren efterhånden, som de fremsendes af ledningsejeren, og med en advarsel til graveaktøren, såfremt ikke alle oplysninger er sammenstillet.

Graveaktøren bør i tilfælde, hvor samtlige ledningsejere ikke har fremsendt ledningsoplysninger indenfor fristen på 2 timer, forpligtes til at rette særskilt henvendelse til den/de pågældende ledningsejere, således at ledningsejeren har mulighed for, at fremsende ledningsplanen efterfølgende, hvorved risikoen for graveskader mindskes.

Ledningsejeren vil næppe være opmærksom på en manglende fremsendelse, hvis denne almindeligvis fremsendes automatisk.

I lovforslagets formulering af § 9, stk. 2 fremgår det at "Kan graveaktøren ikke finde ledningerne der, hvor ledningerne skulle være gravet ned...". Det er imidlertid ikke klart, hvornår graveaktøren skal søge eller hvordan. Af bemærkningerne kan det umiddelbart se ud som om, graveaktøren alene skal forholde sig til ledningsplanerne, og hvad graveaktøren umiddelbart kan se i de fysiske omgivelser, for at afgøre om det er nødvendigt, at kræve en påvisning.

Det fremgår af DS475, norm for etablering af ledningsanlæg i jord, at "ud fra de indhentede oplysninger suppleret med de fornødne prøvegravninger instrueres gravemandskabet om eksisterende ledningers placering" (afsnit 4.7.1). Det vil ikke være hensigtsmæssigt, hvis loven ikke støtter denne faste praksis for udførsel af gravearbejder i nærheden af ledninger, hvor graveaktøren afgør, i hvilket omfang det er nødvendigt at udføre prøvegravninger, i forhold til det arbejde der skal igangsættes.

I forbindelse med udførsel af et gravearbejde i nærheden af ledninger, og særligt ved anvendelsen af gravefri metoder, er det således væsentligt at graveaktøren tilrettelægger sit arbejde med stor omhu.

Udgangspunktet må være at graveaktøren kan udføre sit gravearbejde i tillid til de udleverede ledningsoplysninger, men grundet de unøjagtigheder, der skyldes etablering af forsyningsnet i en tid, hvor ledninger ikke blev indmålt digitalt, sammenholdt med den store mængde af forsyningsledninger, der befinder sig i jorden, hvilket mindsker antallet af ledige mulige placeringer, bør en graveaktør således ikke alene forlade sig på ledningsplaner, men tillige udføre de fornødne prøvegravninger.

Det fremgår endvidere af lovforslaget §1, nr. 15 (lovens § 9, stk. 2) at ledningsejerens påvisning af ledningsanlæg skal ske inden for "rimelig tid". Denne formulering synes at være "balanceret" i forholdet mellem ledningsejer og graveaktør.

I lovbemærkningerne fremgår det imidlertid, at "rimelig tid" kan i denne sammenhæng vil være forskellig frist alt efter, hvor der skal påvises, men at "rimelig tid" som det klare udgangspunkt ikke er dage, men derimod højst ét døgn.

Dansk Energi er ikke enig i, at "højst ét døgn" er udtryk for rimelig tid. Det vil for mange energi- og teleselskaber betyde, at de skal ansætte et større antal nye medarbejdere og anskaffe ekstra køretøjer til at kunne efterleve en så kort tidsfrist, hvilket vil være en meget omkostningstung foranstaltning. Vi foreslår, at "inden for rimelig tid og højst 1 døgn" ændres til "uden ugrundet ophold" med en dertil hørende lovbemærkning om maksimalt 3 hverdage.

Såfremt graveaktøren fortsat skulle foretage de fornødne prøvegravninger, således som praksis er i dag, i den forlængede tid til tilrettelæggelse af sit arbejde, ville det formentlig være ganske sjældent, at graveaktøren først i forbindelse med udførelsen af det egentlige gravearbejde ville eftersøge en ledning, hvorved behovet for hurtig påvisning ville være relevant.

§1, nr. 16: Det anføres i lovbemærkningerne, at der via LER ikke oplyses om tomme føringsrør, og at graveaktøren derfor kan komme til at grave dem over. Det er Dansk Energis opfattelse at sådanne føringsveje registreres og udleveres via nuværende LER.

Ny §9c: Koordineringsmodulet skal kunne anvendes i alle kommuner til at opfylde koordinerings-forpligtelsen i henhold til vejlovens §74. Dette vil lette arbejdsgange og mindske de administrative byrder for ledningsejere.

Med venlig hilsen
Dansk Energi
Christian Berg

SDFE - Postkasse LER

Fra: Poul Noer <pno@danskerhverv.dk>
Sendt: 16. august 2017 16:08
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst; Lotte Holmstrup
Emne: Dansk Erhvervs svar på Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere
Vedhæftede filer: Dansk Erhverv_Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere_16.8.17.pdf

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 69508

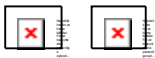
Til Styrelsen for Dataforsyning

Efter aftale om fristforlængelse sendes hermed Dansk Erhvervs høringssvar på Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Med venlig hilsen

Poul Noer
Chefkonsulent

MOBIL: +45 3082 1983
DIREKTE: +45 3374 6763
PNO@DANSKERHVERV.DK

Dansk Erhverv er erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening for fremtidens erhvervsliv. Vi repræsenterer et bredt udsnit af virksomheder og brancher. Vores mission er at fremme konkurrencekraft hos vores medlemmer i en globaliseret økonomi.

DANSK ERHVERV
BØRSEN
DK-1217 KØBENHAVN K
WWW.DANSKERHVERV.DK

T. +45 3374 6000
CVR NR. 43232010
INFO@DANSKERHVERV.DK

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, LER-
sekretariatet
Rentemestervej 8
2400 København NV

16. august 2017

Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af lednings- ejere

Dansk Erhverv har d. 28. juni modtaget en indbydelse til at deltage i Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere. Dansk Erhverv har på grund af bl.a. høringsperiodens sammenfald med sommerferien bedt om en fristforlængelse, hvilket Styrelsen har efterkommet med en fristforlængelse til 16. august. Dansk Erhverv arbejder tæt sammen med IT-Bran-
chen, Danmarks største brancheorganisation for it- og televirksomheder, som også støtter dette høringssvar.

Generelle bemærkninger

Lovforslaget har til formål, angiver høringsbrevet, at effektivisere arbejdsgange ved udlevering af ledningsoplysninger til brug for gravearbejder, reducere graveskader og give mulighed for at ko-
ordinere gravearbejder og udnytte ledig kapacitet i føringsrør.

Dansk Erhverv støtter disse overordnede hensigter. Det vil lette arbejdet for graveaktører, og der kan være en række samfundsmæssige gevinster at hente på en omlægning af arbejdsgangene m.m.

Dansk Erhverv mener dog, at fordelingen af byrder i det konkrete forslag er et betydeligt problem. Omkostningerne for at lette arbejdet for graveaktører og at løse en samfundsopgave bliver *de facto* pålagt ledningsejere, herunder de teleselskaber der årligt investerer over 6 mia. kr. i udbyg-
ningen af landets digitale infrastruktur. Forslagets konkrete udformning bliver dermed en hin-
dring for udvidelsen af den digitale infrastruktur, som er afgørende for den fortsatte digitalisering af Danmark og dansk erhvervsliv.

Teleselskaberne oplever i disse år en usædvanlig hård konkurrence på bl.a. bredbåndstjenester og har en lav indtjening i forhold til deres omfattende investeringer i teleinfrastruktur. Yderligere byrder på denne sektor harmonerer dårligt med de politiske ambitioner om at tilskynde yderli-
gere investeringer i udbygningen af Danmark digitale infrastruktur. Byrderne i forbindelse med

forslaget er i en størrelsesorden, der kan mindske teleselskabernes mulighed for fremover at foretage de ønskede investeringer i yderligere i bredbåndsudrulning m.m.

Dansk Erhverv har i forbindelse med det kommende teleforlig, som Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet i øjeblikket forbereder, udtrykt et ønske om at reducere og fjerne en række byrder for telesektoren. Forslaget om lov om registrering af ledningsejere går i mod disse ønsker. Dansk Erhverv foreslår konkret, at en del af midlerne fra frekvensauktionerne skal anvendes som kompensation til teleselskaberne, når de bliver pålagt at løse en samfundsopgave som det øgede krav til registrering af ledningsejere. Den seneste frekvensauktion i 2016 indbragte staten over 1 mia. kr., der giver et betydeligt rum til at dække teleselskabernes omkostninger i forbindelse med ledningsregistrering i de kommende år.

Specifikke bemærkninger

Skæv fordeling af økonomiske byrder og fordele

Ledningsejerne bliver pålagt en række økonomiske byrder. Ifølge høringsudkastet forventes kravet om at skulle udlevere ledningsoplysninger inden for 2 timer at påføre udgifter til softwarelicenser og abonnementer hos tjenesteydere for 79 mio. kr. per år. Og nye funktioner i Lednings-ejerregistret stiller krav om, at ledningsejerne leverer deres ledningsoplysninger i digitaliseret og vektoriseret format, hvilket giver en omstillingsbyrde beregnet til ca. 122 mio. kr. alene i administrative omkostninger. Ud over de her opregnede omkostninger kan ledningsejere også forventes at blive tyndet af en række tekniske omkostninger af væsentlig betydning.

Det er betydelige omkostninger – også selvom ledningsejere formodes at spare en post på 30 mio. kr. på administrationstid ved elektronisk udlevering af ledningsoplysninger til graveaktører samt mindre poster, som både ledningsejere og graveaktører forventes at få gavn af.

Den størst fordel ved lovforslaget tilfalder derimod klart graveaktører. De besparelser, graveaktørerne kan indhente, er opgjort til 86 mio. kr. per år alene på sparet administrationstid.

Samlet vil lovforslaget således overføre ressourcer fra en sektor til en anden. Dansk Erhverv er imod denne prioritering af en sektor på bekostning af en anden, både principielt og i lyset af ønsket om at telebranchen skal fortsætte udbygningen af Danmarks teleinfrastruktur. Alternativt kan kompensation for omkostningerne til ledningsejere overvejes, fx finansieret med udgangspunkt i frekvensmidlerne.

Øget klarhed over krav til ændringer

Forslaget giver ministeren hjemmel til at fastsætte yderligere bebyrdende regler for ledningsejere. Det er fx i forslagets §8, stk. 3, der giver ministeren hjemmel til at fastsætte nærmere regler om, at graveaktør *skal* tilbydes påvisning på stedet af ledningsejer (og ikke blot *kan* tilbydes påvisning). Det udgør en betydelig udvidelse og er ikke en betryggende hjemmel i lyset af den ovenfor omtalte mangel på balance i fordelingen af omkostninger mellem ledningsejere og graveaktører. Dansk Erhverv mener, at denne hjemmel bør udgå af forslaget.

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed for en uddybning af ovenstående høringssvar.

Med venlig hilsen

Poul Noer
Chefkonsulent

SDFE - Postkasse LER

Fra: Rasmus Bundegaard Eriksen - Dansk Fjernvarme <rbe@danskfjernvarme.dk>
Sendt: 14. august 2017 12:00
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst
Emne: Høringssvar -Dansk Fjernvarme - Ændring af lov om registrering af ledningsejere
Vedhæftede filer: Høringssvar -Dansk Fjernvarme - Ændring af lov om registrering af ledningsejere_18.8.2017.pdf

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68541

Att. Anders Raahauge mf.

Hermed fremsendes høringsvar vedr. Ændring af lov om registrering af ledningsejere

Med venlig hilsen

Rasmus Bundegaard Eriksen *Teknisk Konsulent*

Direkte +45 7630 8022 · Mobil +45 2880 1737

Dansk Fjernvarme · Danish District Heating Association · Merkurvej 7 · DK-6000 Kolding · Tlf. +45 7630 8000 · www.danskfjernvarme.dk

Styrelsen for Dataforsyning og effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV

Att: ler@sdfc.dk
cc: simho@sdfc.dk

Fjernvarmens Hus
Merkurvej 7
DK-6000 Kolding
Tlf. +45 7630 8000
mail@danskfjernvarme.dk
www.danskfjernvarme.dk
cvr dk 55 83 10 17

Dansk Fjernvarmes høringssvar til høringsudkast for "Lov om registrering af ledningsejere"

Dansk Fjernvarme har 28. juni 2017 modtaget ovennævnte ændringsforslag til lov om registrering af ledningsejere i høring og har følgende kommentarer.

14. august 2017
rbe

Generelle kommentarer

Dansk Fjernvarme er overordnet positiv i forhold til en højere grad af standardisering et forbedret system til håndtering af ledningsejerforespørgsler.

Høringsforslaget er en bemyndigelseslov, hvor 28 ud af 62 paragraffer og stykker giver ministerbemyndigelser til at udfærdige yderligere regler for området af økonomisk og teknisk karakter. Det er derfor meget vanskeligt at vurdere lovforslagets praktiske og økonomiske betydning for de enkelte fjernvarmeselskaber, når de konkrete krav endnu er næsten ukendte.

De mange åbne problemstillinger som ministeren kan udstede bekendtgørelser om senere er vores største bekymring. For bliver der stillet krav som teknisk set er meget vanskelige (eller umulige) eller bliver den økonomiske byrde forsyningerne stor eller lille og bliver der nogen form for godtgørelse af ekstraomkostninger.

Alle disse tekniske og formidlingsmæssige emner er endnu ikke belyst i arbejdet, men disse kan have stor indflydelse på succesraten i det nye LER. Det kunne derfor være ønskeligt at ledningsejere og graveaktører havde mere formel og reel indflydelse på resultatet.

Vi mener derfor, det er vigtigt at ledningsejerne inddrages tæt i de faglige afgørelser omkring form og indhold af ledningsoplysninger, således at der opnås størst mulig enighed om metoderne og troværdighed i oplysningerne.

Dansk Fjernvarme synes dog, at de mange åbne problemstillinger må betyde at cost/benefit – vurderingerne i lovforslaget må hvile på et meget usikkert grundlag. Der er ingen tvivl om at der ligger betydelige omkostninger gemt i nogle af forslagene.

Vi mener tilsvarende ikke, at det med det nuværende grundlag, er muligt at kvantificere samfundsøkonomiske omkostning, der er i akutfasen ved udkald af brandvæsen, miljøvagt mv. eller i udbedringsfasen med gener for omkringliggende beboere og handelsliv samt trafikanter.

Det er vores holdning, at det generelt er en god idé at forebygge gennem bedre og lettere tilgængelig dokumentation, frem for at skadesbehandle. Det kan derfor være meningsfuldt at samfundsøkonomisk udgifts- og arbejdsbyrder flyttes væk fra

udbedring af graveskader og sikres gennem forebyggelse og gennem bedre og lettere tilgængelig dokumentation.

Der er afgørende for succes er, at de krav der stilles til fremtidig håndtering af ledningsoplysninger er begrundede og teknisk mulige for den enkelte forsyninger og at der etableres et system med ens standarder.

Vi havde således håbet, at der inden revisionen af LER ville være blevet vedtaget en revideret standard for ledningsregistrering som kunne danne grundlag.

Man kan frygte en potentiel risiko for at "balancen" i byrder forrykkes ud over de forhold der allerede på nuværende tidspunkt fastlægges i loven, hvor bl.a. forpligtelserne ift. ledningsejernes påvisning skærpes, mens graveaktørernes forberedende arbejde ift. vurdering af forholdene på stedet, samt vurderingen af ledningsoplysningernes kvalitet og eventuel gravning af prøvehuller tilsvarende vil blive nedprioriteret.

Samlet vurderer vi dog at lovforslaget har undergået en væsentlig bearbejdning og forbedring i forhold til de tidlige høringsforslag. Endvidere noterer vi med glæde, at det nu rent lovgivningsmæssigt fastslås, at ledningsoplysningerne skal forefindes på gravestedet.

Historisk

Historisk har fjernvarmeselskaberne udviklet sig individuelt ud fra forskellige betingelser i lokalområdet. Samtidig har ledningsregistreringen har været meget afhængig af de personlige kvalifikationer og interesser hos medarbejder og driftsledere i forsyningerne.

Der er således meget stor variation i kvaliteten af ledningsregistrering hos de enkelte forsyninger. Tilsvarende har nødvendigheden af en god ledningsregistrering været betragtet meget forskelligt i de enkelte selskaber og det er derfor ikke muligt at generalisere om hverken metoden eller kvaliteten af ledningsoplysningerne hos fjernvarmeselskaberne.

Fælles for de fleste forsyninger er dog, at store dele af ledningsnettet er etableret inden der var nutidens muligheder for indmåling og digitalisering af ledningsnettet. Ledningsanlæg i fjernvarmen holder mange år, og der er i den mellemliggende periode kommet mange nye forsyningsarter, som ikke var der på lægningstidspunktet. (nedegravet el, telefon, fiber, separeret kloak)

Vores vurdering er at mange ledningsejere kan have specifikke informationer, som kun har intern driftsmæssig betydning. Disse oplysninger bør ikke vises i en ledningsregistrering forhold til en fremmed graveaktør.

Mange informationer kan også være vanskelige at præsentere og formidle grafisk, ikke mindst ved sammenstilling af mange ledningsejere. Ofte vil det forudsætte at attributter udlæses, f.eks. om nøjagtighedsklasser, tracebredder mv.

Lovforslaget nævner ikke noget omkring eventuel forenkling af de ledningsoplysninger der skal leveres.

Tidsmæssige differentieringer

Ofte anvendes er ledningsdata som er indsamlet over mange årtier med vekslende dokumentationsbehov og tilgængelige systemer, metoder og indmålingsudstyr. Nyere og fremtidige ledningsdata kan for de fleste relativt let samles og dokumenteres med højere detaljeringsgrad og geometrisk nøjagtighed.

Det er således vigtigt at der skelnes skarpt mellem krav eksisterende registreringer, som ikke er bedre en det data som har været tilgængeligt ved indtegnning, og kravene til nye indmålinger med GPS og indtegninger med koordinater i digitaliserede grundkort.

Geografiske differentieringer

Der vil være stor forskel i graveintensiteten mellem city-områder, byområder og øvrige områder. I mindre provinsbyer er der begrænset lednings- og kabeltrængsel i vejarealet og derfor er pågravningsrisikoen mindre.

Den overordnede anbefaling er at de tekniske krav i højere grad tager hensyn til geografiske differentieringer.

Merværdien af en systematisk forbedring af gamle data kan risikere at være minimal. Man bør være meget varsom med at stille for vidtgående krav til nøjagtigheden på eksisterende registrerede ledninger. Det vil kræve mange ressourcer at spore og indmåle og evt. frigra ve eksisterende ledninger.

Det er vigtigt at besparelserne ved reducerede graveskader kan stå mål med de udgifter der er forbundet med forbedret dataregistrering. Det er samtidig vigtigt at de enkelte forsyninger selv er med til at definere de geografiske differentieringer.

Om "broker"-modellen:

Det bør være målet at et nyt LER-system giver forbedringer og besparelser for både ledningsejere og graveaktører, uden at nogen påføres urimelige ekstraomkostninger og administrative opgaver.

Hvis LER-systemet etableres i et samlet system, med alle ledninger i en model, er der risiko for at kompleksitet, datamængde og mængden af systemafhængigheder giver store risici for fejludvikling, tunge og uhensigtsmæssige brugerflader, budgetoverskridelser, forsinkelser etc. Der er mange forsyninger og aktører som skal til at lære et nyt system til tilpasse data til dette. Det må derfor anbefales at

systemet udvikles og igangsættes i mindre dele over længere tid, så der er mulighed for opsamling af erfaringer.

I forhold til sammenstillingen af ledningsplaner til en koordineret ledningsplan er det vigtigt, at medtages for graveaktøren vigtige "driftskomponenter" i udvekslingsformatet. Eksempelvis kan brønde og ventiler være retningsgivende for rigtigheden af data hvis de genfindes i marken. I det hele taget er det vigtigt at udvekslingsformatet holdes simpelt men retvisende.

Dataformater

I trace definitionerne omtales ledninger og ikke rør. Mange varmforsyninger har registreret et trace, hvortil der er knyttet en frem og retur ledning. Det er vigtigt at rør også omfattes af trace definitionen.

Der ser ud til at være rod i begreberne i forhold til x,y og dybde. Det er vigtigt, at ny anlæg opmåles med en x,y,z koordinat (og ikke nogen dybde)

Tidsfrister på 3 år – ser umiddelbart ud til, at være rimelig god tid til at konvertere data for de selskaber, som ikke har digitaliseret data. Man skal bare være opmærksom på, at det ikke rigtigt giver mening for forsyningerne at konvertere data før udvekslingsformatet og normerne for ledningsformater er fastlagt. Så man bør diskutere tidsfrister i forhold til, hvornår udvekslingsformatet er fastlagt.

For de selskaber, som har konverteret ledninger og har løsninger, som udleverer tegninger automatisk på baggrund af LER henvendelser, vil omlægningerne til det nye LER formodentlig være en merudgift. Det kan undre at loven ikke indeholder nogen form for beskrivelse af, hvordan det nye LER register tænkes åbnet med henblik på, at fremme de samlede digitaliseringsprocesser i forsyningsvirksomhederne.

Krav om påvisning i løbet af et par timer vil formodentligt komme til at volde en del selskaber problemer i forbindelse i ferieperioder. Outsourcing vil blive nødvendig for mange men opgaven med at "genfinde" forkert registreret ledninger kræver anvendelse af virksomhedens egne folk.

Vi oplever til tider at de koordinatsystemer vi har vores ledninger i, ikke er samstemmende med andres koordinatsystemer f.eks. som det arkitekterne bruger. Derfor bør kvalitet af ledningsoplysninger hvilket koordinatsystem vektorgrafikken skal leveres i specificeres.

Krav om "logning" af graveskader kan virke som en unødigt administrativ omkostning hvis det ikke har et helt klart formål.

Konkrete kommentarer til høringsudkast for "Lov om registrering af ledningsejere"

- *§ 1. Lovens formål: Via et ledningsejerregister, at reducere antallet af skader på nedgravede ledninger i Danmark. Mindske gener for samfundet og lette graveaktørernes gravearbejder samt reducere de samlede omkostninger som følge af skader og bidrage til en forbedret forsyningssikkerhed.*

Det er nyt at formålet er at lette graveaktørernes gravearbejder. Dette formål støtter vi fuldt ud, men det er afgørende der i processen sker en reel forbedring ud fra en samlet økonomisk vurdering.

Pkt. 11

§5, 7 Skal private graveaktører, der graver på privat grund friholdes, når ledningsejeren skal oplyse om hvor stikledninger er placeret?

Pkt. 14

§8 Det må anses som yderst vanskeligt for små forsyninger, at have et system så det er muligt, til alle tider at fremsende oplysninger inden for 2 timer, efter at forespørgslen er modtaget. Det vil forudsætte at alle oplysninger digitaliserede og umiddelbart tilgængelige i et GIS system, der kan "autogenerere" filer til afsendelse. Dette må anses for en så væsentlig fordyrelse for mange mindre forsyningsvirksomheder.

Pkt. 14

§8, stk. 2 Det er ikke nærmere defineret, hvad der menes med "oplysningernes nøjagtighed"

Pkt. 14

§8, stk. 3 Omkostninger til påvisning skal kunne pålægges den som søger ledningsoplysninger.

Pkt. 15

§ 9, stk. 1: *"... Når Ledningsejerregistret har modtaget samtlige ledningsoplysninger fra ledningsejerne, jf. § 8, stk. 1, gøres disse straks tilgængelige for graveaktøren. ..."*

Hvis LER-systemet opsamler ledningsoplysninger og videresender disse samlet til graveaktøren må det ikke blive en forsinkende faktor, hvor de "hurtige" svar kommer til at vente længe på de "langsomme".

Det er ikke ledningsoplysningernes format, der sikrer mod graveskader. Men derimod at der er tilgængelige og bliver brugt.

§9 a og b Det er ministeren der skal være lovgiver. Der må allerede på nuværende tidspunkt kunne indarbejdes en ramme/tabel i lovgivningen. Disse punkter bør afklares i loven.

§ 9 e. Stk. 2. *"... Ledningsejerregistret modtager og sammenstiller ledningsoplysningerne og gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktører og andre brugere. ..."*

Forskellige ledningstyper forskellige steder kan have særlige, vigtige omstændigheder, som ikke kan formidles i en rent standardiseret struktur. Derfor skal de sammenstillede data altid (eller i hvert fald i en meget lang overgangsfase) være suppleret af detaljerede PDF-filer direkte fra ledningsejerne, som i tilfælde af uoverensstemmelse skal være de gældende.

Påvisning af ledninger er angivet skal ske indenfor rimelig tid, og i bemærkningerne til lovforslaget er angivet at rimelig tid anses som max et døgn. Det vil ofte ikke kunne honoreres da forsyningerne ofte ikke har en dedikeret person ansat til kun til det uden andre opgaver. I ferietider vil der kunne gå op til 14 dage. Dette vurderes for mindre værker at kunne være en udfordring også da disse jo ofte udfylder mere end blot ledningsfunktionen.

I §9 c fremgår at koordineringspligten fra vejlovens § 73 og 74 kan ske via Ler. En kommune kan oprettet et ledningsejerregister som dækker dette som de kommune / spildevand/ el og vand og fjernvarme. Det kan dog ofte være en udfordring at små forsyninger med. Men det er vigtigt at indføre en pligt til at anvende systemet så man ikke skal koordinere med nogle i et system og med andre i et andet system.

En mulighed er et pålægge kommunen at sørge for at der oprettes et system i deres kommune, som sikre koordinering supplere med fysiske koordineringsmøder, og give dem hjemmel til at forsyningerne skal tilsluttes dette system. Der skal koordineres og afstemmes med Vejlovens §74. Der skal i forvejen drøftes planlagte arbejder med andre graveaktører m.m

Pkt. 16

- § 14 Stk. 5: *"... Ministeren kan fastsætte nærmere regler om ledningsejeres fremsendelse af ledningsoplysninger, herunder at ledningsoplysningerne skal udleveres i et bestemt digitalt format. ..."*

Formatet bør standardiseres til et åbent og anerkendt format, som mange programmer kan håndtere.

Yderligere bemærkninger til lovforslaget

Pkt. 2.1.2, side 8

Der angives, at ledningsoplysningerne skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet. Dette er ikke specifikt nok defineret! Vil man f.eks. kun acceptere koordinater, så det kræve at alle graveaktører har GPS udstyr med den fornødne tolerance. Og hvad vil være tolerancen. Mange små forsyninger benytter landmåler til opgaver, som de ikke selv har ekspertise til og et krav vil fordyre og besværliggøre arbejdet uden sikker effekt. Vil man kræve målsætning i forhold til kendte "fix-punkter" så skal der tages hensyn til tidligere udført målsætning.

Pkt. 2.2.2 side 11

Der oprettes en ny funktion som vil gøre ledningsoplysningerne tilgængelige. Der bør vælge et allerede tilgængeligt format i "free-ware" frem for at opfinde noget nyt

Pkt. 2.2.2 side 13

Alle ledningsejere har ikke digitaliseret alle oplysninger. Ikke alle forbindelser/servere har en kapacitet/hastighed der gør det muligt for alle datamængder. Der angives at 70% af ledningsoplysninger i dag fremsendes inden for de første par timer. Dermed er der også 30% der ikke kan overholde denne frist. Eftersom de 70% repræsenterer 300 ud af ca. 4000 ledningsejere, så vil denne del af forslaget få en "skrævvridning" overfor mindre ledningsejere der ikke har digitaliseret deres ledningsoplysninger.

Mange af disse små selskaber/ledningsejere er reelt drevet på frivillig basis og ved ulønnet frivillig arbejdskraft. Det vil på nuværende tidspunkt ikke være muligt for sådanne ledningsejere at aflevere ledningsoplysninger inden for 2 timer.

Pkt. 2.3.2, side 15

Rimelig tid defineres som højst et døgn. Igen må det pointeres, at nogen ledningsejere ikke har fastansat personale. Men er afhængig af frivillige, bestyrelsen eller andre lokale kræfter. Her vil et påvisning inden for et døgn ikke være muligt.

Pkt. 2.7.2, side 19

Der er ikke nærmere defineret hvilke udviklingsomkostninger der skal betales af hvem.

Pkt. 4. side 21

Der kan aldrig udleveres bedre oplysninger end der er tilgængelige i "rådata" for.

At ledningsoplysninger fremadrettet vil blive udleveret automatisk og i et ensrettet vektoriseret og digitalt format er således ingen garanti. Det bør derfor stadig være graveaktøren som har det endelige ansvar.

Pkt. 4. side 22

Dokumentation og forudsætninger for administrationslettelser mangler. Der mangler dokumentation/analyser for at finde det optimale niveau af registrering i forhold til sparede omkostninger ved koordinering og skadesforebyggelse.

Der mangler dokumentation for fremførte omkostninger og procentsatser for afledte konsekvenser er udokumenterede og usikrere. Det antages trecifrede millionbeløb

Dansk Fjernvarme har ikke yderligere kommentarer.

Med venlig hilsen

Rasmus Bundegaard Eriksen

Dansk Fjernvarme

rbe@danskfjernvarme.dk

Tlf +45 7630 0000

SDFE - Postkasse LER

Fra: SDFE - Postkasse LER
Sendt: 25. august 2017 16:18
Til: SDFE - Postkasse LER
Emne: SV: Revision af LER-loven

Kære Jesse

Det har desværre ikke været muligt for DI Digital, at besvare jeres høring om ændring af lov om Ledningsejerregisteret (LER) inden deadline den 14. august, grundet sommerferie.

Vi vil imidlertid gerne tilslutte os de synspunkter, der fremgår af Teleindustriens høringssvar (se evt. vedhæftet). Det håber jeg I vil tage med i betragtning, i det videre lovgivningsarbejde.

Mh. Peder

Peder Søgaard-Pedersen
Fagleder

(+45) 3377 4836
(+45) 2128 6755 (Mobile)
PESO@di.dk
digital.di.dk

SDFE - Postkasse LER

Fra: Claus Møller Thamdrup <cmo@danskenergi.dk>
Sendt: 14. august 2017 11:59
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst; Carl-Vilhelm Rasmussen
Emne: Høringssvar vedr. udkast til LER2
Vedhæftede filer: Dansk Ledningsejerforum_ Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere (LER2) 8.0.pdf

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68536

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV

Vedhæftede høringssvar fremsendes på vegne af Dansk Ledningsejerforum (DLF).

Med venlig hilsen

Claus Møller Thamdrup
Konsulent, Advokat

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV

Sendt pr. mail: ler@sdfе.dk, cc.: simho@sdfе.dk

Dato: 14-08-2017
Vor ref.: CMO/jpc

Dansk Ledningsejerforum: Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere (LER2)

Nærværende høringssvar fremsendes på vegne af Dansk Ledningsejerforum (DLF). DLF takker for muligheden for at komme med kommentarer til forslaget.

DLF er samarbejdsorgan og interesseorganisation for danske ledningsejerorganisationer og regionale eller landsdækkende ledningsejere.

Medlemmer af DLF er:

- Danske Vandværker
- Dansk Energi
- Dansk Fjernvarme
- DANVA
- Naturgasselskaberne v/ DGC
- FDA - Forenede Danske Antenneanlæg
- Teleselskaberne v/ TDC og Telia

Foreningens fælles høringssvar er ikke nødvendigvis et endeligt udtryk for medlemmernes fuldstændige bemærkninger til høringen, idet der kan være individuelle, uddybende kommentarer fra de enkelte ledningsejere.

Det skal indledningsvis bemærkes, at DLF er bekendt med høringssvaret fra Dansk Energi, og at DLF er generelt enig i disse bemærkninger. DLF kan bakke op om bemærkningerne til de enkelte bestemmelser såvel som generelle bemærkninger i Dansk Energis høringssvar. Disse gentages derfor ikke her.

Samlet vurderer DLF, at lovforslaget har gennemgået en positiv bearbejdning og væsentlig forbedring i forhold til de tidlige præhøringssforslag. Endvidere noterer DLF med glæde, at det nu - rent lovgivningsmæssigt - fastslås, at ledningsoplysninger skal forefindes på gravstedet.

Generelle kommentarer

Det må fastholdes, at en graveaktør fortsat skal være forpligtet til at tilrettelægge arbejdet på baggrund af udleverede ledningsplaner og til at eftersøge ledningerne - om nødvendigt ved en *søgegravning*, hvilket er fast praksis. Graveaktøren kan alene subsidiært forlange, at ledningsejeren foretager en fysisk påvisning på stedet.

I det omfang en graveaktør principielt selv er i stand til at lokalisere ledningerne ud fra ledningsplaner og søgegravninger, skal graveaktøren altså ikke kunne kræve påvisning.

Dette skal fremgå klart af lovgivningen.

I den forbindelse må det understreges, at en påvisning - i overensstemmelse med praksis - som altovervejende hovedregel består i markering af ledningens forløb (tracé). Kun i *yderst sjældne* tilfælde vil en påvisning indebære frigravning af ledningen.

Bemyndigelseslovgivning

Høringsforslaget er en bemyndigelseslov, hvor mere end en tredjedel af bestemmelserne bemyndiger ministeren til at fastsætte nærmere regler for området af såvel økonomisk som teknisk karakter. Dét gør det særdeles vanskeligt at bedømme lovforslagets såvel praktiske som økonomiske konsekvenser for ledningsejerne.

De mange åbne spørgsmål, som ministeren siden skal udmønte svar på i bekendtgørelser, er bekymrende. Vil der blive stillet krav, som det i praksis bliver meget vanskeligt eller måske umuligt at imødekomme? Vil den økonomiske byrde, som derved pålægges ledningsejerne, give mulighed for kompensation fx via indtægtsrammerne?

De mange åbne spørgsmål indebærer også, at bedømmelsen af fordele og ulemper ved lovforslaget efter alt at dømme hviler på et temmelig usikkert grundlag. Der kan næppe herske tvivl om, at der ligger endog ganske store omkostninger gemt i en række af forslagene.

Den videre proces

DLF mener derfor, det er af største vigtighed, at ledningsejerne inddrages tæt og tidligt i de faglige beslutninger vedrørende krav til form og indhold af ledningsoplysninger, således at der opnås størst mulig troværdighed og anvendelighed i oplysningerne.

DLF vurderer, at det mest fornuftige er at forebygge gennem bedre og mere tilgængelig information frem for at behandle skaden, når den er indtruffet, og at der rent samfundsøkonomisk er mest ræson i at flytte såvel udgifts- som arbejdsbyrder væk fra fysiske graveskader til forebyggelsen heraf.

Alle de forhold, der endnu ikke er belyst i forslaget, vil have stor indflydelse på det nye LER's succes. Det er ønskværdigt, at ledningsejere og graveaktører tildeles mere både formel og reel indflydelse på de nærmere afklaringer.

Det er afgørende for opnåelse af succes med nærværende projekt, at de krav, der stilles til fremtidig indhentelse, udlevering og håndtering af ledningsoplysninger er velbegrundede og teknisk mulige for den enkelte forsyningsinfrastrukturejer, samt at der etableres ét system med ét samlet sæt af standarder.

Tidsplan

Tidsplanen levner 3 år til digitalisering for dem, der ikke allerede har digitaliseret. Man skal bare være opmærksom på, at det ikke som sådan giver mening at konvertere data, før et udvekslingsformat og krav til indhold mv. er fastlagt nærmere. Spørgsmålet om tidsfrister må derfor besvares i relation til, hvornår udvekslingsformatet mv. er fastlagt.

Bureaukrati og balance

Krav om ”logning” af graveskader kan virke som unødigt, administrativt bureaukrati. Der bør således ikke fastsættes krav om, at noget skal registreres, førend der er et klart defineret formål med registreringen.

Man kan befrygte en potentiel risiko for, at ”balancen” i byrder forrykkes ud over de forhold, der allerede på nuværende tidspunkt fastlægges i loven, hvorved bl.a. ledningsejers forpligtelser ift. påvisning af ledninger skærpes, mens graveaktørernes forberedende arbejde ift. vurdering af forholdene på stedet, samt vurderingen af ledningsoplysningernes kvalitet og eventuel gravning af prøvehuller (søgegravning) tilsvarende lempes.

Specifikke kommentarer

Ad 2.1.2., side 9, afsnit 3 (”Beføjelsen vil blive udmøntet [...])

Bemærkning: Der tales udelukkende om x, y og dybde. For ledningsejere, som har stive rør, arbejder man hovedsageligt med x, y, z-koordinater og ikke nedstiks dybde. Som udgangspunkt bør x, y, z være den foretrukne præference og *ikke* nedstiksdybder, som for øvrigt forringes løbende med, at der laves terræn forandringer (disse dokumenteres som hovedregel ikke af ledningsejerne).

For så vidt angår z-koordinater udleveres sådanne dog kun, såfremt de er umiddelbart tilgængelige for udlevering hos den enkelte ledningsejer, hvilket ikke altid er tilfældet.

Ad 2.2.2., side 12, afsnit 7 (”Ledningsejerregistret vil derimod efter omstændighederne [...])

Bemærkning: Der bør være en logningsmekanisme, hvor man i tilfælde af tvistheder kan se de data, som ledningsejer har fremsendt til Ledningsejerregistret, samt hvad graveaktøren har fået tilsendt.

Ad 2.2.2., side 12, afsnit 8 (”Ledningsejerregistret vil derimod ikke være ansvarlig [...])

Bemærkning: Forslaget indebærer, at Ledningsejerregister holdes skadefrit, hvis ledningsejer fremsender data for sent. Det er ikke hensigtsmæssigt, at ledningsoplysninger først fremsendes, når alle oplysninger fra samtlige ledningsejere er modtaget. Dette betyder, at graveaktøren ikke kan gå i gang med sit planlægningsarbejde, hvis blot et enkelt system fx rammes af tekniske fejl.

Ved fremsendelse af dele af ledningsoplysningerne bør det derfor tydeligt markeres, hvilke ledningsejere, der mangler at svare. LER- løsningen bør kontrollere for, om ledningsejernes systemer er oppe og kan levere data. Fx vil overgravning af et kommunikationskabel til en ledningsejer eller andre *force major*-lignende situationer medføre, at denne ikke kan kontaktes eller ikke kan komme i kontakt med LER, og den centrale LER-løsning skal derfor kunne generere en meddelelse til graveaktøren herom.

Graveaktøren skal altid sikre sig, at samtlige ledningsoplysninger er modtaget og må rykke relevante ledningsejere i situationer, hvor ledningsoplysninger ikke er modtaget.

Nøjagtighedsklasser

Ad 2.3.2., side 15, afsnit 5 ("Det foreslås endvidere [...])

Bemærkning: Der lægges op til, at der kan fastsættes nøjagtighedsklasser. I arbejdet med ajourføringen af DS462 blev det på et møde afholdt den 18. maj 2017 aftalt, at der kunne arbejdes med 5 klasser således: $\pm 0,25$ m, $\pm 0,50$ m, $\pm 1,00$ m, $\pm 2,00$ m og "uoplyst".

Samgravning

Ad 2.4.2., side 17, afsnit 1 ("Det foreslås i § 1, nr. 16 (lovens § 9 c), at [...])

Bemærkning: Det nævnes, at brugen af samgravningsmodulet kun er frivillig, da det ellers hører under vejloven. DLF forventer, at en søgning i Ledningsejerregistret vedrørende samordning under alle omstændigheder vil opfylde ledningsejernes forpligtigelse til at søge mulig samgravning, og at Ledningsejerregistret tilsikrer dette.

Gebyrloft

Ad 3., side 20, afsnit 7 ("I forbindelse med idriftsættelse af de nye funktioner [...])

Bemærkning: Det anføres, at gebyrloftet vil kunne hæves til 250.000 kr. og dermed langt mere end det nuværende loft på 104.000 kr. Efter lovforslaget lægges der op til en fortsættelse af den nuværende gebyrstruktur med betaling pr. m².

Dansk Ledningsejerforum har tidligere foreslået, at dette princip ændres til en betaling pr. forespørgsel, da dette vil give en langt mere rimelig betaling. Hvis der i stedet betales fx 100 kr. pr. forespørgsel, kan gebyrloftet helt afskaffes, og dermed vil der reelt blive tale om en rimelig fordeling af udgifterne, således at de brugere, der benyttes systemet mest, også betaler herfor. I dag er der brugere af systemet, der lige netop rammer loftet i løbet af et år og betaler ca. 100.000 kr., mens der er brugere, der - i kraft af omfanget af deres graveaktiviteter - allerede efter få måneders brug rammer loftet, og dermed "kører gratis" resten af året. Sidstnævnte opnår derved en fordel på bekostning af mindre graveaktører, hvilket sandsynligvis forvrider konkurrencen i markedet.

Eksempel: Når en ledningsejer skal planlægge et nyt tracé, fx til en ny biogasledning, er det helt naturligt at søge ledningsoplysninger for et bredt tracé, og så efterfølgende - med kendskabet til hvor andre ledninger er beliggende - fastlægge tracéet for den nye ledning. Hvis der fx laves en forespørgsel på et område på 500 m x 10 km, koster en sådan forespørgsel efter lovforslaget 10.000 x 500 x 0,03 kr. = 150.000 kr., hvilket oplagt er helt urimeligt, når det blot er en computer, der besvarer henvendelsen.

DLF foreslår derfor, at gebyrstrukturen ændres til et gebyr pr. forespørgsel. Dette vil også gøre betalingsopgørelsen langt nemmere, da man undgår en arealberegning af det søgte areal.

Nærmere om "brokermodeellen":

Målet med udveksling af ledningsoplysninger gennem LER skal være, at det nye LER-system medfører såvel forbedringer som besparelser for både ledningsejere og graveaktører, uden at nogen derved påføres urimelige ekstraomkostninger eller tunge, administrative ekstraopgaver.

LER-systemet vil - på sigt - vokse voldsomt i kompleksitet, datamængde og mængden af systemafhængigheder. Udvikling af store IT-systemer er erfaringsmæssigt forbundet med tilsvarende risici for fejludvikling, tunge og uhensigtsmæssige brugerflader, budgetoverskridelser, forsinkelser mv.

DLF anbefaler derfor, at LER-systemet udvikles og igangsættes i mindre dele over længere tid, således at der bliver rig mulighed for opsamling af erfaringer og evaluere disse.

Såfremt der ønskes yderligere information, står DLF naturligvis til rådighed herfor.

Med venlig hilsen

Carl-Vilhelm Rasmussen, formand
pva. Dansk Ledningsejerforum

SDFE - Postkasse LER

Fra: Søren Christensen <christensen@dmoge.dk>
Sendt: 14. august 2017 13:17
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: simbo@sdf.dk; Tony Kølskov Pedersen; Bent Juul Jørgensen
Emne: Bemærkninger til høring over lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere
Vedhæftede filer: 170814-Høringsvar høring over lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere_DM&E.PDF

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68543

Til Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Hermed DM&E's bemærkninger i forbindelse med høring over lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Med venlig hilsen
Søren Christensen
Tlf.: 76413668

DM&E ENTREPRENØR

Danske Maskinstationer og Entreprenører
Porschevej 3 • DK-7100 Vejle • Tlf. +45 75858355

www.dmoge.dk | christensen@dmoge.dk | Følg DM&E på

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København

ler@sdfе.dk
simbo@sdfе.dk

Vejle den 14. august 2017

Bemærkninger til høring over lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Danske Maskinstationer og Entreprenører (DM&E) takker for SDFE's fremsendelse af høringsudkast over "lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere", samt muligheden for at afgive høringssvar.

Generelt er DM&E positive overfor forslagene til ændringer i LER-loven, hvor fokus er at effektivisere arbejdsgangene hos aktørerne samt mindske antallet af graveskader til fordel for virksomheder og samfundet.

Vi er positive overfor at loven er udformet således den giver Ministeren hjemmel til at fastsætte de nærmere bestemmelser for eksempelvis udvekslingsformater og fremstillingsformater mv. - og at dette gøres i samarbejde branchen og de berørte aktører.

Herunder bemærkninger til de enkelte bestemmelser:

14. §8, stk. 3

Da pligten er et alternativ til at fremsende de nødvendige oplysninger, bør der fastsættes en tidsfrist for påvisningen, ligesom der er en frist på at sende ledningsoplysningerne på almindeligvis gennem LER. Vi forslår at fristen for påvisning er på maksimalt 2 dage i de tilfælde, hvor der træffes aftale om påvisning.

§ 8, stk. 4

Kommentar til lovbemærkninger. Vi mener at z-koordinat som udgangspunkt altid skal oplyses. Hvis ledningsejeren ikke har den nøjagtige oplysning på ældre eksisterende ledninger oplyses et interval den kan ligge i. Eksempelvis 0,75 – 1,25 meter.

15. §9, stk.1

Det vil efter vores opfattelse være en unødigt byrde, at sættes krav til i hvilket format ledningsoplysningerne skal forefindes i på graveområdet. Det afgørende må være at ledningsoplysningerne er til stede og benyttes. Vi forslår derfor at sidste sætning i §9, stk. 1 udgår.

§9 stk. 2

Formuleringen "indenfor rimelig tid" åbner mulighed for brede fortolkninger, hvilket er yderst uhensigtsmæssigt. Der foreslås i lovteksten indsat en maksimal frist på 24 timer. Følgende formulering forslås:

*Stk. 2. Kan graveaktøren ikke finde ledningerne der, hvor ledningerne skulle være nedlagt ifølge de modtagne ledningsoplysninger, skal graveaktøren rette henvendelse til ledningsejeren om påvisning. Påvisning skal ske inden for rimelig tid **dog maksimalt 24 timer** og skal være uden omkostninger for graveaktøren. Hvis ledningerne ligger i jorden som oplyst til ledningsejerregisteret, afholder graveaktøren udgifterne til påvisning.*

(vi er enige i lovbemærkningerne om at rimelig tid ikke er dage, men derimod højst et døgn).

Såfremt der måtte være spørgsmål til vores høringssvar står vi til jeres rådighed.

Kontaktperson:

Søren Christensen christensen@dmoge.dk tlf. 7585 8355 / 4019 9335

Venlig hilsen

Danske Maskinstationer og Entreprenører

Søren Christensen

SDFE - Postkasse LER

Fra: Robert Jensen <rj@danskevv.dk>
Sendt: 11. august 2017 10:39
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst; Allan Weirup; Dorthe Rasmussen; Stine Bærentzen; Neel Ploug Olsen; Henrik Blomhøj; Sofie Katrine Andersen; Pernille Weile
Emne: Danske Vandværkers høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere, J.nr. 7031-0001
Vedhæftede filer: Danske Vandværkers høringssvar på revideret LER lov - august 2017.pdf

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68190

Til: Styrelsen for dataforsyning og effektivisering,
J.nr. 7031-0001

Vedhæftet Danske Vandværkers høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Med venlig hilsen

Robert Jensen
Juridisk Rådgiver

Tlf. direkte 56 13 02 01 | rj@danskevv.dk
Solrød Center 20C | 2680 Solrød Strand
www.danskevv.dk | info@danskevv.dk

✉ [Modtag vores nyhedsbrev](#)

Danske Vandværker er brancheforening for landets vandværker. Medlemsskaren tæller også vandbranchens industri og leverandører. Danske Vandværker er den eneste brancheforening, der alene koncentrerer sig om forsyning af drikkevand.

Styrelsen for dataforsyning og effektivisering

J.nr. 7031-0001

Email: ler@sdfе.dk, cc. simho@sdfе.dk

11. august 2017

Høringssvar til Forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Hermed følger Danske Vandværkers bemærkninger til Forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Kort opsummering af hovedsynspunkterne

Som udgangspunkt er vi meget tilfredse med, at styrelsen i arbejdet med lovforslaget allerede har inddraget en række af Danske Vandværkers synspunkter, herunder:

- At der er indført en rimelig periode på 3 år fra den 1. juli 2019, hvor vandværkerne kan forbedre sig på den nye lov
- At det understreges, at graveaktøren altid har pligt til at vurdere om det modtagne materiale er et tilstrækkeligt godt grundlag for gravearbejdet
- At der stilles krav om, at graveaktøren skal have ledningsoplysninger med på gravestedet.

I forhold til ovennævnte lovforslag er der dog især tre vigtige udfordringer.

1. Påvisning af ledninger

Danske Vandværker frygter, at der sker en væsentlig forskydning fra graveaktør til ledningsejer af de omkostninger, som er forbundet med påvisning af ledningerne.

Det bør fortsat være sådan, at graveaktøren under alle omstændigheder skal foretage en prøvegravning, før der kan kræves en påvisning – uanset hvilken nøjagtighedsklasse, der er angivet af vandværket.

2. Omkostninger i forbindelse med indhentning af nye oplysninger

Indsamling af nye oplysninger om ledninger bør holdes på et absolut minimum for at begrænse omkostninger og administrative byrder for vandværkerne.

3. Udfordringer med hensyn til frist i forbindelse med påvisning af ledninger

Den foreslåede frist for ledningsejere til påvisning er fastsat til "inden for rimelig tid", men er i bemærkningerne præciseret til "højst et døgn". En sådan frist vil det i nogle tilfælde ikke være praktisk muligt for vandværkerne at leve op til, og den bør derfor ændres til minimum 3 døgn.

Danske Vandværker kan som medlem af Dansk Ledningsejerforum (DLF) endvidere tilslutte sig dette forums bemærkninger, herunder tilslutningen til bemærkninger afgivet af Dansk Energi.

Overordnede bemærkninger fra Danske Vandværker

Danske Vandværker støtter lovforslagets intentioner om at gøre udveksling af ledningsoplysninger hurtigere og lettere, og på sigt af bedre kvalitet – bl.a. for derigennem at effektivisere gravearbejdet og reducere antallet af graveskader.

De tilpasninger af vandværkernes registreringer af og udveksling af ledningsdata, som nødvendiggøres af lovforslaget bør tage højde for, at Danske Vandværkers knapt 2000 medlemmer er fordelt ud over hele landet, og inkluderer både små, mellemstore og store vandværker.

Danske Vandværker finder, at der i lovforslaget er fastsat en rimelig frist (1. juli 2022) for at foretage en digitalisering (vektorisering) af data.

En meget stor del af vandværkerne er allerede godt rustet til at leve op til de kommende nye krav. Det er dog afgørende, at den kommende lov, og ikke mindst de efterfølgende regler i form af bekendtgørelser og vejledninger, gør det muligt for alle vandværker at leve op til kravene uden at de påføres et urimeligt tidspres, et urimeligt administrativt tidsforbrug eller urimelige udgifter.

Danske Vandværker er positivt indstillet overfor en øget koordinering af gravearbejder via et "samgravningsmodul". Et sådant "modul" bør dog etableres uden, at det indebærer en væsentlig ekstra-administration for ledningsejerne, dvs. at den administrative omkostning ved annoncering skal opvejes af de fordele, der kan opnås ved brug af "modulet".

Det bemærkes, at der på flere punkter, herunder i forhold til "nødvendige ledningsoplysninger", først vil kunne tages endelig stilling til de enkelte bestemmelser i lovforslaget, når de udmøntes igennem bekendtgørelser og vejledninger. Danske Vandværker ser frem til at medvirke til en sådan udmøntning af loven.

Danske Vandværker støtter, at der fra centralt hold udvikles en "viewer", der fastlægger standarden for visning af de sammenstillede data.

Bemærkninger til de enkelte afsnit og paragraffer

- **Afsnit 2.3 "Påvisning af ledninger"**

§ 8, nr. 3

Som lovforslaget er udformet frygter Danske Vandværker, at der sker en væsentlig forskydning fra graveaktør til ledningsejer af de omkostninger, som er forbundet med påvisning af ledningerne. Dette vil ske, hvis ledningsejerne bliver pålagt at påvise ledningers beliggenhed udelukkende ud fra en indmeldt "nøjagtighedsklasse". Desuden vil det kunne medføre en anseelig administrativ byrde for vandværkerne, hvis samtlige ledninger skal klassificeres efter "nøjagtighedsklasse".

Det bør fortsat være sådan, at graveaktøren under alle omstændigheder har pligt til at foretage en prøvegravning, førend der kan kræves en påvisning – uanset hvilken nøjagtighedsklasse, der er angivet af vandværket.

§ 9, stk. 2

Den foreslåede frist for ledningsejere til påvisning er fastsat til "inden for rimelig tid", men er i bemærkningerne præciseret til "højest et døgn". En sådan frist vil det i nogle tilfælde ikke være praktisk muligt for vandværkerne at leve op til, og den bør derfor ændres til minimum 3 døgn.

- **Afsnit 4. "Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.**

De administrative økonomiske konsekvenser og øvrige efterlevelsomkostninger er opgjort i to konsulentrapporter. Danske Vandværker har selvsagt ikke mulighed for at efterprøve beregningerne, men beregningerne er karakteriseret ved at være forholdsvis oversigtlige, og de økonomiske konsekvenser bør løbende vurderes under implementeringen for at undgå, at der påføres vandværkerne o.a. uventede væsentlige udgifter.

Danske Vandværker vil især pege på, at for nogle vandværker, som i dag selv besvarer LER forespørgsler manuelt, vil lovforslaget indebære, at vandværkerne vil skulle overgå til at have deres ledningsinformationer lagret digitalt hos 3. part, idet det ikke er realistisk, at vandværkerne selv kan stå for hosting og digital dataudveksling med LER-broderen.

Dette vil påføre nogle vandværker relativt store udgifter. Omkostningen til en sådan fremtidig lagring og udveksling af ledningsoplysninger via tredjepart er i lovforslaget formentlig dækket af opgørelsen af "udgifter til softwarelicenser og abonnementer" (i alt 79 mio. kr.). Opmærksomheden henledes på, at meromkostningen for nogle vandværker kan blive meget høj i forhold til vandværkets samlede økonomi. Der bør ved udmøntningen af loven tages højde for dette.

Endelig gør Danske Vandværker opmærksom på, at loven i et endnu ikke fastlagt omfang vil stille krav til, at der registreres ledningsoplysninger, som ikke er registreret i dag. Dette frygter Danske Vandværker vil kunne føre til urimeligt høje ekstraomkostninger for ledningsejerne.

Det er derfor afgørende, at der i forbindelse med udarbejdelse af en ny bekendtgørelse, der mere præcist definerer hvilke oplysninger der skal registreres, tages højde for omkostningerne. I den forbindelse skal det sikres, at indsamling af nye oplysninger holdes på et absolut minimum for at begrænse omkostningerne og de administrative byrder.

Med venlig hilsen

Allan Weirup
Direktør

Per Roth
Formand

SDFE - Postkasse LER

Fra: Lars Gadegaard Christensen <lgc@Danva.DK>
Sendt: 14. august 2017 11:58
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst
Emne: VS: DANVAs høringssvar vedr: Forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere
Vedhæftede filer: 2017.08.14_DANVA Høringssvar LER2.pdf
Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68534

Kære LER-sekretariat

Jeg gensender her DANVAs høringssvar, denne gang med cc til simho@sdfе.dk som angivet i høringsbrevet.

Med venlig hilsen

Lars Gadegaard
Projektleder, Landinspektør

D: +45 87 93 35 69
M: +45 42 55 60 65
E: lgc@danva.dk

DANVA
Dansk Vand- og
Spildevandsforening
Godthåbsvej 83
DK- 8660
Skanderborg
T: +45 70 21 00 55
F: +45 70 21 00 56
E: danva@danva.dk
www.danva.dk

DANVA er brancheorganisation for vandselskaber.

DANVAs medlemmer leverer drikkevand og håndterer spildevand for flere end fem millioner danskere, og selskaberne leverer løsninger for klimatilpasning. Vores mål er en stabil, effektiv og etisk forsvarlig vand- og kloakforsyning på et højt kvalitetsniveau og på et for miljøet bæredygtigt grundlag.

Tilmeld dig [DANVA aktuelt nyt her!](#)
Tilmeld dig [DANVA kursusnyt her!](#)

 Undlad at printe, medmindre det er nødvendigt.

Fra: Lars Gadegaard Christensen
Sendt: 14. august 2017 08:29
Til: 'SDFE - Postkasse LER' <ler@sdfе.dk>
Emne: DANVAs høringssvar vedr: Forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Kære LER-sekretariat

Jeg vedhæfter her DANVA's høringsvar vedr. Forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Vi står naturligvis gerne til rådighed for en uddybning af vores høringsvar.

Med venlig hilsen

Lars Gadegaard
Projektleder, Landinspektør

D: +45 87 93 35 69

M: +45 42 55 60 65

E: lgc@danva.dk

DANVA
Dansk Vand- og
Spildevandsforening

Godthåbsvej 83

DK- 8660

Skanderborg

T: +45 70 21 00 55

F: +45 70 21 00 56

E: danva@danva.dk

www.danva.dk

DANVA er brancheorganisation for vandselskaber.

DANVA's medlemmer leverer drikkevand og håndterer spildevand for flere end fem millioner danskere, og selskaberne leverer løsninger for klimatilpasning. Vores mål er en stabil, effektiv og etisk forsvarlig vand- og kloakforsyning på et højt kvalitetsniveau og på et for miljøet bæredygtigt grundlag.

Tilmeld dig [DANVA aktuelt nyt her!](#)

Tilmeld dig [DANVA kursusnyt her!](#)

Undlad at printe, medmindre det er nødvendigt.

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV

ATT.: Jesse Goodman, sendt pr. mail: ler@sdfc.dk

DATO: 14. august 2017

lgc/kf

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

DANVA har modtaget "Forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere" til høring, hvilket vi takker for. Vi har følgende kommentarer til udkastet.

Gebyrsatsen for forespørgsler i Ledningsejerregisteret bør lempes

Af forslaget fremgår det, at gebyrsatsen i forbindelse med idriftsættelse af de nye funktioner i Ledningsejerregisteret kan hæves fra 1,1 til 3 øre/m², og at gebyrloftet kan hæves fra 104.000 til 250.000 kr. Det er et mål i Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020, at data skal bringes optimalt i spil. DANVA mener, at gebyrsatsen for anvendelse af Ledningsejerregisteret skal understøtte, at ledningsdata bringes i spil via en mere lempelig betalingsmodel. Vi har f.eks. eksempler på forsyninger, der oplyser, at det ofte vil være billigere at udbedre skaden end at forespørge i Ledningsejerregistret. Vi forslår derfor en mere lempelig prismodel, hvor der f.eks. betales pr. forespørgsel.

Betaling for Ledningsejerregisterets administration, drift og vedligehold

Ledningsejerregisterets administration, drift, vedligehold og videreudvikling bør alene afholdes af Ledningsejerregisterets slutbrugere. Disse omkostninger ønsker vi ikke placeret hos brancheorganisationerne.

Tidsfrist for ledningsejernes besvarelser af graveforespørgsler

Det bør fremgå, at tidsfristen på de 2 timer for ledningsejernes besvarelser af graveforespørgsler omhandler normal drift, der gennemføres via automatiske besvarelser.

I forbindelse med nedetid i forbindelse med service og vedligehold eller ved uforudsete hændelser f.eks. nedbrud, bortfalder nævnte tidsfrist. Ledningsejeren skal i begge tilfælde tilsigte, at nedetiden begrænses med henblik på at kunne overgå til normal drift.

Vi vurderer ligeledes, at der bør indbygges en svarfrist på de forespørgsler der er udtaget til manuel behandling med henblik på at sikre en rimelig fremdrift hos graveaktører og ledningsejere. Tidsfristen foreslår vi sættes til 2 arbejdsdage.

Tidsfrist for ledningsejernes påvisning af ledningsanlæg

I forbindelse med planlægning og projekteringsopgaver er det lovens intention, at påvisning af ledninger skal ske inden for 24 timer. Her vurderer vi, at påvisningspligten bør øges til 3 arbejdsdage, idet det f.eks. kan være vanskeligt for ledningsejeren at rekvirere en entreprenør, der kan bistå med påvisningen inden for de 24 timer.

Definitionen af stikledninger bør præciseres

Definitionen af stikledninger bør præciseres, idet stikledninger defineres forskelligt på tværs af forsyningsarter/myndigheder. Præciser f.eks. hvorvidt loven omhandler stikledninger på både offentlig og privat grund.

Forpligtigelsen til at forsøge samgravning jf. Lov om offentlige veje

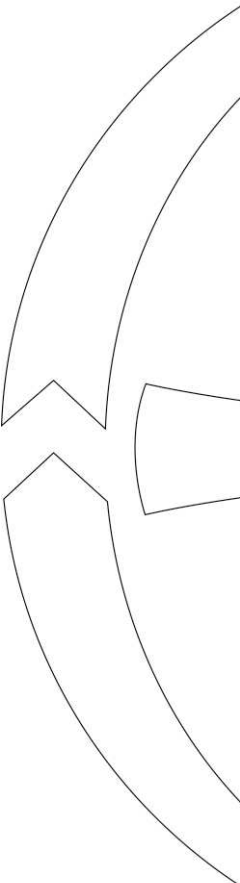
Det bør være et krav for ledningsejere og graveaktører, at de skal annoncere planlagte gravearbejder i Ledningsejerregisteret. Omtalte annoncering skal sikre, at koordineringsforpligtigelsen jævnfør §74 i Lov om offentlige veje er overholdt. Som det ser ud i dag, eksisterer der mange forskellige systemer i kommunerne til annoncering/koordinering af gravearbejder. Det bør vi rette op på og benytte lejligheden til etablering af en fælles landsdækkende løsning til koordinering af gravearbejder.

Besvarelser af forespørgsler i relation til føringsrør

Ledningsejerens frist på 2 måneder til besvarelse af forespørgsler i relation til føringsrør bør nedsættes til 14 dage med henblik på at sikre en rimelig fremdrift hos graveaktører og ledningsejere.

Med venlig hilsen

Carl Emil Larsen
DANVA

SDFE - Postkasse LER

Fra: Karen Valgreen Knudsen <kvk@datatilsynet.dk>
Sendt: 4. juli 2017 11:16
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst; jm@jm.dk; databeskyttelse@jm.dk
Emne: Vedrørende forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere, Datatilsynets j.nr. 2017-112-0714
Vedhæftede filer: Høringssvar - ingen bem. .pdf

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 59596

Se venligst vedhæftede brev af dags dato.

Med venlig hilsen

Karen Knudsen
Fuldmægtig, cand.jur

Tlf.: (+45) 33 19 32 35
E-mail: KVK@datatilsynet.dk

DATATILSYNET

Borgergade 28, 5. sal, 1300 København K
Tlf.: +45 3319 3200, Fax: +45 3319 3218
E-mail: dt@datatilsynet.dk, Internet: www.datatilsynet.dk

Styrelsen for Dataforsyning og
Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV

Sendt til: ler@sdfc.dk, simho@sdfc.dk,
jm@jm.dk og databeskyttelse@jm.dk

4. juli 2017

**Vedrørende forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledning-
sejere**

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

Ved brev af 28. juni 2017 har Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
anmodet Datatilsynet om bemærkninger til ovennævnte udkast.

CVR-nr. 11-88-37-29

Datatilsynet forudsætter, at persondatalovens¹ og regler udstedt i medfør her-
af, herunder sikkerhedsbekendtgørelsen², vil blive iagttaget i forbindelse med
de behandlinger af personoplysninger, der vil ske som følge af lovforslagets
bestemmelser.

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

Kopi af dette brev er sendt til Justitsministeriet, Lovafdelingen og Databeskyt-
telseskontoret til orientering.

J.nr. 2017-112-0714
Dok.nr. 434941
Sagsbehandler
Karen Valgreen Knudsen
Direkte 3319 3235

Med venlig hilsen

Karen Knudsen

¹ Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer

² Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000, som ændret ved bekendtgørelse
nr. 201 af 22. marts 2001, om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger,
som behandles for den offentlige forvaltning

SDFE - Postkasse LER

Fra: FDA Mail <fda@fda.dk>
Sendt: 16. august 2017 08:28
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Søren Birksø Sørensen; Simone Holst
Emne: SV: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68888

Hej LER-sekretariatet,

FDA fremsendte en mail til jer på nedenstående adresse fredag den 11. august, som I så desværre ikke ser ud til at have modtaget.

Vores kommentarer til nedenstående kommer så igen her:

FDA takker for muligheden for at give et høringssvar til nedenstående.

FDA støtter i udgangspunktet de intentioner, som ligger bag lovforslaget og de enkelte del heraf.

For de brugerejede antenneanlæg, jf. nugældende lovs § 3 stk. 1 nr. 3 jf. § 5 nr. 4), betyder forslaget en række ændringer, som FDA har følgende bemærkninger til:

- I. Med forslagets § 1 nummer 6 og nummer 10 ændres den gældende skelnen på størrelse, til i stedet at være en forskellig behandling af denne type anlæg efter de ydelser, som tilbydes over den pågældende infrastruktur. Betyder den foreslåede ændring*
 - a. At anlæg, som IKKE ANVENDES til højhastighedsinternetadgang – uanset deres størrelse – ALDRIG er registreringspligtige?*
 - i. VIL det blive muligt for denne type ledningsejere frivilligt at lade sig registrere?*
 - b. At anlæg, som ANVENDES til højhastighedsinternetadgang – uanset deres størrelse – ALTID er registreringspligtige?*
 - c. Påtænkes der en nærmere definition af hvad der i denne sammenhæng skal forstås ved udtrykket "højhastighedsinternetforbindelse" – og tænkes der eventuelt i retning af en dynamisk definition?*
- II. Med forslagets § 1 nummer 14 indføres en række betydelige stramninger i forhold til de gældende regler – det gælder særligt i forhold til tidsfristen for udlevering af ledningsoplysninger og for den løbende opdatering af interesseområder mv. og kravet om bestemt digital form på ledningsoplysningerne.*
 - a. Hovedparten af de brugerejede antenneanlæg vil i realiteten være afskåret fra at opfylde tidskravet indenfor de aktuelle administrative og organisatoriske rammer. Disse anlæg drives for et meget stort antals vedkommende alene ved frivillig ulønnet arbejdsindsats fra bestyrelsesmedlemmernes side – typisk i deres fritid – altså udenfor normal arbejdstid.*
 - i. For langt hovedparten af disse anlæg vil det foreslåede krav derfor betyde, at de bliver nødt til at indgå aftaler med eksterne leverandører om at forestå denne opgave. Det vil betyde løbende omkostninger – som vi pt. ikke kan sige noget om størrelsen af – som skal bæres af medlemmerne i de pågældende anlæg.*

- b. Kun en stærkt begrænset del – hvis nogen – af disse anlæg har i dag deres ledningsoplysninger registreret på et format, som enten allerede – eller ved en beskeden indsats ville kunne bringes til – at opfylde de kommende formkrav.

i. Det kommende krav om vektoriserede ledningsoplysninger vil derfor betyde både engangsomkostninger til indlægning i et passende program/system, og løbende udgifter til licensbetalinger for anvendelsen af sådanne programmer/systemer.

FDA deler som sagt de intentioner og de hensyn, som ligger bag hele ideen om ledningsejerregisteret mv. FDA var således ganske aktiv omkring skabelsen af LER i sin tid. Samtidig kan vi være nervøse for om man med de foreslåede ændringer, i hvert fald i en række tilfælde så at sige kommer til at skyde gråspurve med kanoner.

Der er ingen tvivl om at betydningen af en stabil forsyning med højhastighedsadgang til internettet af stor og stigende betydning for det danske samfund som sådan. Antenneanlæggene bakker om nogen aktivt op herom, men det er afgørende for os at der er proportionalitet i de krav, den enkelte ledningsejer pålægges fra myndighedernes side.

En løsning kan være alene at stille krav om vektoriserede data fremadrettet – altså for data, som er ny indlæst i systemet enten ved ny anlæg eller ved omlægninger / reparationer af eksisterende ledninger. de krav

Spørgsmålet om andre graveaktørers håndtering af kabler er nødt til at blive afklaret. HVEM har fremadrettet ansvaret for at eksisterende kabler genplaceres nøjagtigt i dets oprindelige position således at ledningsejers oplysninger har samme validitet efter tredjeparts håndtering af ledningen som før denne håndtering? Kan tredjeparts aktører pålægges en sådan pligt til enten at indestå for den nøjagtige genplacering eller for at give oplysninger til ledningsejer om at ledningen har været flyttet hvorved respektafstanden / nøjagtigheden fremadrettet kan ændres. Kunne en løsning være at ledningsejer har ret til for tredjeparts graveaktørs regning at foretage ny-registrering af egen ledning i eget ledningsregister?

FDA ser en principiel og helt reel risiko for at jo mere præcise ledningsoplysningerne kommer til at fremstå for graveaktørerne jo mindre agtpågivende vil graveaktører alt andet lige forventes at ville være. Det kan få den helt paradoksale konsekvens at antallet af graveskader fremadrettet kunne stige i stedet for at falde. Tiltroen til ensartede digitale oplysninger vil slække på den håndværksmæssige opmærksomhed i forbindelse med gravningen hvorved flere ledninger graveskades.

Det vil af hensyn til konkurrencen i markedet for programmel til den type vektorisering som påtænkes krævet fremadrettet være af afgørende betydning at der vælges programmer, som enten er freeware eller som i det mindste udbydes af en flertal af konkurrerende virksomheder hvorved risikoen for overpriser mindskes. Det vil i særlig grad være af betydning for de små og mindre ledningsejere at der både på markedet for programmer og for serviceydelsen "ledningsregistrering" kommer en reel konkurrence på såvel pris som ydelsens kvalitet.

Uddybende bemærkninger kan fås hos sekretariatschef Søren Birksø Sørensen, tlf. 26 16 00 71 eller sbs@fda.dk.

Med venlig hilsen

Mie Lund Jørgensen

Sekretariatet

Direkte telefon: 59 96 17 05

www.fda.dk – fda@fda.dk

Fra: SDFE - Postkasse LER [mailto:ler@sdf.dk]

Sendt: 15. august 2017 17:21

Til: FDA Mail <fda@fda.dk>

Cc: Søren Birksø Sørensen <sbs@fda.dk>; Simone Holst <simho@sdfе.dk>

Emne: VS: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Kære Forenede Danske Antenneanlæg

Fristen for at sende høringssvar vedrørende høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere, var i går. Da vi ikke har modtaget svar fra jer vil vi høre om det er korrekt forstået at i ikke har bemærkninger til lovforslaget?

Med venlig hilsen

LER-sekretariatet

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Rentemestervej 8
2400 København NV

T. +45 7254 5500

W. www.sdfе.dk

Fra: SDFE - Postkasse LER

Sendt: 28. juni 2017 09:38

Til: 3f@3f.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; ae@ae.dk; sekr@faod.dk; bat@batkartellet.dk; INFO@BYOGHAVN.DK; info@byggesoc.dk; info@bygherreforeningen.dk; sine@sikkerhedsnet.dk; co@co-industri.dk; formand@dkcpc.dk; miljoportal@miljoportal.dk; dst@dst.dk; info@danskbyggeri.dk; de@de.dk; info@danskeenergi.dk; info@danskerhverv.dk; mail@danskfjernvarme.dk; dgc@dgc.dk; di@di.dk; dit@dit.dk; jvk@danskeenergi.dk; danva@danva.dk; metal@danskmetal.dk; dv@dv.dk; mail@danskeadvokater.dk; info@dag.dk; info@danskeark.org; post@danskeberedskaber.dk; sekretariat@danskekloakmestre.dk; post@dmoge.dk; jj@danskilmjoteknologi.dk; danskehavne@danskehavne.dk; fdo@fdo.dk; regioner@regioner.dk; info@danskevv.dk; danva@danva.dk; dt@datatilsynet.dk; post@dommerforening.dk; ddl@ddl.org; info@ejendomsforeningen.dk; igl@danskeenergi.dk; eof@eof.dk; info@energiforumdanmark.dk; mail@finansraadet.dk; fda@fda.dk; PC@Pcdrill.dk; mail@fdkv.dk; fri@frinet.dk; fbe@mil.dk; geoforum@geoforum.dk; info@ejendomsf.dk; hvr@hvr.dk; itb@itb.dk; kl@kl.dk; ktc@ktc.dk; klf@kl-f.dk; info@lf.dk; lo@lo.dk; plf@plf.dk; rkr@rkr.dk; dcaa@slv.dk; post@teleindu.dk; ch@plan.aau.dk

Cc: Simone Holst <simho@sdfе.dk>

Emne: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Til høringsparterne på høringslisten.

Hermed sendes Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere i høring, jf. vedlagte høringsbrev.

Fristen for at afgive bemærkninger til lovforslaget er den **14. august 2017, kl. 12.00**.

Med venlig hilsen

LER-sekretariatet

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Rentemestervej 8
2400 København NV

T. +45 7254 5500

W. www.sdfe.dk

SDFE - Postkasse LER

Fra: Jesper Høi Skovdal <jes@geoforum.dk>
Sendt: 14. august 2017 11:59
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Nils Bo Wille-Jørgensen (nilw@sweco.dk); Simone Holst
Emne: SV: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere
Vedhæftede filer: Lov om registrering af ledningsejere - Geoforums høringssvar - 14.08.2017.pdf

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68538

Kære LER-sekretariat!

Hermed fremsendes høringssvar fra Geoforum vedrørende LER-loven, se vedhæftede dokument.

På forhånd mange tak for en kvittering på, at høringssvaret er modtaget.

Med venlig hilsen

Jesper Høi Skovdal
Sekretariatschef

Geoforum Danmark
Kalvebod Brygge 31
1560 København V

tlf.: +45 3318 5514
mobil: +45 2280 9039

jes@geoforum.dk
www.geoforum.dk

Fra: SDFE - Postkasse LER [<mailto:ler@sdf.dk>]

Sendt: 28. juni 2017 09:38

Til: 3f@3f.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; ae@ae.dk; sekr@faod.dk; bat@batkartellet.dk; INFO@BYOGHAVN.DK; info@byggesoc.dk; info@bygherreforeningen.dk; CFB <sine@sikkerhedsnet.dk>; co@co-industri.dk; formand@dkcpc.dk; Danmarks Miljøportal <miljoportal@miljoportal.dk>; dst@dst.dk; info@danskbyggeri.dk; de@de.dk; info@danskeenergi.dk; info@danskerhverv.dk; mail@danskfjernvarme.dk; dgc@dgc.dk; di@di.dk; dit@dit.dk; jvk@danskeenergi.dk; danva@danva.dk; metal@danskmatal.dk; dv@dv.dk; mail@danskeadvokater.dk; info@dag.dk; info@danskeark.org; post@danskeberedskaber.dk; sekretariat@danskekloakmestre.dk; post@dmoge.dk; jj@danskmiljoteknologi.dk; danskehavne@danskehavne.dk; fdo@fdo.dk; regioner@regioner.dk; info@danskevv.dk; danva@danva.dk; dt@datatilsynet.dk; post@dommerforening.dk; DDL <ddl@ddl.org>; info@ejendomsforeningen.dk; igl@danskeenergi.dk; eof@eof.dk; info@energiforumdanmark.dk; mail@finansraadet.dk; fda@fda.dk; PC@Pcdrill.dk; mail@fdkv.dk; fri@frinet.dk; fbe@mil.dk; Geoforum <geoforum@geoforum.dk>; info@ejendomsf.dk; hvr@hvr.dk; itb@itb.dk; kl@kl.dk; krc@krc.dk; krf@kl-f.dk; info@lf.dk; lo@lo.dk; plf@plf.dk; rkr@rkr.dk; dcaa@slv.dk; post@teleindu.dk; ch@plan.aau.dk

Cc: Simone Holst <simho@sdfc.dk>

Emne: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Til høringsparterne på høringslisten.

Hermed sendes Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere i høring, jf. vedlagte høringsbrev.

Fristen for at afgive bemærkninger til lovforslaget er den **14. august 2017, kl. 12.00**.

Med venlig hilsen

LER-sekretariatet

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Rentemestervej 8
2400 København NV

T. +45 7254 5500

W. www.sdfc.dk

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV
Att.: LER-sekretariatet

14. august 2017 • J.nr. Geoforum-40-00038 • Ref. JES

Høringssvar angående Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Geoforum takker for muligheden for at kunne indgive høringssvar vedrørende forslaget til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Vi har gransket indholdet for at afklare, om Geoforum kunne bidrage i høringen med relevant viden inden for vores fagområde. Vi har således aktiveret relevante medlemmer af Geoforum inkl. Geoforums Forsyningsnetværk, der har bidraget konstruktivt til nedenstående høringssvar.

Generelt

De to primære årsager til fremsættelsen af lovforslaget er, at LER skal have hjemmel til at drive et samgravningsmodul og at LER vil udlevere ledningsoplysninger og ikke kun interesseområder.

Om førstnævnte kan kort siges, at Geoforum umiddelbart mener, at det er en god idé. Set fra Geoforums side, så er det store problem dog, at LER vil bygge et modul, der er frivilligt at anvende, mens der i vejloven er en hjemmel, der pålægger den, der graver, at koordinere – altså *kan* mod *skal*. Ledningsejerne risikerer dermed, at kommunerne ikke accepterer deres påståede samgravningshøring via LER og i værste fald skal gennemføre endnu én. Dette er ikke en optimal digitalisering efter Geoforums mening. Vi vil derfor foreslå, at der ses på hele processen ved gravetilladelser for at komme hele vejen rundt. Geoforum mener, at det bør være et krav, at løsningerne og de to lovgivninger samordnes.

Mht. udlevering af ledningsoplysninger, så er det måske et tidssvarende krav at stille. Geoforum er dog i tvivl om måden, LER foreslår det gjort på. Særligt er der en problematik vedr. standardisering. Desuden er der de fravalg, der er gjort inden start af projekt 6.3, som måske kunne pege på bedre løsninger jf. Rambølls for-analyse.

Geoforum vil også gerne henlede opmærksomheden på den nye to-timers frist for udlevering af ledningsoplysninger, som dermed nødvendiggør digital understøttelse hos alle ledningsejere – altså også små vandværker og antenneforeninger – dette ses i kraft af den løsning, som LER lægger op til, belyst i Rambølls for-analyse. Der må dog fortsat ikke graves, før der er opnået gravetilladelse, hvilket kan tage noget længere tid – op til 14 dage, så vidt vi har forstået. Særligt hvis der skal høres hos borgere i forbindelse med private fællesveje eller politiet i forbindelse med skilteplaner. Dette peger også på, at der bør ses på hele processen.

Geoforums medlemmer har forskellige interesser ift. til den foreslåede ændring. Kommunerne er i et beskedent omfang ledningsejere, men har i langt højere grad en rolle som den myndighed, der giver gravetilladelser. Denne rolle har Vejdirektoratet også. Dermed har kommunerne og Vejdirektoratet en rolle ift. hele processen med at søge gravetilladelse og ikke kun den begrænsede del, der foregår i LER. Forsyningsselskaberne er både ledningsejere og graveaktører og har dermed også en interesse, der ligger ud over den mindre del, der tænkes omfattet af LER. Vi skal derfor være varsomme med at se og tænke LER alt for snævert.

I den ideelle verden, så havde der været åbnet op for at se på effektiviseringsgevinster i hele forløbet omkring planlægning, ansøgning og udførsel af gravearbejder. Sådan er det jo desværre ikke sat op. En del af det, som Geoforum har anker mod, er afgjort med selve beskrivelsen af initiativet og før det Rambøll-rapporten, hvor opgaven er beskrevet meget smalt.

Kommentarer, der naturligt knytter sig primært til de nye ting i loven

Geoforum har en række kommentarer, der vedrører ledningsoplysninger og koordinering, og spørgsmål vedrørende betaling og standardisering. Igen skal det bemærkes, at Geoforums medlemmer dækker over ledningsejere (med interesse i deres ledninger og driftssikkerhed) og vejmyndigheder (med interesse i gravetilladelser, råden over vej, trafikafvikling og opretholdelse af vejkapitalen).

Ambitionsniveau

Det er Geoforums opfattelse, at det ikke er ret ambitiøst med en periode på tre år fra lovens ikrafttrædelse, inden reglerne om hurtig LER-besvarelse er gældende for alle. Dette er måske det muliges kunst? For de forsyningsselskaber, som har styr på deres ledninger, vil det være en stor hjælp, hvis alle andre var tvunget til hurtigere og bedre udlevering. Langt den overvejende del af de danske ledningsejere har allerede digitaliseret og vil hurtigt kunne få nytte af den nye lovgivning, hvis den rulles ud inden for kort tid.

Gravetilladelse

Vejmyndigheden kan ønske sig, at det fremgår tydeligere af bemærkningerne, at der ikke må graves før, at der er opnået en gravetilladelse. Det står få steder, og der er rigtig mange steder, hvor det vil tjene en god gerning, hvis det blev nævnt og præciseret.

Koordinering

Der bør ske en samtænkning med Vejlovens forpligtigelser. Der er ingen, der kan være tjent med, at der findes to lovgivninger for dette, som ikke er samtænkt. "Man kan ikke lave gode digitale løsninger på dårlig lovgivning", citat Lars Frelle-Petersen. Det gælder også her. Det er vigtigt at se på de samlede processer.

Geoforum mener, at det bliver for svag en løsning, når det bygger på "kan" og med betaling for anvendelsen. Kommunerne kan på det foreliggende grundlag ikke vide sig sikre på, at der er foretaget en egentlig koordinering. Hvis kommunerne ikke kan det, så kan LER ikke afløfte forpligtigelsen til at koordinere for ledningsejerne og hvad vil dette resultere i? Skal der så bygges endnu en løsning? Der bliver ganske vist en mulighed for at lægge sit graveområde ind, men når løsningen ikke understøtter, at informationen sendes videre til relevante ledningsejere, så har vi svært ved at se, at det hjælper.

Det kniber med at forstå, hvorfor man vil have hjemmel til at bygge en mulighed, som ikke kan gå hele vejen. Geoforum foreslår at der skabes en videre dialog med Vejdirektoratet om, hvordan hjemlen i vejloven kan udmøntes og følges op.

Ledningsoplysninger

Det er i orden med en ambition om, at ledningsoplysninger skal kunne udleveres samlet.

Det er vigtigt, at forslaget til den nye lov ikke udelukker en broker-løsning (tyk eller tynd), og vi mener, at det tyder på, at der fortsat lægges op til en broker-model, da data modtages, sammenstilles og så stilles til rådighed. Og så står der ikke noget om, at LER skal opbevare data.

Geoforum tænker, at en tynd model B kan være at foretrække, da et stramt / simpelt WFS / GML-skema til levering af data, alt andet lige vil give færre fejlkilder!

Det er dog synd, at den "tykke broker" (Rambøll-rapporten side 42-43) ikke er med i overvejelserne (eller evt. scenarie c), da den kunne have bibragt en fleksibilitet, som havde været gavnlig, når der er så mange aktører med forskellig professionalisme og organisatorisk styrke. Vi ønsker os vel den bedst mulige løsning, der bedst dækker de mange aktører. God sparring kan hentes i dialog med Geoforums relevante medlemmer til afklaring af løsning, så vi anbefaler, at forsyningerne kommer med i styregruppen.

Geoforum mener, at det er en forudsætning for, at det kan lade sig gøre med en 2-timers automatisk udlevering, at der sker en forventningsafstemning ift. hvor stort og bredt "de nødvendige" ledningsoplysninger kan blive for, at det er realistisk i praksis. Denne kommentar skal ses i sammenhæng med de følgende bemærkninger om standardisering.

Standardisering

Det er vigtigt at være opmærksom på, at en standardisering af ledningsoplysninger på tværs af alle forsyningsarter ikke må blive for kompliceret. De vektorinformationer, der skal udveksles i det nye LER, bør således ikke være komplekse. Geoforum tænker, at det først og fremmest skal være den simple geometri og nogle attributter i et veldefineret format (f.eks. WFS / GML med et yderst enkelt skema), der indgår i udvekslingsstandarden. Vi forventer ikke, at der vil blive tale om en fuld udveksling af f.eks. spildevandsdata i DANDAS XML. Det er der slet ikke behov for i LER-anvendelsen, som vi ser det.

Fra bemærkningerne til forslaget kan man let få det indtryk, at det er en voldsomt kompliceret udveksling, der tænkes gjort, og det synes understøttet af valget af den "tynde broker" (scenarie B i Rambøll-rapporten, side 42-43). Dette mener Geoforum ikke, der er et behov for i LER-anvendelsen.

Vektorisering

Geoforum mener, at der også bør stilles krav om, at ledningsoplysningerne skal være georefererede – altså vektoriserede og georefererede.

Sikkerhed

Det undrer Geoforum, at sikkerhedsaspektet slet ikke er nævnt i dette høringsudkast i disse år, hvor terror er på landets dagsordenen. Alle kan jo i realiteten gå ind og hente oplysninger og jo mere detaljerede, de bliver, jo større er risikoen for, at data bliver misbrugt. Det kan være, at der er foretaget en vurdering af dette, men så vil det være på sin plads at nævne det (særligt ift. øverst side 29 i høringen).

Projekter

Forsyningsselskaberne vil gerne kunne automatisere - også i områder, hvor de har projekter. Det vil sige, at de kan sende yderligere materiale ud, når de ved, at det er et projektområde. Mon de bliver forhindret i denne automatiserede proces, fordi det går over LER?

Klimaprojekter

Generelt er der beskrevet meget om ledninger, men i forbindelse med klimaprojekter er der på spildevandsområdet flere og flere eksempler på, at der bruges:

- LAR - (Lokal Afledning af Regnvand) f.eks. faskiner o. lign.
- semipermeable overflader
- afvande via veje

- afvande på anlæg af volde eller fordybninger på terræn

Disse anlæg bør også kunne indgå som strukturer i LER. Hvis man f.eks. graver ind over en vej, der anvendes til afvanding, kan der være særlige krav eller opmærksomhedspunkter.

Ministerens beføjelser

Formuleringen: "Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om..." ses lidt for ofte. Dette er åbninger i loven, der ikke er betryggende for aktørerne.

Geoforum foreslår, at forsyningssektoren bliver repræsenteret i styregruppen for LER, og at sektoren ikke blot er henvist til følgegruppen i fremtiden. Da denne lovgivning har stor indflydelse på forsyningssektoren, kan det undre, at det alene er offentlige myndigheder, der sidder i styregruppen.

Graveskader forvoldt som følge af systemfejl

Det bliver ikke berørt i lovforslaget, hvordan man skal forholde sig til systemfejl, og graveskader forvoldt som følge af, at ledningsejere eller LER ikke kan levere på grund af fejl.

Svarfrist

Jf. den nye § 8, stk. 1, så forslås svarfristen for udlevering af ledningsoplysninger ændret fra 5 dage til 2 timer.

Vi vil i stedet forslå en svarfrist på 6-8 timer og som minimum 4 timer.

Begrundelse herfor er, at nedbrud eller nødvendig service – inden for alm. arbejdstid – på ledningsejernes egen del af fremsendelse af ledningsoplysninger herunder databaser. I følge s. 31 er der *ingen tidsfrist* (!) for fremsendelsen af svar på forespørgsler, der er udtaget til manuel behandling blot, der inden for tidsfristen på 2 timer er fremsendt svar om "udtagning til manuel behandling".

Geoforum kan ikke se gevinsten ved, at entreprenøren får fremsendt ledningsoplysninger inden for 2 timer, idet ét af formålene med revision af loven er, at graveaktøren kan genfremsende den oprindelige anmodning om ledningsoplysninger inden for ½ år uden yderligere beregning (nyt forslag til § 9 stk. 3). Graveaktøren bør således anmode om ledningsoplysninger i god tid, dvs. samtidig eller før anmodning om gravetilladelse ved Vejmyndigheden, som har mere end 2 timers behandlingstid.

Geoforum mener, at det bør præciseres af placeringen af svarfristen, at tiden *kun* "tikker" inden for alm. arbejdstid mellem kl. 7 og 16 på hverdage.

Som følge heraf har vi et konkret forslag til ændret formulering af ny § 8, stk. 1:

- "Enhver af loven omfattet ledningsejer, som modtager en anmodning om ledningsoplysninger, skal snarest muligt og inden for 6 timer på hverdage inden for almindelig arbejdstid, efter forespørgslen er modtaget, fremsende de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregisteret"....
- Alternativt: "... som modtager en anmodning om ledningsoplysninger, skal snarest muligt, dog senest indenfor 6 timer efter forespørgslen er modtaget, fremsende de nødvendige ledningsoplysninger til ledningsejerregisteret. Svarfristen gælder inden for normal arbejdstid, defineret som kl. 7-16 på hverdage. "....

Konkrete kommentarer til lovforslaget

Punkt 5: Vi går ud fra, at dette bare er en præcisering?

Punkt 6: Burde denne ikke hedde 5?

Punkt 7: Dette er vel ok og efter aftale, at disse kommer til at blive omfattet?

Punkt 11: Ad 10): er denne definition i overensstemmelse med den, som vejloven anvender? Vejloven opererer både med en pligt til koordinering og en pligt til oplysning, hvilket kunne blive skarpere formuleret. Vejdirektoratet

taler om samgravning som noget, "kommunerne dikterer". Mht. pligt til oplysning, § 74, stk. 2 (går godt nok kun 6 mdr. frem), så er det måske dette der skal i spil ved en "skal"-ordning?

Punkt 14: Ad stk. 1: Fra forarbejderne til 6.3 - dvs. initiativbeskrivelsen og før den Rambølls rapport, er det tydeligt at se, at hele setup'et omkring ledningsoplysningerne er lagt fast ud fra det valg, der er truffet på et tidligere tidspunkt. I Rambøllrapporten beskrives tre scenarier. Det er scenarie c, der anbefales, men der er arbejdet videre med scenarie b - og ydermere, så er der i afsnit 10.6.1 (s. 42-43) beskrevet to løsninger inden for scenarie b - en tynd og en tyk broker-løsning. Rambøll har kun arbejdet med den tynde, hvilket der ikke er en argumentation for hvorfor.

Punkt 14: Ad stk. 4: GeoForum er bekymret for hvor omfattende, dette kan gå hen og blive, selv om følgegruppen og aktørerne skal inddrages i fastlæggelsen.

Punkt 14: Ad stk. 5: Fremsendelsen af ledningsoplysninger bør kunne foretages i et standard-udvekslingsformat, hvorefter Ledningsejerregisteret kan udstille oplysningerne samlet i ét format (som evt. kan downloades i forskellige formater af hensyn til brugernes egne systemer). Det bør være i et eksisterende anerkendt udvekslingsformat og under alle omstændigheder skal formatet være klart på et tidligt tidspunkt, inden forberedelsesperioden starter.

Punkt 15: Igen en bekymring om dette "nødvendige", hvor omfattende det bliver?

Punkt 16: Ad § 9 c og § 9 d: Umiddelbart mener vi, at det burde være "skal" fremfor "kan"

Punkt 16: Ad § 9 d stk. 4: Menes der her en yderligere indberetning end den, der skal ske ift. §8, stk. 2 og stk. 4?

Punkt 18: Ad § 11 stk. 1: GeoForum tænker, at det er meget lidt befordrende med en "kan"-løsning, der ovenikøbet skal betales for at anvende, men som ingen har pligt til at lytte på. Det kan aldrig blive en win-win-situation.

Vedr. Bemærkninger til lovforslaget. Ad 1. Indledning: Det burde fremgå tydeligere, at der ikke må graves før, der er opnået en gravetilladelse. Det står få steder, men der er rigtig mange steder, hvor det vil tjene en god gerning, hvis det blev nævnt og præciseret.

Vedr. Bemærkninger til lovforslaget. Ad 1. Indledning: Lovforslaget vil også give mulighed for at undersøge muligheden for koordineret gravearbejde. Dette bør samtænkes med Vejloven.

Vedr. Bemærkninger til lovforslaget. Ad 2. Lovforslagets indhold: Den gældende § 9, stk. 1, fastsætter, at en graveaktør ikke må påbegynde gravearbejdet, før de nødvendige ledningsoplysninger er blevet indhentet og *der er givet gravetilladelse iht. Vejloven*.

Vedr. Bemærkninger til lovforslaget. Ad 2.1.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning: Om nødvendigheden af, at ledningsejer giver ekstra oplysninger: Det er en god idé, at det skal være en mulighed, men det stiller også krav om, at graveaktøren skal oplyse, hvad vedkommende har tænkt sig at udføre. Det kan vi ikke se som et krav, der stilles? Man skal også holde sig for øje, at det måske kan være vanskeligt at gennemføre i en maskin-til-maskin kommunikation. Vi mener, at der er behov for en forventningsafstemning på hver side af maskinerne. Det kan være svært at opfylde special-situationer i en (forhåbentlig) simpel digital løsning.

Vedr. Bemærkninger til lovforslaget. Ad 2.1.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning: Om beføjelsen til at fastsætte regler om, at ledningsoplysninger skal være tilgængelige i et bestemt format: GeoForum kan godt forstå logikken om, at ledningsoplysningerne skal være at finde på gravstedet, men vi er usikre på, om der er behov for at stille krav om, at det skal være digitalt? Burde det ikke være op til den enkelte aktør at planlægge og udføre arbejdet? Det er godt med sammenhæng, bare vi ikke kommer i en situation, hvor LER sætter rammen for hvilke systemer, aktørerne skal anvende for at opfylde kravene. Det bør igen være noget, der kan indlæses via gængse og anerkendte snitflader.

Vedr. Bemærkninger til lovforslaget. Ad 2.5.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning: Om, at det ikke er en pligt at rette ledningsoplysninger ud fra indberettede oplysninger: Geoforum forstår ikke, hvordan det ikke kan være en pligt for ledningsejeren at rette oplysningerne. Formålet (lige ovenfor) taget i betragtning og iht. den pligt de har ift. § 7, stk. 2. Det virker selvmodsigende og noget undergravende for formålet. Kunne I præcisere formålet og sammenhængen til § 7?

Vedr. Bemærkninger til lovforslaget. Ad 2.7.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning: Om at tage betaling for adgang til registrets oplysninger: Dette, tænker vi, ikke virker motivationsfremmende i en "kan"-løsning.

Vedr. Bemærkninger til lovforslaget. Ad 4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.: Om antagelsen om en stigning i andelen af koordinerede gravearbejder: Spørgsmålet er, om dette ikke kunne øges, hvis man lavede en "skal"-løsning, hvor det er relevant?

Vedr. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. Til nr. 7: Det er ikke kun ledninger, som tjener til afvanding og dræning - det kan være selve vejen eller idrætsanlægget, o.a.

Vedr. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. Til nr. 15: Om ledningsoplysningers korte gyldighedsperiode: Her er der vist brug for standardisering, for, hvad gyldighedstiden er for en ledningsoplysning?

Vedr. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. Til nr. 16, § 9 e: Om at kunne sammenstille ledningsoplysninger i forskellige formater: Geoforum mener, at det kommer an på hvor begrænset et system, der bygges. Det hjælper ikke meget, hvis oplysninger er målfaste, men ikke vektoriserede og georefererede.

Afsluttende bemærkning

Geoforum tager i øvrigt gerne imod muligheden for at kunne afgive høringssvar fremover ved høringer, hvor I måtte skønne, at det kunne have en relevans.

På foreningens vegne

Nils Bo Wille-Jørgensen
Præsident for Geoforum

SDFE - Postkasse LER

Fra: Karin Vollertzen <KARVOL@gladsaxe.dk>
Sendt: 14. juli 2017 13:11
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst
Emne: Høringssvar - Ændring om af lov om registrering af ledningsejere
Vedhæftede filer: Høring over forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.pdf

Kategorier: journaliseret HESUA
Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 63319

Hermed fremsendes høringssvar fra Gladsaxe kommune

Venlig hilsen

Karin Vollertzen
Teknisk Designer

GLADSAXE
KOMMUNE

Byafdelingen
Veje og Trafik
Rådhus Allé 7
2860 Søborg

gladsaxe.dk

Telefon: 39 57 58 52

Direkte telefon: 39 57 58 75

Mail: veje@gladsaxe.dk

Veje og trafik

Gladsaxe Kommune

Rådhus Allé 7, 2860 Søborg

Telefon: 39 57 58 52.

E-mail: veje@gladsaxe.dk

gladsaxe.dk

Styrelsen for Dataforsyning og
Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV

13. juli 2017

Høringssvar om forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere fra Gladsaxe Kommune

Gladsaxe Kommune vil gerne kommentere på "Forslaget om ændring af lov om registrering af ledningsejere".

Gladsaxe Kommune finder kravet med, at skulle udlevere ledningsoplysninger inden for 2 timer er problematisk at nå eksempelvis i tilfælde af systemnedbrud eller lignende. Yderligere er tidsrummet mellem 7-16 også problematisk, da tidsrummet er uden for kommunens åbnings-tid som er 9-14. Yderligere ser kommunen det også som et problem i perioder med fastlagte lukkedag såsom mellem jul og nytår og dagen efter Kristi Himmelfart.

Fastholdes kravet om 2 timers frist for udlevering af ledningsoplysninger mellem 7-16, vil det give kommunen forøget udgifter, udover udgiften til abonnementer hos tjenesteydere og eventuel softwarelicenser, til bemanning i tilfælde af systemnedbrud til manuel udlevering af ledningsoplysningerne.

Gladsaxe Kommune foreslår, at fristen forlænges fra 2 timer til minimum 1 døgn.

Med venlig hilsen

Karin Vollertzen
Teknisk designer

SDFE - Postkasse LER

Fra: Tom Elmer Christensen <TOEC@kl.dk>
Sendt: 17. august 2017 21:04
Til: SDFE - Postkasse LER; Simone Holst
Cc: Jesse Martin Goodman; Anne Marie Carstens; Kirsten Elbo; Troels Garde Rasmussen; Erling Friis Poulsen
Emne: Forslag til lov om registrering af ledningsejere - KLs høringssvar
Vedhæftede filer: Registrering af ledningsejere - Høringssvar.docx

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 70128

Hermed høringssvar fra KL.

Vi takker for forståelsen for forsinkelsen, men det er svært med høringer i sommerferien.

Med venlig hilsen

Tom Elmer Christensen

Specialkonsulent

Teknik og Miljø

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København

D +45 3370 3012
E TOEC@kl.dk

T +45 3370 3370
W kl.dk

Høringssvar – Forslag til Lov om registrering af ledningsejere

KL har modtaget høring over forslag til ændring af lov om registrering af ledningsejere. Lovforslaget giver mulighed for at fastsætte nye standarder for indberetning af ledningsoplysninger, og skal hjælpe til hurtigere og mindre fejlbehæftede gravearbejder til gavn for borgere og erhvervslivet. Samtidig giver forslaget bedre muligheder for at flere graveaktører koordinerer deres gravearbejde, og begrænser generne for beboere, hvor ledninger skal i jorden.

KL har deltaget i Arbejdsgruppen for Nedgravet infrastruktur. Et delmål for arbejdsgruppen har været at diskutere rammerne for en revision af Lov om registrering af ledningsejere fra 2011.

KL er enig i, at øget digitalisering af ledningsoplysninger er en god ide, så det bliver nemmere for graveaktører at få overblik over, hvilke ledninger, der ligger hvor. KL er derfor også indstillet på, at kommuner og de kommunale selskaber fremover skal bidrage til registrering og oplysning i lighed med andre ledningsejere.

De krav der med lovforslaget stilles til selskaber og kommuner i form af fx etablering af registrering, registreringssystem og udstyr til besvarelse af forespørgsler inden for 2 timer er imidlertid særdeles omkostningsdrivende. Dette forventer KL bliver håndteret i en økonomisk forhandling.

KL ser det som positivt, at ledningsoplysninger kan ses online på gravestedet, og at ledninger på tilkald skal kunne påvises hurtigt, samt at der bliver mulighed for koordinering af sammengravninger via LER i et særligt Samgravningsmodul. Men det er helt afgørende, at der sikres den nødvendige synergi til øvrige nuværende og fremtidige resort- og IT-systemer.

KL vil derfor også gerne kvittere for Energi-, forsynings- og klimaministerens invitation til KL og Vejdirektoratet om at udvikle en løsning, så det nye LER tilpasses behovet hos vejmyndighederne. I disse forhandlinger er det for KL især vigtigt, at samgravningsmodulet får en standard, så det kan opfylde de to lovgivningers koordinationsforpligtelse. Desuden ønsker KL at forhandle behovet for registrering af eksisterende afledningsrør ved statsveje og kommuneveje.

KL ser i konsekvens af ovenstående frem til en forhandling af lovforslagets økonomiske konsekvenser. Der tages desuden forbehold for KL's politiske behandling af lovforslaget.

Dato: 14. august 2017

Sags ID: SAG-2016-05710
Dok. ID: 2392198

E-mail:
TOEC@kl.dk TOEC@kl.dk
Direkte: 3370 3012

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 8

Generelle bemærkninger

Registrering af eksisterende ledninger

Kommunerne er i dag ikke omfattet af LER-lovens krav om registrering af ledningsoplysninger, og kommunerne har som offentlige ledningsejere ikke adgang til den efterspurgte datakvalitet, med ledningsoplysninger, der er vektoriserede og georefererede. KL tager derfor forbehold for de betydelige kommunaløkonomiske konsekvenser, hvis det i en kommende lov besluttet, at alle eksisterende kommunale ledninger skal registreres.

KL opfordrer SDFE til at tænke en større grad af efficiens ind i lovforslaget ved fx at indarbejde en graduering af ledningernes betydning for samfundsøkonomien. Blandt andet er eksisterende afvandingsledninger i veje ofte ikke registreret, og det vil blive meget dyrt at skulle foretage. I modsætning til bløde ledninger, er det i stort omfang muligt at konstatere afvandingsrør på stedet inden gravearbejdet. Eksempelvis har Aarhus kommune 30.000 vejbrønde, der hver har to eller flere tilførselsrør, så bare registrering af deres tilførselsrør er en meget stor opgave.

De samme argumenter gælder for ledninger til lyssignaler.

KL ønsker præciseret, om krav om registrering også gælder ledninger og vejafvanding på private fællesveje i de tilfælde, hvor sådanne ledninger ikke er ejet af kommunen eller et forsyningsselskab, men i stedet drives af de vejberettigede grundejere.

I de kommende år foretages en hel del skybrudssikringer, som udføres af kommuner og forsyningsselskaber, samt af private. Det vil være naturligt, at også kommende skybrudsledninger og vandaflledningssystemer registreres.

Samgravning

KL har i Arbejdsgruppen for Nedgravet Infrastruktur lagt stor vægt på samgravning og koordinering af gravearbejder i forhold til vejlovens §74. Begge forhold er medtaget, men efter KLs opfattelse ikke tilstrækkelig præcist. Der bør ske en samtænkning med Vejlovens forpligtigelser til samgravning og kommunikation. Der er ingen, der kan være tjent med, at der findes to lovgivninger for dette, som ikke er samordnet. Det er uhensigtsmæssigt og vil medføre ulemper for borgere, erhvervsliv og kommuner.

Hvis ikke at det er et krav at bruge ledningsejerregistret til koordineret gravearbejde, giver faciliteten ingen mening, da man ikke kan forvente at få oplysninger fra alle relevante ledningsejere. KL finder det afgørende, at der indsættes "skal" bestemmelser om samgravning, kommunikation og koordinering.

Kommunerne er vejlovens garanti for, at en koordinering af gravearbejde er forsøgt. Gøres samgravningsmodulet i LER ikke obligatorisk, kan en annoncering af planlagt gravearbejde ikke siges at være fyldestgørende i forhold til vejlovens §74. KL har foreslået at der etableres en procesbeskrivelse, der både rummer LER loven og samgravningsmodulet, samt de arbejdsgange, der udføres ved ansøgning om gravetilladelse. Dette for at sikre, at der efter-

Dato: 14. august 2017

Sags ID: SAG-2016-05710
Dok. ID: 2392198

E-mail: TOEC@kl.dk
TOEC@kl.dk
Direkte: 3370 3012

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 8

følgende kan etableres en konsistent løsning, da KL finder det meget uheldigt, hvis de to lovgivninger ikke samordnes.

KL finder det positivt, at der bliver sat fokus på at udnytte ledig kapacitet, både i eksisterende tomme rør og i eksisterende rør med ledig kapacitet. Erfaringer fra nogle kommuner er dog, at ledningsejerne, af forskellige årsager, ikke har interesse i denne mulighed. Lovgivningen kunne eventuelt skærpes, således at vejmyndigheden får mulighed for at stille krav om anvendelse af tomme rør/ledig kapacitet, eller kan give bod, såfremt muligheden ikke anvendes.

Det bør desuden overvejes, hvordan en fællesgravning kan ske på stedet, da de fleste ledningsejere i dag benytter deres egen entreprenør og dermed kommer der mange entreprenører på stedet.

Krav til standardisering af ledningsoplysninger

Der lægges med det fremsendte materiale op til, at standarder for ledningsoplysninger skal udvikles og fastlægges inden for det næste år. Det fremgår dog ikke tydeligt, om denne standardisering kun skal omfatte nogle simple udvekslingsformater eller om der tænkes på en mere omfattende standardisering, der berører alle ledningsoplysninger, der allerede er vektoriserede mm. Er det sidste tilfældet kan det få store implikationer for ledningsejere. Det er samtidig kommunernes erfaring fra arbejdet med standarder for vand og kloak, at det er meget tidkrævende at arbejde med standardisering. Desuden skal de mange ledningsejere købe programmel og udstyr, samt tilpasse deres ledningsoplysninger til de nye standarder, og sikre hurtig udlevering af oplysninger. Tidshorizonten kan forekomme urealistisk. Desuden bør der også her i højere grad indtænkes økonomisk efficiens.

Sikkerhed

Sikkerhedsaspektet er ikke nævnt i materialet, og har ikke været drøftet ved arbejdsgruppemøderne. KL skal, på baggrund af den nylige svenske debat om adgang til data om vigtig infrastruktur, opfordre SDFE til at forelægge sikkerhedsmyndigheder sagen.

Specifikke bemærkninger

Emne/ tekst:	§ 3, stk. 1-2: Der lægges op til, at der fremover skal oplysninger om vej-afvandingsledninger i graveområdet.
Kommentar:	<p>KL ønsker præciseret, om der kun er tale om hovedledninger eller om lovforslaget også omfatter stikledninger til rendestensbrønde. Placering af stikledninger er som hovedregel ikke indmålt med koordinater, men en graveentreprenør vil normalt kunne se rendestensbrøndene og dermed være klar over, at der er stikledninger til brønden.</p> <p>Det kan ikke anses som af væsentlig betydning for infrastrukturen, at en entreprenør ved et uheld graver en stikledning over, og stikledninger til vej-afvanding bør derfor ikke indgå med oplysningspligt. Indmåling af eksisterende stikledninger vil kræve mange ressourcer i de enkelte kommuner, da det handler om mange brønde.</p>

Dato: 14. august 2017

Sags ID: SAG-2016-05710
Dok. ID: 2392198

E-mail: TOEC@kl.dk
C@kl.dk
Direkte: 3370 3012

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 8

	<p>Med hensyn til hovedledninger vil der mangle oplysninger om en del af de hovedledninger, som er rene vejafvandingsledninger. Såfremt disse ledninger skal registreres og koordinatsættes for at data er valide inden for få meter, vil det give kommunerne merudgifter til opmåling af ledninger.</p> <p>Der vil skulle foretages et større registrerings- og digitaliseringsarbejde for at oplysninger kan være tilgængelige gennem et ledningsejerregister. Der er dog indtrykket, at mange kommuner har iværksat en løbende registrering af ledninger, dels ved nyanlæg og dels ved reparationsarbejder.</p>
--	--

Dato: 14. august 2017

Sags ID: SAG-2016-05710
Dok. ID: 2392198E-mail: TOEC@kl.dk
C@kl.dk
Direkte: 3370 3012Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København Swww.kl.dk
Side 4 af 8

Kommentar	§5, stk. 1 Begrebet "Tracé"
	Begrebet "tracé" bør ændres til "ledningstracé", da begrebet tracé i denne sammenhæng henviser til ledninger/rør, og ikke f.eks. et vejtracé.

Kommentar:	§ 5, stk. 2: Vedr. vejafvandingsledninger
	KL ønsker præciseret, at for vejafvandingsledninger er kun hovedledninger at betragte som betydelige komponenter.

Kommentar:	§ 7, stk. 2: Vedr. tidsfrist
	KL ønsker oplyst en tidsfrist, i det selv de 14 dage, der gælder efter nuværende lov, er urealistisk. I forbindelse med anlægsarbejder vil der ofte gå flere måneder fra arbejdet er udført til der foreligger en indmåling af ledninger.

Kommentar:	§ 8, stk. 2: Vedr. krav om oplysningernes nøjagtighed
	<p>KL foreslår kravene til oplysningernes nøjagtighed gradueret efter betydning. Beskadigelse af en vejafvandingsledning er mindre kritisk for forsyningssikkerheden end skader på de fleste andre ledningsanlæg. Et eventuelt krav om påvisning bør derfor også tage hensyn til dette forhold. I en situation, hvor en vejafvandingsledning ikke er indmålt, vil en graveentreprenør ofte have de bedste forudsætninger for at vurdere, hvor en vejafvandingsledning går, ud fra de fysiske forhold på stedet.</p> <p>Der gøres opmærksom på, at krav om påvisning af vejafvandingsledninger vil medføre ekstraudgifter for kommunerne, og en meget kort responstid er ikke realistisk med mindre, at der kompenseres økonomisk.</p>

Kommentar:	§ 9, stk. 2: Påvisning inden for "rimelig tid"
	Formuleringen "Påvisning skal ske inden for rimelig tid. Hvis ledningerne i det væsentlige ligger i jorden, således som oplyst til ledningsejerregistret eller i øvrigt, afholder graveentreprenøren udgifterne til påvisningen" er upræcis og vil kunne give anledning til tvister i forhold til, hvad der er rimeligt og væsentligt.

Kommentar:	§ 9 c, stk. 1-2: Koordinering af gravearbejde
	<p>Hvis det bliver frivilligt, hvorvidt man skal annoncere et gravearbejde, vil en søgning for koordinering via ledningsejerregistret ikke være fyldestgørende. Det er derfor ikke sandsynligt, at faciliteten vil blive anvendt, og slet ikke, hvis der skal betales for oplysningerne.</p> <p>Ordlyden bør ændres fra et "kan" til et "skal", således at der altid skal spørges. Målet skal være at sikre udnyttelse af ledig kapacitet, så omfanget af opgravninger kan reduceres til gavn for borger og trafikanter.</p>

Dato: 14. august 2017

Sags ID: SAG-2016-05710
Dok. ID: 2392198E-mail: TOEC@kl.dk
C@kl.dk
Direkte: 3370 3012Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København Swww.kl.dk
Side 5 af 8

Kommentar	§9d, stk. 3: Svare inden for 2 måneder
	Set i sammenhæng med ønsket svartid på 2 timer, og et krav om registrering af føringsrør, så virker det underligt, at en net-operator har en frist på 2 måneder til at besvare en anmodning om udnyttelse af ledig kapacitet i eksisterende infrastruktur.

Kommentar:	§ 11, stk. 1: Betaling
	Hvis ikke det er et krav at koordinere via ledningsejerregistret, er det tvivlsomt, om nogen vil betale for oplysninger, der kan være mangelfulde.

Emne/ tekst:	Emne: afsnit 1
Kommentar:	Hvis ikke det er et krav at bruge ledningsejerregistret til koordineret gravearbejde giver faciliteten ingen mening, da man ikke kan forvente at få oplysninger fra alle relevante ledningsejere.

Emne/ tekst:	Emne: afsnit 2.1.2
Kommentar:	Digitaliserede oplysninger om vejafvandingsledninger findes kun i begrænset omfang. Lovforslaget vil derfor påføre kommunerne merudgifter til digitalisering af det eksisterende ledningsnet. Der er nævnt eksempel på nøjagtighedsklasser.

Emne/ tekst:	Emne: afsnit 2.3.2 Påvisning
Kommentar:	Påvisningspligten kan medføre et stort ressourcetræk og kræve ekstra personale, såfremt stikledninger til vejafvandingsledning også bliver betragtet som "betydelige komponenter". Begrebet "betydelige komponenter" skal præciseres.

Emne/ tekst:	Emne: afsnit 2.6.2 Indberette graveskader
Kommentar:	Det beskrives, at der kan blive krav om indberetning af graveskader. I teksten sammenlignes dette med "giv et praj" ordninger, som jo er frivillige indberetninger fra hjælpsomme borgere og derfor ikke umiddelbart sammenlignelig.

Emne/ tekst:	Emne: afsnit 2.7.2
Kommentar:	Hvis det ikke er et krav at bruge registret til koordinering, er det tvivlsomt om nogen vil betale for oplysninger, der kan være mangelfulde.

Emne/ tekst:	Emne: afsnit 3
Kommentar:	KL har ikke et overblik over udgifterne til registrering, georeferering og vektorisering af data, men de må forventes at være betydelige. Spørgsmålet må afklares i forbindelse med forhandling af lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Emne/ tekst:	Emne: afsnit 9
Kommentar:	De positive effekter for kommunerne er overvurderet. Da kommunerne i dag ikke bruger tid på registrering af ledninger, kan det ikke spare kommunerne for administrativ tid at skulle til at løse denne opgave, uanset om det er manuelt eller via ledningsejerregistret. Der forekommer meget få graveskader på vejafvandingsledningerne, hvor-

Dato: 14. august 2017

Sags ID: SAG-2016-05710

Dok. ID: 2392198

E-mail:

TOEC@kl.dk TOE

C@kl.dk

Direkte: 3370 3012

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk www.kl.dk

Side 6 af 8

	for den afledte administrative opgave er meget begrænset. Der må til gengæld forventes en større opgave med påvisning af ledninger.
--	---

Emne/ tekst:	Emne: Til nr. 7
Kommentar:	<p>Det står anført som om, at ledninger til dræning af en vej er omfattet af anvendelsesområdet. I mange veje findes et såkaldt vej-kassedræn af fleksible PVC-rør, men de findes ikke konsekvent og det afhænger også af vejens alder. Vejmyndigheden har ikke et overblik over, hvor der findes vej-kassedræn, men de er meget simple at reparere og skaden ved overgravning vurderes at være minimal.</p> <p>Vejafvandingsledninger er vigtige for afvandingen i forbindelse med kraftigt nedbør, men en graveskade vil som regel blive opdaget under et gravearbejde, og ellers kort efter, da der vil forsvinde materiale i ledningen. Ved skade som følge af underboringer, kan skaden dog forblive skjult og ukendt i lang tid. Eksisterende vej-kassedræn kan udgå som betydende komponent.</p>

Emne/ tekst:	Til nr. 13
Kommentar:	Fra et anlægsarbejde med nye vejafvandingsledninger er udført i marken og til der er sket en indmåling vil der i praksis kunne gå flere måneder. KL ønsker en stillingtagen til frister i disse sager.

Emne/ tekst:	Emne: Til nr. 14
Kommentar:	<p>§ 8 indeholder bestemmelse om, at ledningsejer skal fremsende ledningsoplysninger til ledningsejerregistret inden for 2 timer på hverdage mellem 7-16. KL vil gerne fremhæve, at den korte svartid kræver et automatiseret system til udlevering af oplysninger i alle kommuner.</p> <p>Den korte tidsfrist vil også stille krav til bl.a. kommunerne om ekstra bemanning på opgaven, da det vil kræve, at en medarbejder på hverdage i tidsrummet fra 7:00 til 16:00 konstant "overvåger" eventuelle forespørgsler og har ressourcer til at besvare disse henvendelser. Kommunerne og andre ledningsejere har normalt kontortid fra kl. 8:00 til ca. 15:30, ligesom der kan være lukkedage i forlængelse af helligdage, som f.eks. mellem jul og nytår, efter Kr. Himmelfartsdag ol.</p> <p>En udvidelse af "åbningstiden" og af opgaven vil have økonomiske konsekvenser for kommunerne.</p>

Emne/ tekst:	Emne: Til nr. 14
Kommentar:	§ 8, stk. 2 indeholder bestemmelse om, at der kræves supplering af ledningsoplysninger. Det er KLs opfattelse, at kommunerne ikke ligger inde med disse supplerende oplysninger.

Emne/ tekst:	Emne: Til nr. 15
Kommentar:	§ 9, stk. 2: Grundet mangelfuld dokumentation vil kommunerne få udgifter til påvisning af ledninger, og bestemmelsen har derfor økonomiske konsekvenser for kommunerne.

Emne/ tekst:	Emne: Til nr. 15
Kommentar:	§ 9, stk. 2: "Kan graveaktøren ikke finde ledningerne der, hvor ledningerne skulle være gravet ned i jorden ifølge de modtagne ledningsoplysninger, kan graveaktøren rette henvendelse til ledningsejeren om påvisning. Påvisning skal ske inden for "rimelig tid". Kommunerne vil meget vanskeligt, og med store omkostninger, kunne påvise placering "inden for rimelig tid". An-

	tal dage er mere realistisk. Det bør også overvejes at fastsætte en bestemt afstand/hvilken fejlmargen der kan tillades i registreret – i modsat fald vil der formentlig ligeledes af denne grund opstå tvivl om, hvem der skal afholde udgifterne til prøvegravninger ved påvisning, fordi det ikke er defineret klar, hvornår man vil anse ledningerne for "i det væsentlige" at ligge i jorden, således som oplyst til ledningsejerregistret eller i øvrigt.
--	--

Dato: 14. august 2017

Sags ID: SAG-2016-05710
Dok. ID: 2392198E-mail: TOEC@kl.dk
C@kl.dk
Direkte: 3370 3012

Emne/ tekst:	Emne: Til nr. 15
Kommentar:	§ 9, stk. 2: I forhold til vejafvanding vil krav til tidsfrist for påvisning på ét døgn betyde, at kommunerne skal afsætte en ressource, der ikke findes i dag til dette arbejde.

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Emne/ tekst:	Emne: Til nr. 16
Kommentar:	§ 9 c, stk. 1-2: Omhandlende annoncering og forespørgsel. Da loven tilsigter anvendelse primært på offentlige veje, bør vejmyndighederne ikke skulle forpligtes at betale for oplysningerne om, hvor der i deres veje forefindes ledninger, der skal drages omsorg for. Der bør således gives ubegrænset, og gratis adgang for kommuner og Vejdirektoratet.

www.kl.dk
Side 7 af 8

Emne/ tekst:	Emne: Til nr. 16
Kommentar:	§ 9 c, stk. 1-3: Omhandlende koordinering. KL ønsker, at teksten i høringsudgaven erstattes, så der står "skal" i stedet for "kan". Det vil motivere ledningsejere til at koordinere gennem ledningsejerregistret og ikke gennem andre selvbestaltede platforme.

Emne/ tekst:	Emne: Til nr. 16
Kommentar:	§ 9 d, stk. 1-2: Omhandlende føringsrør. KL ønsker, i lighed med § 9 c, stk. 1-3, en skærpelse af teksten fra "kan" til "skal".

Emne/tekst	Sanktioner og kontaktoplysninger
	<p>KL savner en behandling af følgende:</p> <p>Det fremgår ikke af udkastet, om der er sanktionsmuligheder med bod eller lignende over for ledningsejer, som ikke opfylder loven. Videreføres straffebestemmelserne fra den eksisterende lov?</p> <p>KL ønsker i loven belyst forholdet til de ledningsejere, som ikke er bekendt med deres ledninger, og ikke reagerer på henvendelser, da de ikke har de fornødne kompetencer til at styre denne opgave. Deres ledninger kommer nogle gange frem under gravning og kan derved stoppe projekter. Der bør derfor være mere klare krav til tid for indmeldingspligt, samt kontaktoplysninger (mail / tlf.) på den ansvarlige for ledningskoordinering fra den enkelte ejer, som skal svare inden for en given tid.</p>

Dato: 14. august 2017

Sags ID: SAG-2016-05710
Dok. ID: 2392198

E-mail: TOEC@kl.dk
C@kl.dk
Direkte: 3370 3012

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 8

SDFE - Postkasse LER

Fra: Thomas Holst <THL@lf.dk>
Sendt: 13. juli 2017 10:31
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst; hoering; Sofie Faltum; Jens Astrup Madsen
Emne: Høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere j.nr.: 7031-0001
Vedhæftede filer: 170712 thl Høringssvar registrering af ledningsejere 2017.pdf

Kategorier: journaliseret HESUA
Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 61096

Til Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Hermed fremsendes Landbrug & Fødevarers høringssvar til høring af forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere. J.nr. 7031-0001

Venlig hilsen

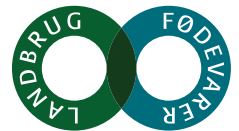
Thomas Holst
Chefkonsulent
Klima, Energi & Planter
Landbrug & Fødevarer

T +45 3339 4691 | M +45 2076 2061 | E thl@lf.dk

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3 · DK-1609 København V
www.lf.dk

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevare- og agroindustrien. Med en eksport på 157 milliarder kroner årligt og med 190.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksporterhverv. Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.

Styrelsen for Dataforsyning
og Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV

ler@sdf.dk
simho@sdf.dk

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høringssvar fra Landbrug & Fødevarer vedr. forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere, j. nr. 7031-0001

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering har den 28. juni 2017 udsendt høring over forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Landbrug & Fødevarer støtter lovforslagets formål om, at effektivisere arbejdsgange ved udlevering af ledningsoplysninger til brug for gravearbejder, reducere graveskader og give mulighed for at koordinere gravearbejder og udnytte ledig kapacitet i eksisterende føringsrør.

Landbrug & Fødevarer støtter initiativer, der letter sagsgangen og mulige administrative byrder for vores medlemmer. Derfor ser vi en stor fordel i, at lovforslaget vil modernisere, automatisere og højne digitaliseringsniveauet for udleveringen af ledningsoplysninger, herunder en sammenstilling af de standardiserede ledningsoplysninger, så de udleveres samlet til graveaktørerne.

Det er ligeledes positivt, hvis lovforslaget ligeledes vil medføre færre graveskader, da det vil være til gavn for alle, herunder graveaktør, ledningsejer og slutbrugere på ledningen.

Vi vurderer ligeledes, at ledningsejerregistret er en god samlet platform, hvor graveaktøren kan finde ledningsoplysninger og stille oplysninger til rådighed.

Det øgede antal ledningstyper, som omfattes af ordningen, samt mulighed for koordinering og lettere adgang til anvendelse af eksisterende føringsrør, giver mulighed for reducerede gener og omkostninger til gravearbejde.

Med venlig hilsen

Thomas Holst
Chefkonsulent

Klima, Energi & Planter

D +45 3339 4691
M +45 2076 2061
E THL@lf.dk

SDFE - Postkasse LER

Fra: Mette-Marie Joensen, Radius <memaj@radiuselnet.dk>
Sendt: 14. august 2017 10:54
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst
Emne: Høringssvar - udkast til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere
Vedhæftede filer: Radius - Høringssvar LER-lov.pdf

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68515

Til Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Hermed høringssvar fra Radius Elnet A/S til Udkast til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Med venlig hilsen
Mette-Marie Joensen
Lead Legal Counsel
Radius Business Management

Teknikerbyen 25
2830 Virum
Tlf. +45 99 55 91 88

www.radiuselnet.dk

Radius Elnet A/S forsyner 1 million hjem og virksomheder

Radius er Danmarks største elnetselskab og en del af DONG Energy-koncernen. Vi driver det elnet, som forsyner 1 million hjem og virksomheder i Københavnsområdet, i Nordsjælland og i dele af Midtsjælland. I perioden 2017-2020 sætter vi 1 million fjernaflæste elmålere op i vores forsyningsområde. Læs mere på www.radiuselnet.dk.

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
Rentemestervej 8
2400 København NV
sendt pr. mail ler@sdfe.dk cc. simho@sdfe.dk

Radius Elnet A/S
Teknikerbyen 25
2830 Virum
Danmark

Tlf. 70 20 48 00
Fax 99 55 00 11

www.radiuselnet.dk
Cvr-nr. 29 91 54 88

Høringssvar - udkast til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

14. august 2017

Radius Elnet A/S (i det følgende Radius) har modtaget lovforslag om ændring af lov om registrering af ledningsejere i høring via Dansk Energi, og har fundet det relevant at fremsende selvstændigt høringssvar.

Vores ref. memaj

memaj@radiuselnet.dk
Tlf. +45 99 55 91 88

Radius er ejer af elnettet på distributionsniveau (op til 50 kV) for forsyningsområdet København, Nordsjælland og dele af Midtsjælland, og er derfor ejer af et betydeligt ledningsnet. Lov om registrering af ledningsejere (LER-loven) er en lov, der har en stor indflydelse på tilrettelæggelsen og udførelsen af en række af de opgaver, Radius som ledningsejer skal varetage, og indholdet i loven har således stor betydning for Radius.

Det er derfor også med nogen undren, at Radius har kunnet konstatere, at lovforslaget blev fremsendt i høring den 28. juni 2017, med frist for høringssvar den 14. august 2017. Radius finder det således ærgerligt, at styrelsen har valgt at lægge høringsperioden primært i juli, der må anses for at være hovedferieperioden i Danmark, idet der med lovforslaget er lagt op til betydelige ændringer af den gældende lovgivning.

Radius kan til fulde tiltræde det af Dansk Energi fremsendte høringssvar, og Radius finder det ikke nødvendigt at gentage de mange punkter, som Dansk Energi redegør for i deres høringssvar.

Radius finder helt overordnet lovforslagets formål om at muliggøre en sammenstilling af standardiserede ledningsoplysninger til graveaktører hensigtsmæssigt, idet dette formentlig vil give graveaktørerne et bedre grundlag at foretage sine arbejder på.

Radius er imidlertid bekymret for den forrykning af graveaktørens forpligtelser særligt i forhold til lokalisering af ledningsanlæg, som loven giver udtryk for, hvilket ikke synes at være i overensstemmelse med den almindelige praksis for udførsel af gravearbejder i nærheden af ledningsanlæg, eller den retspraksis der har været de seneste år, efter indførelsen af den første LER-lov.

Radius ønsker samtidig at opfordre til, at man med lovforslaget søger at løfte kvaliteten af de ledningsoplysninger, der i dag må anses for at være vanskeligst for graveaktørerne at håndtere, eksempelvis kortudsnit på papir, fremfor at stille øgede krav om oplysninger, som selv de ledningsejere, der er kommet længst i forhold til digitalisering af ledningsoplysninger, ikke har registreret.

Det elnet Radius ejer, er således et ledningsnet med en betydelig levetid, ligesom selskabet historisk har undergået en række selskabsændringer, særligt i forbindelse med fusioner. En række oplysninger om ledningsnettet, er derfor overført fra papirkort af ældre dato til digitale kort, ligesom oplysninger er flyttet fra andre systemer til et andet, og i nogle tilfælde flere gange. Digitaliseringen af disse oplysninger har i sig selv derfor ikke øget kvaliteten af oplysningerne. Dette forhold bør man i lovforslaget tage højde for, særligt for de ledningsejere, der ejer ledningsnet med en betydelig alder.

Lovforslaget giver mulighed for at fritage ledningsejere for at give oplysninger, som det ikke er muligt for ledningsejere at fremkomme med. Radius kan frygte, at den uklarhed der følger heraf, kan føre til, at det for graveaktøren kan blive uklart, hvorvidt ledningsejeren har opfyldt sin oplysningspligt jf. lovens bestemmelser, og at denne uklarhed vil medføre flere graveskader, og dermed virke modsat lovforslagets formål. Ledningsejeren bør derfor i lovforslaget snarere opfordres til, at give de oplysninger ledningsejeren føler sig tryk ved at udlevere, men uden at dette er et krav graveaktøren kan fremsætte.

Med venlig hilsen

Radius

Mette-Marie Joensen
Lead Legal Counsel

SDFE - Postkasse LER

Fra: Jens Hauge <jhau@tdc.dk>
Sendt: 14. august 2017 09:43
Til: SDFE - Postkasse LER; Simone Holst
Emne: Høring over forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere
Vedhæftede filer: TDC Høringssvar LER-loven - Final.pdf; TDC bilag til LER-høringssvar - Final.pdf

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68483

Vedlagt fremsendes TDC's høringssvar med bilag til ovennævnte høring.

Venlig hilsen

Jens Hauge
Chefkonsulent

Group Stakeholder Relations, Regulation
tlf: +45 66 63 73 20
mobil: +45 40 17 39 40
e-mail: jhau@tdc.dk

TDC Group
Teglholmsgade 1
0900 København C

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Fremsendt pr. e-mail til ler@sdfc.dk cc. simho@sdfc.dk

14. august 2017

Høring over forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Indledning

Af høringsbrevet fremgår, at lovforslaget har til formål at effektivisere arbejdsgange ved udlevering af ledningsoplysninger til brug for gravearbejder, reducere graveskader og give mulighed for at koordinere gravearbejder og udnytte ledig kapacitet i føringsrør.

Det er formål, som TDC gerne medvirker til at opfylde. Det er imidlertid TDC's opfattelse, at lovforslaget i den foreliggende form ikke er velegnet til at opfylde formålene. Lovforslaget vil – hvis det gennemføres – skabe stor usikkerhed i branchen om, hvilke oplysninger, der konkret skal udleveres og i hvilken form, de skal udleveres. Samlet betyder det, at det ikke er muligt for ledningsejerne at forudse omkostningerne ved lovforslaget.

Overordnet bemærkning

Lovforslaget fastslår ikke, hvilke konkrete krav, der stilles til omfanget af ledningsoplysninger, som ledningsejeren skal kunne udlevere i fremtiden.

Tidligere har loven/bekendtgørelsen alene præciseret, at der skal fremsendes de "nødvendige ledningsoplysninger", som skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

Der angives nu i lovforslaget en ikke udtømmende beskrivelse af hvilke oplysninger, der skal indgå.

Hertil kommer, at loven indeholder en bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om nødvendige ledningsoplysninger og hvilke andre oplysninger end de allerede i loven nævnte oplysninger, der skal fremgå af

ledningsoplysningerne. Ministeren er endvidere bemyndiget til at fastsætte nærmere regler for ledningsejernes fremsendelse af ledningsoplysningerne, herunder at oplysningerne skal udlevere i et bestemt digitalt format.

Ledningsejerne efterlades således i fuldkommen usikkerhed omkring, hvilke endelige krav til indhold af ledningsoplysninger, de kan blive stillet overfor. Det skaber en helt uacceptabel usikkerhed, idet det er meget omkostnings tungt, hvis der skal foretages omregistrering af data, fremskaffelse af nye data og ændringer af de systemer og procedurer, der anvendes til at registrere ledningsoplysninger.

Efter TDC's opfattelse er indholdet i lovforslaget grundlæggende et tegn på, at overvejelserne om ændringer endnu ikke er så langt fremskredne, at man kan lovgive om de præcise retningslinjer, der skal stilles til den fremtidige ledningsregistrering. Derfor baserer man loven på en række hjemler og beføjelser, så ministeren efterfølgende kan fastsætte de nærmere bestemmelser.

Dette kan være meget bekvemt for lovgiver og for myndigheder, men skaber en helt uacceptabel situation for den berørte branche, som efterlades uden sikker viden om hvilke krav, den skal kunne leve op til m.h.t registrering og udlevering af ledningsoplysninger.

Hertil kommer, at branchen efterlades uden viden om hvilke omkostninger, den forventes at skulle afholde for at leve op til kravene, når de bliver præciseret.

Der vil her kunne være tale om ganske betydelige omkostninger. TDC har forud for høringen på baggrund af indledende dialoger med Styrelsen for Dataforsyning og -Effektivisering gennemført en vurdering af lovens forventede konsekvenser for TDC, som vil skulle gennemføre justeringer, som vil løbe op i ca. 50 millioner kroner under den forudsætning, at det alene drejer sig om at vektorisere (omregistrere) de tracéplaceringer, som TDC ikke har tilgængelige i vektoriseret form.

Hvis der stilles krav om yderligere oplysninger, som TDC ikke umiddelbart har tilgængelige, bliver de omkostningsmæssige konsekvenser betydelige. Som lovforslaget og lovbemærkningerne nu er udformet, stilles der eksempelvis krav om, at ledningsejer skal oplyse antallet af ledninger, som ligger i en given tracé, ligesom der stilles krav til præcisionen af oplysningerne. Det er oplysninger, som TDC ikke umiddelbart har tilgængelig.

Fastholdes dette krav, vil TDC's omkostninger ændre sig fra 50 til 180 millioner kroner. Kommer der i ministerens anvendelse af hjemlerne krav om yderligere oplysninger, der skal medtages, vil de omkostningsmæssige konsekvenser kunne blive af tilsvarende størrelser. For hver oplysning, der medtages, får ledningsejeren omkostninger til systemtilpasninger, omlægning af processer og metoder, og til vedligeholdelse af oplysningerne.

Såfremt man ønsker at fastholde, at loven skal indeholde præcise anvisninger på indholdet af ledningsoplysninger, skal TDC på den baggrund foreslå, at arbejdet med lovforslaget stilles i bero, indtil der er en mere klar oversigt over hvilke krav til ændringer i udleveringen af ledningsoplysninger, der ønskes medtaget. Alt andet vil stille ledningsejerne i en helt umulig usikker situation.

Principielle bemærkninger til lovforslaget

Vedr. lovens §8.

Af lovebemærkningerne fremgår, at den præcisering af begrebet "nødvendige oplysninger", der foretages i §8, stk.2, er en præcisering af gældende ret. Dette er simpelthen ikke korrekt.

Det er nyt, at de nødvendige ledningsoplysninger nu i stk. 2 defineres nærmere med kravet om, at skulle indeholde oplysninger om forsyningsart, antal ledninger eller tracéer, placering i graveområdet, fareklasse og oplysningernes nøjagtighed. Dette er en reel skærpelse af de krav, der stilles til ledningsejerne, og er ydermere en ændring, som ikke har dækning i retspraksis, idet der TDC bekendt ikke findes principielle domme, der skulle støtte en sådan præcisering.

Det bemærkes også, at uagtet det ikke fremgår af lovteksten, så forventes det ifølge lovebemærkningerne f.eks. at det bør oplyses, hvor bredt tracéet er.

TDC er som udgangspunkt ikke i besiddelse af alle disse oplysninger, og i tilfælde, hvor vi rent faktisk har oplysninger, så vil de være i en form, som kun vanskeligt kan håndteres i et vektoriseret format uden ganske betragtelige meromkostninger.

TDC skal derfor foreslå,

- at den overgangsbestemmelse, der fastsættes i ændringslovens § 3 og som indebærer, at oplysninger omfattet af §8, stk. 4, kun skal udleveres i det omfang "ledningsejer har disse ledningsoplysninger", udvides til også at omfatte oplysninger fastsat i § 8, stk. 2, og
- at bestemmelsen samtidig affattes, så opfyldelse af kravene om oplysninger for ledninger/tracéer, der er etableret før lovens skæringstidspunkt kun skal ske i det omfang "ledningsejeren har oplysningerne umiddelbart tilgængelige" (dvs. oplysninger i en form, så de uden migrering, omregistrering og/eller konvertering kan gøres tilgængelige for en automatisk udlevering i et vektorbaseret format.)

TDC skal gøre opmærksom på, at der i § 8, stk 2 er en væsentlig uoverensstemmelse mellem lovteksten og de tilhørende lovbemærkninger. Af lovteksten fremgår, "de nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet, herunder oplysninger om forsyningsart, *antal ledninger eller tracéer, der er gravet ned i jorden (TDC's fremhævelse)*, ledningers eller tracéers placering i graveområdet, ledningernes fareklasse og oplysningernes nøjagtighed"

Denne tekst angiver et valg mellem at oplyse enten antallet af ledninger, der ligger i et område eller at oplyse om tracéer i området. Det giver i TDC's optik god mening, at man i områder, hvor der ikke er vektoriserede oplysninger om ledningerne, i stedet kan give vektoriserede oplysninger om placeringen af tracéen, dvs. der gives ikke oplysninger om ledningerne i tracéen.

Læser man imidlertid de tilhørende lovbemærkninger, så fremgår det, at man i tilfælde af, at der gives oplysninger på tracéniveau også skal oplyse, hvor mange ledninger, der ligger i tracéen, og om antallet af ledninger varierer.

Lovbemærkningerne rummer altså ikke mulighed for et valg mellem at give oplysninger om ledningerne eller oplysninger om tracéen, men fordrer, at man i tilfælde af afgivelse af traceoplysninger også skal angive oplysninger om ledningerne i traceen. Fastholdes dette som krav, vil dette isoleret øge TDC's omkostninger ved lovforslaget fra 50 millioner kroner til 180 millioner kroner.

TDC skal derfor foreslå,

- at det gøres utvetydigt klart i lovbemærkningerne, at man i mangel af vektoriserede oplysninger om de enkelte ledninger i stedet kan afgive vektoriserede oplysninger om tracéers placering uden yderligere angivelser af oplysninger om ledninger i tracéen.

§8, stk.3 fastslår som udgangspunkt, at ledningsejer i stedet for at fremsende de nødvendige ledningsoplysninger kan vælge at foretage påvisning på stedet. Denne valgmulighed er helt i overensstemmelse med eksisterende praksis.

Det er derimod nyt, at der nu i bestemmelsen indsættes en hjemmel til, at Energiforsynings- og klimaministeren kan fastsætte nærmere regler om, at ledningsejeren skal tilbyde påvisning. Det vil være en klar skærpelse af kravene til påvisning, såfremt ministeren som omtalt i bemærkningerne påtænker at anvende bestemmelsen til at pålægge tvungen påvisning i situationer, hvor ledningsoplysningerne ligger i den eller de ringeste nøjagtighedsklasser, som man efter lovforslaget også påtænker at indføre.

Grundtanken i hele lovforslaget er, at man ønsker, at ledningsejere skal kunne udlevere vektoriserede ledningsoplysninger for at lette håndteringen af oplysningerne. Det har i hele forarbejdet til loven været en klar forudsætning, at der alene stilles krav om, at ledningsejerne skal anvende eksisterende oplysninger med den nøjagtighed, de nu engang er registreret. Der stilles altså ikke krav om, at man skal gennemføre omkostningstunge foranstaltninger for at forbedre nøjagtigheden i registrerede oplysninger om eksisterende ledninger.

Med tanke på at en påvisning er ganske omkostningstung, så giver det ingen mening, at man i udgangspunktet pålægger ledningsejere betydelige omkostninger til at vektorisere eksisterende ledninger med den nøjagtighed, de er registreret med, for så siden at pålægge ledningsejerne en pligt til fysisk at påvise ledningerne på stedet, hvis den registrerede nøjagtighed måtte falde udenfor bestemte nøjagtighedsklasser, som man efterfølgende vil fastlægge.

Hvis ledningerne alligevel skal fysisk påvises, giver det ingen mening indledningsvis at bruge penge på at vektorisere de eksisterende oplysninger.

Det vil derfor være absolut urimeligt, såfremt den hjemmel der anføres i §8, stk. 3 om tvungen påvisning kommer til at omfatte allerede nedlagte ledninger. TDC skal derfor foreslå, at det i overgangsbestemmelsen i ændringslovens §3 utvetydigt fastslås, at hjemlen om tvungen påvisning ikke vil gælde for ledninger, der er nedlagt ved lovens skæringstidspunkt.

De hidtil gældende regler udstikker en balance mellem ledningsejere, der kan tilbyde en påvisning, typisk hvis der er usikkerhed om de afgivne oplysninger og graveaktørerne, som kan bede om påvisning, såfremt de efter en prøvegravning ikke kan finde ledningerne baseret på de udleverede oplysninger. Det er en balance, som også er afspejlet i retspraksis vedrørende erstatningsager for graveskader. Denne balance og praksis vil blive afgørende ændret, såfremt der pludselig kommer en bestemmelse, som pålægger tvungen påvisning i givne situationer.

Vedr. lovens § 9

I lovens § 9, stk. 1 bør det i bemærkningerne anføres, at graveaktøren er erstatningsansvarlig på objektivet grundlag i situationer, hvor der sker en ledningsskade, og der ikke er indhentet ledningsoplysninger.

Dette vil øge graveaktørernes incitament til at indhente ledningsoplysninger.

I lovens §9, stk. 2 fastsættes, at en påvisning, som graveaktøren anmoder om, "skal ske inden for rimelig tid". Af lovbemærkningerne fremgår imidlertid, at det må antages, at "rimelig tid" som det klare udgangspunkt ikke er dage, men derimod højst et døgn.

En sådan frist vil stille helt urimelige krav til en ledningsejers beredskab, og vil derfor i praksis ikke kunne efterleves.

TDC skal derfor foreslå, at den nuværende frist på 5 dage opretholdes. Bestemmelsen kan evt. suppleres med krav om hurtigere påvisning ved projekter med større trafikal betydning. Såfremt graveaktøren forbereder gravearbejdet i ordentlig tid, vil en tidsfrist på 5 dage ikke være urimelig. Graveaktøren har trods alt mulighed for at indhente ledningsoplysninger og i de fleste tilfælde at undersøge forholdene på stedet i god tid.

Øvrige mere detaljerede bemærkninger til lovforslaget og lovbetænkningerne

Bemærkningerne vedlægges i oversigtsform som bilag.

Venlig hilsen

Jens Hauge
Chefkonsulent

66 63 73 20

14. august 2017

Oversigt over detailkommentarer til LER- loven.

Punkt i Ændrings-loven	Paragraf i endelig lov	Kommentar
Generelt		Flere steder i lovforslaget/loven refereres til "ministeren". Andre steder til "Energi-, forsynings- og klimaministeren. Der bør være fælles terminologi.
9	§5 nr. 2	"en betydelig komponent" er en meget bred og upræcis definition, som efterlader tvivl om, hvad der skal medtages. Skal f.eks. muffe og kvejl medtages? For nogle ledningsejere vil oplysninger om "betydelige komponenter" ikke være umiddelbart tilgængelige for udlevering. Kravet vil derfor næppe i fuldt omfang kunne imødekommes på allerede nedlagte ledninger/komponenter og vil betyde en ekstra omkostning fremadrettet til at tilpasse ledningsejernes systemer og til at vedligeholde disse oplysninger.
10	§5 nr. 4	Begrebet "højhastighedsinternetforbindelse" er et diffust begreb. Hvorfor i øvrigt fokusere på højhastighedsinternetforbindelser? Hvis en internetforbindelse graves over, er det en gene uanset hvilken hastighed, der fremføres i kablet.
11	§5 nr. 9	Definitionen på tracé er ikke hensigtsmæssig. Definitionen på en tracé bør ændres til: "En samling af ledninger" (vedr. føringsrør antages det, at disse også defineres som en ledning, hvis ikke skal der tilføjes: "og/eller føringsrør"). Vedr. udstrækning, så er en tracé typisk kendetegnet ved at være smal og lang, så begrebet "afgrænset område" er et for upræcis begreb. For bløde ledninger kan en tracé f.eks. være 100 meter lang og 0,3 meter bred.
11	§5 nr. 12	Der er ikke forskel på et rør og et tomrør. Foreslår definitionen tilpasses: "Føringsrør: Rør hvori der kan føres andre ledninger"
14	§8 stk. 1	TDC antager, at "Inden for 2 timer", skal forstås således, at oplysningerne skal leveres inden for 2 timer i x% (f.eks. 97%) af forespørgslerne. Der skal være rum for, at systemerne er ude af drift (uplanlagt). Det gælder både LER brokeren og ledningsejernes systemer.

Punkt i Ændrings-loven	Paragraf i endelig lov	Kommentar
		Ligeledes skal der være rum for, at enkelte udleveringer tager længere tid grundet omfang og/eller behov for manuel håndtering. Det bør i øvrigt særskilt præciseres, at i tilfælde hvor graveaktøren ikke har modtaget ledningsoplysninger indenfor den angivne frist, <u>skal</u> graveaktøren rykke ledningsejeren for oplysningerne. Dette vil sikre, at ledningsejeren i tilfælde af at oplysningerne ikke kan leveres, får mulighed for at aftale en påvisning, før graveaktøren indleder gravearbejdet.
14	§8 stk.2	"De nødvendige ledningsoplysninger" bør afgrænses. I praksis har graveaktøren behov for at kende de ledninger, han kan se, når der graves. Hvis der f.eks. er nedgravet en ledning, der fungerer som føringsrør for andre ledninger og der i ledningen (føringsrøret) er placeret 3 ledninger, så vil graveaktørens behov være at få oplyst, at der er placeret en ledning. Hvis det oplyses, at der f.eks. er 4 ledninger, vil graveaktøren kun finde én ledning idet de 3 ikke er synlige for graveaktøren. I praksis er billedet endnu mere komplekst. Dels kan der være flere føringsrør, dels kan der være ledninger der er placeret direkte i jord i samme tracé, som føringsrør er placeret i.
15	§9 stk 1	Specificerer at ledningsoplysninger "først" leveres til graveaktør, når der er modtaget ledningsoplysninger fra alle relevante ledningsejere. For de fleste forespørgsler vil dette ikke være et problem. Men i situationer hvor der skal graves "akut", vil det kunne være værdifuldt for graveaktøren at modtage ledningsoplysningerne efterhånden som de modtages fra ledningsejerne.
15	§9 stk 1	"De modtagne ledningsoplysninger skal være tilgængelige på graveområdet." Kunne mere præcist formuleres: "De modtagne ledningsoplysninger skal være tilgængelige på gravestedet, når der graves."
15	§9 stk. 3	"inden for graveperiodens gyldighed" Det er ikke tydeligt, hvad der menes med "graveperiodens gyldighed". Er det noget der oplyses af graveaktøren eller er der en sammenhæng til gravetilladelsens periode afgrænsning eller er det måske noget helt andet ??
16	§9 a	Denne regel har en rigtig god intention, men...

Punkt i Ændrings-loven	Paragraf i endelig lov	Kommentar
		<p>Hvis den skal være praktisk anvendelig, er det mere komplekst. F.eks. vil en oplysning fra graveaktør til ledningsejer om, at en ledning er forkert placeret i ledningsoplysningerne kun have værdi, hvis oplysningen suppleres med oplysninger om ledningens korrekte placering.</p> <p>Det vil forudsætte, at graveaktøren indmåler ledningens korrekte placering og medsender disse oplysninger til ledningsejeren.</p> <p>Denne regel vil – hvis den skal have praktisk værdi – medføre meromkostninger for både graveaktør og ledningsejer.</p>
16	§9 b	<p>Det forekommer administrativt ineffektivt, at ministeren kan påbyde indberetning af graveskader til ledningsejerregisteret alene med henblik på, at oplysningerne skal bruges til at dokumentere effekterne af ændringerne i denne lov.</p> <p>En forespørgsel efter en vis periode til ledningsejerne eller graveaktørerne om udviklingen i antallet af graveskader vil kunne opfylde samme formål.</p>
16	§9 c	<p>Muligheden for at koordinere gravearbejde via ledningsejerregisteret er en god ide.</p> <p>Men for at det vil blive anvendt i praksis, vil det forudsætte, at den koordineringsforpligtigelse ledningsejerne har iht. vejloven kan anses for opfyldt, når LER2's gravekoordinerings funktion er anvendt.</p>
16	§9 d	<p>Muligheden for at registrere føringsrør i ledningsejerregisteret vil formentlig kun i praksis give mening, såfremt oplysningsmæssige forpligtelser i henhold til anden lovgivning kan anses for opfyldt ved anvendelse af ledningsejerregisteret.</p>
16	§9 e stk 2	<p>Af ordensmæssige grunde bør anføres at "Ledningsejerregisteret modtager og sammenstiller ledningsoplysninger fra ledningsejerne og .."</p>
18	§11, stk 1	<p>Anvendelsen af ledningsejerregisteret har været baseret på brugerbetaling, så de aktører, der anvender registeret, dækker omkostningerne. Den gældende hjemmel til, at ministeren kan fastsætte regler, hvorefter omkostningerne betales af brancheorganisationer m.v. har aldrig været anvendt. Det bør derfor overvejes om denne hjemmel skal videreføres i den nye lov?</p> <p>Formuleringen af §11, stk. 1 efterlader i øvrigt en usikkerhed, idet det fastslås, at ministeren "kan fastsætte regler om betaling for brugerens adgang til ledningsregisteret <u>eller</u> til registerets oplysninger om koordinering af gravearbejde og samføring". Er der tale om enten-eller? - eller skal det være både-og?</p>

Kommentarer til lovbemærkningerne.

Kapitel	Afsnit nr.	Kommentar
2.1.2	6	<p>Sidste punktum: "Det bør endvidere oplyses, hvor bredt tracéet er"</p> <p>Oplysning om tracé bredde er et nyt krav.</p> <p>Dette er en oplysning, som TDC ikke er i besiddelse af. For eksisterende traceer, vil det derfor være umuligt at oplyse, mens det for nye traceer vil kræve, at der udvikles en metode og procedure til registrering af bredde. Dette vil medføre omkostninger, som ikke indgår i de hidtidige estimater over omkostninger ved lovforslaget.</p>
2.1.2	10	<p>"... en række nøjagtighedsklasser for ledninger f.eks. 0-0,5 meter, 0,5-1 meter og 1-1,5 meter."</p> <p>Hvis tanken med nøjagtighedsklasser er, at de skal kombineres med et krav om, at ledningsejer <u>skal</u> foretage påvisning på stedet, såfremt nøjagtigheden er mindre end et givet niveau, så vil det afgørende rykke på balancen mellem ledningsejer og graveaktør til væsentlig ugunst for ledningsejerne.</p>
2.1.2	15	<p>"Det forventes, at beføjelsen vil blive anvendt til at fastsætte krav om, at ledningsoplysningerne skal vektoriseres, og at der skal anvendes en bestemt standard til udveksling. Ledningsejerne vil få en indfasningsperiode til at digitalisere, dvs. vektorisere, ledningsoplysningerne for de ledninger, der er gravet ned eller nedgravet eller anbragt på havbunden inden for søterritoriet, når bestemmelsen træder i kraft. Det foreslås således, at ledningsejerne vil få en periode på 3 år til at digitalisere, dvs. vektorisere, deres ledningsoplysninger."</p> <p>Efter TDC's opfattelse indebærer kravet om vektorisering alene, at ledningers/tracéers placering skal være udtrykt i x,y koordinater i et fastlagt koordinatsystem. Tillægsoplysninger om fareklase, tracé bredde, ledningstype, ledningens farve og hvad man ellers kan forestille sig, er egenskabsdata om en ledning, som ikke har noget med vektorisering at gøre.</p>
2.1.2	16	<p>"Følgegruppen vil blive inddraget i udmøntningen af beføjelsen i § 1, nr. 14, stk. 6, herunder hvilke krav, der skal stilles til ledningsoplysningerne og til standarden, som ledningsoplysningerne bliver registreret og udvekslet efter."</p> <p>Det giver ikke mening at fastlægge en standard for <u>registrering</u> af ledningsoplysninger, men alene en standard for <u>udveksling</u> af oplysninger.</p>

Kapitel	Afsnit nr.	Kommentar
		Det er ledningsejers beslutning, hvordan ledningerne registreres. Men ledningsejer skal kunne udlevere specifikke oplysninger i specifikke formater/standarder og kvaliteter (som dermed kan have en indirekte påvirkning/indflydelse på, hvordan ledningsejerne vælger at registrere ledningsoplysninger.)
2.2.2	15	<p>""Fremsende" skal forstås bredt og kan også være maskine-til-maskine overførsel, f.eks. at ledningsejeren fremsender via den nye funktion i Ledningsejerregistret, som foreslås oprettet i lovforslagets § 1, nr. 16 (lovens § 9 e)."</p> <p>Det er uklart, hvad der menes med denne sætning. Hvad kunne et alternativ til Maskine-til-maskine overførsel være? Hvis LER2 skal fungere, skal data overføres elektronisk til LER2 – altså maskine-til-maskine overførsel.</p>
2.5.1	1	<p>"Graveaktøren bør dog oplyse ledningsejeren, hvis graveaktøren rykker ledningen f.eks. hvis der skal lægges et større rør ned i jorden, fordi ledningsejerens oplysninger ikke længere vil være korrekte, hvis graveaktøren flytter ledningerne mere end bare nogle få centimeter."</p> <p>En ledning bør overhovedet ikke flyttes uden forudgående aftale med ledningsejeren.</p>
4	7	<p>"Den foreslåede nye funktion i Ledningsejerregistret vil stille krav til, at ledningsejerne leverer deres ledningsoplysninger i digitaliseret og vektoriseret format. Denne omstillingsbyrde er beregnet i AMVAB'en og udgør ca. 122 mio. kr."</p> <p>Det er væsentligt at bemærke, at AMVAB alene fokuserer på administrative omkostninger. Dvs. f.eks. ændring i timeforbrug i forbindelse med lovændringen. For ledningsejerne medfører lovforslaget i praksis imidlertid ganske betydelige omkostninger til tekniske ændringer, som ikke medtages i AMVAB-målingerne.</p>
Bem til nr. 4 og 5	7	<p>"Der gives ikke i dag oplysninger om føringsrør, der er tomme, i Ledningsejerregistret."</p> <p>Det er helt korrekt, men der gives heller ikke oplysninger om øvrige ledninger i Ledningsejerregistret. Ledningsejerregistret indeholder i dag udelukkende oplysninger om ledningsejernes interesseområder - ikke ledningsejernes ledninger.</p>
Til nr. 14	11	<p>"De yderligere krav, som fastsættes, kan f.eks. være at ledningerne skal vises i bestemte farvekoder alt efter, hvilken ledningstype det er".</p> <p>Når data udveksles i vektorformat, er det ikke ledningsejeren, der tegner og dermed vælger farve for en bestemt ledningstype. Det er graveaktørens system eller den Viewer, LER2 måske vil tilbyde graveaktørerne.</p>

SDFE - Postkasse LER

Fra: Jakob Willer <jw@teleindu.dk>
Sendt: 14. august 2017 10:05
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst; Teleindustrien Post
Emne: Høringssvar LER 14/8 2017
Vedhæftede filer: LERlov høringssvar 14-08- 2017.pdf

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68501

Hermed Teleindustriens høringssvar vedrørende høring over forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere (ændring af arbejdsgang med udlevering af standardiserede ledningsoplysninger og udvidelse af lovens anvendelsesområde).

Med venlig hilsen

Jakob Willer
Direktør
Teleindustrien

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

14. august 2017

Høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering har udsendt udkast til forslag til lov om ændring af lov registrering af ledningsejere i høring med frist for høringssvar den 14. august 2017.

Teleindustrien skal indledningsvis pege på det problematiske i at gennemføre en høring om et så væsentligt og indgribende forslag hen over en sommerferie, hvor adgangen til nøglemedarbejdere med kompetencer på området er begrænset. Uanset, at der måtte være en intern tidsplan i ministeriet og regeringen, som skal overholdes, så er en sådan høring udtryk for dårlig planlægning af lovarbejdet på området.

Generelle bemærkninger til lovforslaget

Generelt giver det udsendte udkast til lovforslag anledning til bekymring hos teleselskaberne. De foreslåede regler vil efter Teleindustriens opfattelse have betydelige negative konsekvenser for ledningsejerne og gøre det mindre attraktivt at etablere og drive tele- og bredbåndsnet i Danmark.

Lovforslaget bør derfor enten revideres på nogle væsentlige områder eller justeres, således at "bløde ledninger" som tele- og bredbåndsinfrastrukturen generelt undtages fra lovens anvendelsesområde.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er Teleindustriens vurdering, at den opstillede businesscase ikke er retvisende.

Dels synes de positive effekter af lovforslaget at være overvurderet, idet graveskader typisk ikke skyldes dårlig kvalitet af ledningsinformationer, men at oplysninger ikke er indhentet, at indhentede ledningsoplysninger ikke er tilgængelige på gravestedet, eller at oplysningerne ikke anvendes konkret i forbindelse med gravearbejdet. En undersøgelse gennemført af Teleindustrien viser, at 95 pct. af graveskader skyldes ovennævnte forhold.

Dels synes de negative konsekvenser af lovforslaget at være undervurderet, idet der med lovforslaget skabes betydelige hjemler for ministeren til at fastsætte yderligere bebyrdende regler for ledningsejere, og balancen mellem graveaktører og ledningsejere forrykkes.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at *"Forslaget forventes at medføre betydelige byrdelettelser for graveaktører og ledningsejere"*. Det er en klart misvisende præsentation af konsekvenserne af lovforslaget for folketingets medlemmer. Der er med forslaget alene tale om byrdelettelser for graveaktører og ikke for ledningsejere.

De positive effekter af lovforslaget kommer alene graveaktørerne til gavn. Byrder og omkostninger pålægges ledningsejere, som eksempelvis teleselskaberne.

Balance mellem graveaktører og ledningsejere

Lovforslaget forrykker helt grundlæggende den etablerede balance i ansvarsfordelingen mellem ledningsejere og graveaktører i forbindelse med gravearbejde og eventuelle graveskader til væsentlig ugunst for ledningsejere.

I dag udleverer ledningsejerne de bedst mulige ledningsoplysninger til graveaktørerne i forbindelse med et planlagt gravearbejde. Graveaktørerne har på den baggrund pligt til at orientere sig på arbejdsstedet, og er materialet mangelfuldt, så stiller ledningsejerne op for at bistå med at finde ledningerne.

Det er tale et samarbejde mellem to parter. Hvis loven vedtages som det er foreslået, og ansvaret primært placeres hos ledningsejerne, må det forventes, at graveaktørerne vil tage mindre hensyn ved gravninger fremadrettet, hvilket meget vel kan resultere i flere ledningsskader og en forringelse af forsyningssikkerheden, og derved være en konsekvens i direkte modstrid med formålet og de antagelser, der er lavet.

Krav om påvisning og nøjagtighedsklasser

Ministerens kan efter forslagens §1, nr. 14 (lovens §8, stk. 3), fastsætte nærmere regler om, at påvisning skal tilbydes. Af bemærkningerne til forslaget fremgår det, at der forventes at blive defineret en række "nøjagtighedsklasser", og at påvisning skal tilbydes, når nøjagtigheden ligger i den eller de dårligste nøjagtighedsklasser.

Der er tale om helt urealistiske krav til angivelse af nøjagtighedsklasser, som ikke i praksis vil kunne efterleves uden meget store omkostninger. Reglerne vil givetvis føre til, at teleselskaber i markant øget omfang vil skulle påvise ledningers placering på stedet, hvilket vil medføre betydelige omkostninger, som ikke er afspejlet i forslaget og opgørelsen af de administrative byrder.

Bestemmelsen om, at ministeren kan fastsætte yderligere regler om påvisning er et af de punkter, hvor forslaget vil medføre en ændring af balancen mellem graveaktører og ledningsejere på en måde, der er til væsentlig ugunst for ledningsejerne. Hjemlen for ministeren i forslagets § 8, stk. 3, til at fastsætte nærmere regler om, at påvisning skal tilbydes, bør udgå af forslaget. Endvidere bør forslaget om fastsættelse af "nøjagtighedsklasser", som fremgår af bemærkningerne, udgå.

Objektivt ansvar

Af forslagets §1, nr. 15 (lovens §9, stk. 1) følger det, at graveaktøren forud for gravearbejdet skal indhente oplysninger i Ledningsejerregistret, og det er endvidere stillet som krav, at ledningsoplysninger skal være tilgængelige på graveområdet.

Det er fornuftige krav, og det bør i bestemmelsen yderligere fastslås, at såfremt der ikke er indhentet oplysninger eller disse ikke er tilgængelige på graveområdet, så er graveaktøren i alle tilfælde erstatningspligtig ved eventuelle graveskader (objektivt ansvar).

Krav om prøvegravning

Af forslagets §1, nr. 15 (lovens §9, stk. 2) fremgår: *"Kan graveaktøren ikke finde ledningerne der, hvor ledningerne skulle være gravet ned i jorden ifølge de modtagne ledningsoplysninger, kan graveaktøren rette henvendelse til ledningsejeren om påvisning [...]".*

Denne bestemmelse bør justeres, således at det er et krav om, at graveaktøren skal rette henvendelse. Endvidere bør det præciseres, at denne henvendelse først skal ske efter, at der er foretaget prøvegravning.

Bestemmelsen bør derefter formuleres som følger (tilføjelser understreget): *"Kan graveaktøren ikke finde ledningerne der, hvor ledningerne skulle være gravet ned i jorden ifølge de modtagne ledningsoplysninger, og er der foretaget prøvegravning, uden at ledningerne er identificeret, skal graveaktøren rette henvendelse til ledningsejeren om påvisning [...]".*

Rimelig tid

Af forslagets §1, nr. 15 (lovens §9, stk. 2) fremgår, at *"Påvisning skal ske inden for rimelig tid"*. Det er væsentligt, at der heller ikke her rykkes ved

den praksis, der er på området, og den nuværende frist på 5 hverdage fastholdes.

Mulighed for at flytte bløde ledninger

Samtidig med at lovforslaget baserer sig på en antagelse om, at det er muligt at opnå færre graveskader som følge af mere præcise ledningsinformationer, så åbner lovforslaget mulighed for, at graveaktører kan flytte bløde ledninger i forbindelse med gravearbejdet.

Af forslagets § 1, nr. 16 (lovens § 9 a), fremgår det, at energi-, forsynings- og klimaministeren får beføjelse til at fastsætte regler om, at graveaktører skal indberette fejl i ledningernes placering, og hvordan indberetningen skal foretages. Ministeren vil kunne fastsætte en bagatelgrænse for indberetningen, f.eks. hvis ledningen kun rykkes et par centimeter.

Med dette åbnes der for, at graveaktører kan flytte bløde ledninger uden at indberette det.

Dette forslag udstiller den manglende proportionalitet og sammenhæng, der er i forslaget, og hvordan det helt entydigt er formuleret til graveaktørernes fordel og ledningsejernes ulempe.

Der bør på ingen måde med forslaget skabes hjemmel til at graveaktører kan flytte rundt på ledningsejers infrastruktur. Det bør stå klart, at flytning af ledninger alene kan ske efter aftale med ledningsejer.

Heller ikke her vil det være hensigtsmæssigt, at lovforslaget ændrer den eksisterende praksis og forrykker balancen mellem aktørerne.

Bestemmelsen og bemærkningerne hertil bør justeres som følge heraf.

Eksisterende ledningsoplysninger

Teleindustrien ser positivt på forslagets § 3, stk. 1, hvoraf det følger, at ledningsejer kun skal opfylde de nye krav til "nødvendige ledningsoplysninger" fastsat af ministeren i medfør af lovens § 8, stk. 4, i det omfang ledningsejer har disse oplysninger.

Forslaget tager naturligt udgangspunkt i, hvilke oplysninger ledningsejer har om den etablerede infrastruktur. Bestemmelsen bør udvides således, at nye krav til "nødvendige ledningsoplysninger" generelt set alene gælder i det omfang ledningsejer har disse oplysninger og at de er tilgængelige i et format der let kan digitaliseres.

Bestemmelsen bør således formuleres (tilføjelse understreget): *"[...] skal ledningsejer kun opfylde kravene til nødvendige ledningsoplysninger fastsat i § 8, stk. 2, og i medfør af § 8, stk. 4, i lov om [...], i det omfang ledningsejer har disse ledningsoplysninger og de let kan digitaliseres."*

Proportionalitet

Såfremt lovforslaget fremsættes som foreslået, vil det efter Teleindustriens opfattelse ikke være proportionalt. Med forslaget pålægges ledningsejere meget væsentlige omkostninger og byrder og balancen mellem ledningsejere og graveaktører forrykkes for alene at opnå visse administrative besparelser og gøre gravearbejdet nemmere for graveaktørerne.

Regeringens byrdestop

Endvidere finder Teleindustrien, at lovforslaget er i direkte strid med regeringens byrdestop for det private erhvervsliv.

De øgede omkostninger for ledningsejerne og den forrykkede balance mellem ledningsejere og graveaktører vil utvivlsomt betyde færre midler til at investere i bedre digital infrastruktur og vil således også være i strid med regeringens ambitioner om digitalisering og bredbånd i alle dele af landet.

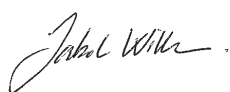
Konklusion

Teleindustrien skal på baggrund af ovenstående anbefale, at "bløde ledninger" som tele- og bredbåndsnet undtages fra lovens bestemmelser.

Alternativt anbefales det, at kravene i loven justeres, således at administrative byrder og omkostninger for ledningsejerne reduceres, og det sikres, at balancen mellem ledningsejere og graveaktører ikke forrykkes.

Det kan konkret ske ved, at ændringerne i loven kun gælder for ledninger etableret efter lovens ikrafttrædelsestidspunkt, og at forslagene om skærpelse af ledningsoplysningernes nøjagtighed udgår for at bevare balancen mellem ledningsejerne og graveaktørerne.

Med venlig hilsen

Jakob Willer
Direktør
Teleindustrien

SDFE - Postkasse LER

Fra: Advokatanpartsselskabet Kim B. Ulrich <adv@tyndeskov-ulrich.dk>
Sendt: 11. august 2017 16:11
Til: SDFE - Postkasse LER; Simone Holst
Cc: lasse.andersen@teliacompany.com; Hans Bremholm Jahn
Emne: Høringssvar fra Telia Danmark, Stofa A/S og Syd Energi Net A/S vedr. Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere
Vedhæftede filer: Høringssvar 11.8.2017 Telia Stofa Syd Energi Net.pdf
Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68467

På vegne Telia Danmark, Stofa A/S og Syd Energi Net A/S afgives hermed høringssvar til Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Med venlig hilsen

Karen Margrethe Tyndeskov
Advokaterne Tyndeskov • Ulrich
Hovedgaden 16, 1. tv.
2970 Hørsholm
Tel: 45 16 15 17
adv@tyndeskov-ulrich.dk
www.tyndeskov-ulrich.dk

HØRINGSSVAR TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF LOV OM REGISTRERING AF LEDNINGSEJERE

1. Indledning og resumé

Nærværende høringssvar afgives i fællesskab af Telia Danmark, filial af Telia Nattjanster Norden AB, Sverige og Stofa A/S / Syd Energi Net A/S.

Formålet med lovforslaget er at udmønte initiativ i Digitaliseringsstrategien 2016-2020 om udveksling af data om nedgravet infrastruktur. Det skal gøres lettere og billigere at forberede gravearbejder samt at vedligeholde og etablere ny infrastruktur under jorden, ligesom målet er at reducere antallet af graveskader. Et af midlerne er en samkøring af ledningsoplysningerne og en ensretning af ledningsoplysningerne, hvilket giver god mening.

Bortset fra et par enkelte undtagelser, indeholder selve lovforslaget flere gode elementer. Dog er det problematisk, når der i bemærkningerne behandles emner, der ligger klart uden for lovforslagernes ordlyd. Navnlig bemærkningernes beskrivelse af gældende ret ved graveskader kan ikke tiltrædes.

Det foreliggende lovforslag hviler på nogle udokumenterede og formentlig ukorrekte antagelser, dels om en skadesfrekvens på ca. 30% og dels om årsagerne til graveskaderne, jfr. nedenfor under pkt. 2.1 og 2.2.

I bemærkningerne til lovforslaget er fremsat en beskrivelse af graveaktørernes ansvar, der ikke er i overensstemmelse med den oprindelige lovs bemærkninger, gældende lovgivning, vejledninger, litteratur samt retspraksis, jfr. nedenfor under pkt. 3.

Lovforslagets bestemmelser om påvisning bør suppleres med en regel om, at påvisning forudsætter forudgående, forgæves prøvegravning, jfr. nedenfor under pkt. 4.

Der bør indføres en regel om, at ledninger ikke må flyttes uden aftale, jfr. nedenfor under pkt. 5.

Forslaget om indberetningssystem tiltrædes, jfr. nedenfor under pkt. 6.

2. Lovforslagets forudsætninger

2.1 Skadesfrekvens

Iht. almindelige bemærkninger pkt. 1 til lovforslaget er et af formålene med forslaget at opnå færre graveskader.

Iht. Rambøll rapporten pkt. 11.4.4 er det estimeret, at der i Danmark er ca. 26.000 graveskader årligt. Af rapportens pkt. 7.1 fremgår det, at der hvert år udføres omkring 90.000 gravearbejder (2011). Lægges disse oplysninger til grund, er forholdet det, at ca. hvert tredje gravearbejde indebærer en graveskade. Hvis det virkelig er tilfældet, at omkring hvert tredje gravearbejde udløser en graveskade, så bør der på lovgivningsplan iværksættes tiltag, der ikke alene regulerer kravene til ledningsoplysninger, men også omfatter graveaktørens ansvar for skaderne.

Det er betænkeligt, at lovforslaget bygger på forkerte faktuelle præmisser, idet de skærpede krav, der stilles til ledningsoplysningernes indhold, er ude af proportioner med det reelle skadesomfang.

Rapport af 2.11.2015 fra Arbejdsgruppe Graveskader, Norge, viser på side 11, figur 3.5, Telenors skadefrekvens i perioden 2012 – 2015. Skadefrekvensen (antal skader/antal henvendelser til gravemeldingstjenesten) andrager i gennemsnit 2% pr. år.

Rambøll rapporten nævner, at de norske forhold formentlig kan sidestilles med de danske. Med henvisning hertil, bør der ventes med at udarbejde lovregulerede krav til ledningsoplysningerne, indtil der foreligger en nærmere dansk empirisk undersøgelse for antallet af graveskader i relation til udførte gravearbejder. En lovregulering, der hviler på en ukorrekt skadesfrekvens på ca. 30%, er ikke hensigtsmæssig.

2.2 Årsag til graveskader

I Rambøll rapporten, side 16, pkt. 5.3, er henvist til undersøgelsen fra Norge, figur (5).

Figur (5) viser, at ca. 32% af graveskaderne iht. den norske entreprenørforenings egne medlemmer, skyldes sjusk og uopmærksomhed fra entreprenørens side. Efter entreprenørernes opfattelse skyldes ca. 29% af graveskaderne fejl i ledningsoplysninger. Undersøgelsen er udarbejdet af den norske entreprenørforening NEF.

Hvad Rambøll rapporten ikke nævner er, at NEF undersøgelsen også viser, at selvom entreprenørerne havde fået påvisning/informationer om ledningerne i 60% af tilfældene, så skete der alligevel beskadigelse af ledningerne. Rambøll rapporten nævner heller ikke den undersøgelse, som en stor ledningsejer i Norge, nemlig Telenor, har udarbejdet. Iht. denne (side 23, afsnit 3.2.3) viser statistikken, at ca. 58,8% af graveskaderne skyldes graveaktørernes uforsigtighed.

Teleindustrien (TI) har gennemført en gennemgang af graveskader, der viser, at ca. 95% af graveskader skyldes manglende indhentning af ledningsoplysninger, fravær af ledningsoplysninger på gravestedet, eller ukorrekt anvendelse af ledningsoplysningerne.

Vores kabelskadeadvokat har gennemgået omkring 300 graveskader for ledningsejerne med fiberkabler og det er dennes erfaring, at graveaktørerne i ca. 95% af tilfældene betaler for de opståede skader uden at det er nødvendigt at indbringe sagerne for retten. Skadevoldernes – og disses forsikringsselskabers - betalingsmønster kan med rette tages som udtryk for erkendelse af et ansvar. Fejl i ledningsoplysninger forekommer kun undtagelsesvist. Den primære skadesårsag er, at der ikke er udvist fornøden forsigtighed ved gravning, ligesom det ofte halter mht. planlægning af gravearbejdet. Dette kan selv de bedste ledningsoplysninger ikke ændre på.

I Danmark er der ikke foretaget nogen samlet empirisk undersøgelse af årsagerne til graveskader. Uden en sådan undersøgelse, er det vanskeligt at vurdere, om årsagen til graveskaderne skyldes fejl i ledningsoplysningerne, entreprenørernes uforsigtighed eller noget helt tredje. Også på dette punkt bør en yderligere lovregulering af krav til ledningsoplysninger afvente en undersøgelse af årsagerne til graveskaderne.

3. Krav til ledningsoplysninger der udleveres

Uanset at lovforslaget ikke angår graveaktørernes ansvar for graveskader, behandler bemærkningerne indgående dette emne, jfr. pkt. 2.1.1.

Bemærkningerne forholder sig ikke til, at langt de fleste ledninger er anlagt i eller omkring veje og at vejloven derfor er gældende for de pågældende ledninger.

Bemærkningerne beskæftiger sig heller ikke med de andre lovreguleringer, vejledninger og normer der pålægger graveentreprenøren pligter i forbindelse med arbejdets udførelse.

Bemærkningernes beskrivelse af gældende ret stemmer i øvrigt ikke overens med retspraksis og litteratur og er i strid med de oprindelige bemærkninger til loven.

3.1 Anden lovgivning

3.1.1 Vejloven

Følgende fremgår af lov nr. 1520 af 27.12.2014 (vejloven) § 73, stk. 6:

"Den, som ved offentlige veje og offentlige veje under anlæg iværksætter byggeri, udgravning eller opfyldning, skal træffe de foranstaltninger, der efter arbejdets art og omfang er nødvendige for at afværge fare eller ulempe for færdslen, herunder sikring mod udskriden eller beskadigelse af vejarealet eller af de ledninger, kabler, standere m.v., der er anbragt i arealet (vore understregninger)"

3.1.2 Byggeloven

Følgende fremgår af lovbekendtgørelse nr. 1178 af 23.9.2016 (byggeloven) § 12:

"Ved fundering, udgravning, ændring af terrænhøjde eller anden terrænen ændring på en grund (52) skal, uanset om arbejdet i øvrigt er omfattet af loven, (53) træffes enhver foranstaltning, der er nødvendig for at sikre omliggende grunde, bygninger og ledningsanlæg af enhver art (vore understregninger)".

3.1.3 Bekendtgørelse om ikke-elektrisk arbejde

Lovforslaget forholder sig heller ikke til de pligter en gravaktør har iht. bekendtgørelse nr. 1112 af 18.8.2016 om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i nærheden af elektriske anlæg §§ 3, 4 og 11:

”§ 3. Entreprenøren skal

- 1) indhente ledningsoplysninger inden ethvert grube-, grave-, bore- og nedramningsarbejde påbegyndes,*
- 2) ved større arbejder fremsende situationsplan over arbejdets omfang til ejeren af det elektriske anlæg, inden arbejdet påbegyndes,*
- 3) følge anvisninger fra ejeren af de elektriske anlæg, og*
- 4) meddele ejeren af det elektriske anlæg om enhver skade, uheld og ulykke i forbindelse med udførelse af arbejde i nærheden af et elektrisk anlæg.*

§ 4. Entreprenøren skal instruere og informere sit personale, som skal arbejde i nærheden af et elektrisk anlæg, om

- 1) placeringen af det elektriske anlæg,*
- 2) bestemmelser i denne bekendtgørelse,*
- 3) anvisninger fra ejeren af det elektriske anlæg, og*
- 4) navne og kontaktoplysninger på ejeren af det elektriske anlæg.*

§ 11. Ved arbejde i nærheden af jordkabler med tilhørende kabelskabe og kabelkasser, skal arbejdet planlægges således, at beskadigelse undgås.

Stk. 2. Der skal indhentes anvisninger for arbejdets udførelse hos ejeren af det elektriske anlæg i følgende tilfælde:

- 1) Ved arbejde i jorden inden for respektafstanden på 1 meter fra jordkablet, jfr. bilag 1, figur 5.*
- 2) Ved frigravning af jordkabler.*
- 3) Ved risiko for mekanisk beskadigelse af et frigravet jordkabel”.*

Som det fremgår af ovennævnte, skal der træffes alle nødvendige foranstaltninger for at undgå graveskader. Heraf følger blandt andet, at ledningsoplysningerne ikke kan stå alene.

3.2 Gældende vejledninger

3.2.1 DS475

Bemærkningerne forholder sig endvidere ikke til de vejledninger, der er gældende for gravearbejder, herunder blandt andet Dansk Standard 475, 2. udgave 19.11.2012 om norm for etablering af ledningsanlæg i jord, blandt andet pkt. 4.4 om tracefastlæggelse og pkt. 4.7.1 om sikring af eksisterende ledninger, hvoraf blandt andet fremgår:

"4.7.1 Generelt

Ud fra de indhentede oplysninger suppleret med fornødne prøvegravninger instrueres gravemandskabet om eksisterende ledningers placering.

Eksisterende ledninger i eller i nærheden af arbejdsarealet skal sikres således, at de hverken er til fare, eller selv lider overlast....

Før arbejdet igangsættes i nærheden af en ledning, kontaktes ledningsejeren i god tid, og dennes instruktioner skal normalt følges.

NOTE: *Maskin- eller håndgravning nærmere end 1 meter fra en eksisterende ledning foretages kun efter aftale med ledningsejeren.*

Ved maskingravning med krydsning af andre ledninger lokaliseres disse, inden der maskingraves nærmere end 2 m fra ledning, enten ved påvisning eller ved håndgravede prøvehuller. Der må først graves videre, når ledningens placering er fastslået"

Vedrørende etablering af ledningsgrav pkt. 5.1 fremgår det:

"5.1.1 Generelt

... Prøvegravninger skal udføres, hvis der ud fra projektaterialet, fremmede ledningsplaner eller på anden måde er indikationer for tilstedeværelse af ledninger tæt på den kommende ledning. Arbejdet udføres ved forsigtig håndgravning eller på anden sikker måde".

3.2.2 BAR

Bemærkningerne tager ligeledes ikke højde for Branchevejledning om gravearbejder i nærheden af eksisterende ledningsnet (BAR) for Bygge- og Anlæg, august 2000, hvoraf det fremgår:

"2. Inden arbejdets udførelse

2.1

Arbejdet skal planlægges og tilrettelægges under hensyntagen til de konkrete forhold på arbejdsstedet. Arbejdsmetode og egnede tekniske hjælpemidler skal vælges under hensyn til jordbundsforhold, og evt. belægning, eksisterende ledninger i og omkring arbejdsstedet, trafikale omstændigheder, arbejdets omfang og øvrige forhold.

2.2

Der skal være udstedt gravetilladelse, enten generel eller specifik.

2.3

Der skal indhentes ledningsoplysninger indenfor 10 m fra opgravningsstedet.

Ledningsoplysninger skal afgives skriftligt og skal forefindes på opgravningsstedet. Som alternativ hertil kan ledningsejerne dog vælge at påvise ledningerne på stedet.

2.4

Inden arbejdet påbegyndes, skal installationer i jorden identificeres og kontrolleres, samt i nødvendigt omfang sikres og afmærkes tydeligt ved markering i terræn.

3. Under arbejdets udførelse

3.5.1 Fjernvarmeledninger

Hvor der er dækbånd eller net, må der maskingraves til båndet eller til nettet.

Hvor der ikke forefindes dækbånd eller net, må der kun maskingraves under iagttagelse af yderste forsigtighed og aldrig nærmere end 10 cm fra ledningerne.

3.5.2 Elkabler

.... I de tilfælde, hvor der ved prøvegravning ikke konstateres kabler, kan de planlagte udgravninger uden videre foretages med maskine.

Hvis der ved prøvegravningen konstateres kabler på 10 kV og derunder, kan der normalt maskingraves med en sikkerhedsafstand på min. 10 cm til det frilagte kabel. Sikkerhedsafstanden øges til 1 m ved kabler over 10 kV.

Hvor der er særlige forhold, aftales med det lokale elselskab, hvor tæt der i den konkrete sag må maskingraves.

3.5.3 Gasledninger

Hvis der skal maskingraves nærmere en gasledning end 1 m, skal ledningen lokaliseres ved håndgravning, dog kan belægninger og øverste lag (30 cm) opbrydes med maskine.

Når gasledningen er lokaliseret, kan der maskingraves indtil 10 cm fra ledningen....”.

3.5.4 Kommunikationsledninger

Belægninger må opbrydes med maskine. Derefter udføres håndgravning på tværs af splidsehul eller rende til max. Dybde af udgravningen for fysisk lokalisering af ledning(erne). I de tilfælde, hvor der konstateres kommunikationsledninger, må der aldrig maskingraves nærmere end 10 cm fra ledningerne og kun under iagttagelse af den yderste forsigtighed. Resterende arbejde udføres ved håndgravning.

Der gøres opmærksom på, at kommunikationsledninger kan ligge umiddelbart under belægningen i de tilfælde, hvor der er foretaget afgravninger af terræn efter etablering af ledninger.

3.5.5 Vandledninger

Belægningen og det øverste lag (ca. 80 cm) jord må opbrydes med maskine. Derefter udføres håndgravning på tværs af vandledningen til max. Dybde af udgravningen for fysisk lokalisering af vandledningen. I de tilfælde, hvor der konstateres vandledninger, må der ikke maskingraves nærmere ledningerne end 10 cm.

5. Krav til arbejdstager/arbejdsgiver

5.2

Maskinføreren skal have bestået maskinførerkursus 1 og 2.

5.3

Kurserne 5.1 og 5.2 kan undværes, hvis det er bevist ved prøve eller dokumenteret på anden måde inden opstart, at den ansatte har samme eller bedre kvalifikationer end det, som opnås på kurserne.

6. Krav til maskiner

6.2

Gravemaskinen må max veje 2,5 tons, og skovl skal være uden tænder og med glat ikke slebet graveskær”.

Også gældende vejledninger og normer angiver klart, at ledningsoplysninger ikke kan stå alene.

3.3 Retspraksis

I forbindelse med graveaktørens ansvar gennemgår bemærkningerne 2 domme, dels U2014.925H og dels ØLD, 21. afdeling, B-704-15 af 29.4.2016, der begge frifandt graveaktøren.

Højesteret, fordi der var fejl i ledningsoplysningerne på mere end 10 meter og Østre Landsret, fordi den skaderamte ledning lå mere end 2 meter (2 meter og 2 cm) forkert.

Da bemærkningerne, jfr. pkt. 2.1.2, kun omtaler de to førnævnte domme, må det antages, at det er den retspraksis som Ministeriet har haft i tankerne, da man udarbejdede sine bemærkninger.

På baggrunden af Højesteretsdommen drager bemærkningerne nogle generelle konklusioner om gældende ret, som der ikke er belæg for i Højesteretsdommen og som der heller ikke er lagt vægt på i efterfølgende domme. Det er derfor nødvendigt at gengive Højesterets præmisser in extenso som følger:

"Enhver ledningsejer, som modtager forespørgsel om ledningsoplysninger, skal fremsende de nødvendige ledningsoplysninger eller indgå aftale om påvisning på stedet, jf. lovens § 8. Udtrykket "nødvendige ledningsoplysninger" – eller med samme betydning i bemærkningerne til loven "tilstrækkelige ledningsoplysninger" – må i lyset af § 9 forstås som de oplysninger, der er nødvendige for, at den, der skal udføre gravearbejdet, kan tilrettelægge og gennemføre det på grundlag af oplysningerne.

Det fremgår af forarbejderne til lovens § 8, at ledningsejerregisteret understøtter elektronisk fremsendelse af en forespørgsel i det omfang, det er muligt, og på en sådan måde, at ledningsejeren kan få oplysninger om gravearbejdets placering, tidsrum, omfang og art. På grundlag af disse oplysninger må ledningsejeren vurdere, hvilke ledningsoplysninger der er relevante for det planlagte gravearbejde, og inden en nærmere angiven frist sende de nødvendige ledningsoplysninger til forespørgeren. Hvis en ledningsejer ikke kan fremskaffe tilstrækkelige ledningsoplysninger, skal ledningsejeren indgå aftale med forespørgeren om påvisning på stedet (Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 52, s. 1723).

Efter at have modtaget ledningsoplysningerne påhviler det forespørgeren (entreprenøren) at bedømme, om man har fået de oplysninger, der er nødvendige for tilrettelæggelsen af det påtænkte gravearbejde, herunder efter forholdene på stedet. Entreprenøren skal endvidere tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de modtagne oplysninger....

Der er enighed om, at afstanden mellem det projekterede tracé og det sted på udgravningen, hvor skaden skete, var på adskillige meter, og Højesteret lægger efter Bjarne Christensens forklaringer til grund, at afstanden var væsentligt mere end 10 meter.

Imidlertid havde TDC ikke etableret fiberkablet som projekteret og vist på kortet. TDC har erkendt, at det var en fejl, at kortet ikke var blevet rettet i overensstemmelse med den faktiske placering af fiberkablet og at kortet således var misvisende.

Kortet blev af TDC som ledningsejer sendt til Viborg Kommune som ledningsoplysning efter forespørgsel i forbindelse med gravearbejder og uden oplysning om den ændrede placering af det faktisk etablerede fiberkabel.

Kommunen måtte herefter (vores understregning) gå ud fra, at kablet, hvis det var etableret, var placeret i det væsentligste som projekteret og vist på kortet, idet der ikke var forhold ved kortet eller på stedet, der klart gav grundlag for mistanke om, at kortet var misvisende....”.

Som følge af sagens konkrete omstændigheder og den bevisførelse der fandt sted, fandt Højesteret at Kommunen måtte gå ud fra, at ledningsoplysningen var retvisende.

Der er derfor ikke i Højesteretsdommens præmisser belæg for de antagelser, der er fremsat i bemærkningerne side 7, hvor det anføres:

”Hvis der derfor ikke er noget på gravestedet eller i det udleverede kortmateriale, der klart giver grundlag for mistanke om, at de modtagne ledningsoplysninger er forkerte, kan graveaktøren grave i tillid til ledningsoplysningerne”

og bemærkningerne øverst på side 9, hvor det anføres:

”Som det klare udgangspunkt skal graveentreprenøren kunne stole på de udleverede ledningsoplysninger, medmindre der er forhold i ledningsoplysningerne eller på gravestedet, som giver klart grundlag for en mistanke om, at der må være fejl i ledningsoplysningerne”.

Som det fremgår af Højesterets præmisser, er ansvarsbedømmelsen meget konkret og indeholder en række elementer, som graveaktøren skal have opfyldt før der kan ske frifindelse.

Den omtalte Østre Landsretsdom frifandt, fordi der var fejl i ledningsoplysningerne, og fordi fejlen var årsag til skaden. Igen en konkret ansvarsbedømmelse.

Under pkt. 2.1.1 (gældende ret vedrørende krav til ledningsoplysninger der udleveres) er der henvist til, at man på baggrund af retspraksis har overvejet om begrebet ”nødvendige ledningsoplysninger” skal defineres i loven.

Det regelsæt, der gælder for graveskaderne, herunder hvad der menes med ”tilstrækkelige ledningsoplysninger” har Højesteret med dommen taget stilling til, idet Højesteret, jfr. ovenfor nævner, at tilstrækkelige ledningsoplysninger, må anses at være de oplysninger der er nødvendige for at den der skal udføre gravearbejdet kan tilrettelægge og gennemføre det, på grundlag af oplysningerne. Nærmere kan man ikke komme det.

Derfor synes det at være overflødigt at begynde at opstille nye regler for forståelsen af nødvendige ledningsoplysninger og særligt fordi der på lovgivningsniveau indføres et nyt begreb om at ledningsoplysningerne skal være "umiddelbart anvendelige". I bemærkningerne er der ikke givet nogen anvisning på, hvad begrebet "umiddelbart anvendelige" nærmere indeholder.

Hvis der tænkes på, at graveaktøren med ledningstegningerne i hånden og alene dem kan igangsætte sit gravearbejde, så vil det være i strid med den ovenfor nævnte regler i vejloven, byggeloven og bekendtgørelsen om sikkerhed for udførelse af arbejder i nærheden af elektriske anlæg samt gældende vejledninger og gældende retspraksis på området. Ledningsoplysninger kan ikke stå alene, men er snarere et af de vigtige elementer, der indgår i graveaktørens forberedelse og gennemførelse af gravearbejde. Det fremhæves i denne forbindelse, at § 8 først forventes at træde i kraft den 1.7.2022 og at graveaktørerne under alle omstændigheder frem til dette tidspunkt skal forholde sig til en lang række andre forhold end ledningsoplysningerne.

3.4 Oprindelige bemærkninger til loven

Iht. bemærkningerne til det oprindelige lovforslag LFF2003-2004.1.52 beskrives gældende ret som følger:

"Efter gældende ret påhviler der enhver entreprenør en pligt til at udføre gravearbejder forsvarligt (vores understregning) og herunder i fornødent omfang at indhente ledningsoplysninger forud for ethvert gravearbejde, som kan beskadige nedgravede ledninger i jorden. Forsømmer en entreprenør dette, og sker der skade på nedgravede ledninger, vil entreprenøren som udgangspunkt ifalde et erstatningsansvar".

Dette kan tiltrædes.

Det afgørende for culpabedømmelsen er fortsat, om graveentreprenøren har udført sit arbejde forsvarligt. Har vedkommende det, er der ansvarsfrihed og modsat, hvis der er handlet uforsvarligt.

3.5 Teori

I uforsvarlighedsbedømmelsen indgår en lang række elementer, men praksis er stadig udtryk for det af Bo von Eyben konkluderede i Erstatningsretlige problemer i forbindelse med ledningsregistrering og ledningsbeskadigelse, FULS 1990, side 61, jfr. tillige Christian Werenberg i U2010B.309, pkt. 2.1, nemlig at der er tale om et strengt ansvar ved graveskader. Sikkerhedsforskrifter (vejledninger m.m.) skal overholdes. Ansvarer er særligt strengt ved udførelse af underboringer.

3.6 Retspraksis

At praksis er i overensstemmelse med vejloven, teorien og de oprindelige bemærkninger, fremgår af følgende:

U2011.2154V

Kendskab til ledninger i graveområdet kræver nærmere undersøgelser af disse, blandt andet om i hvilken højde ledningen er beliggende.

Retten i Sønderborgs tilkendegivelse af 30.3.2012

Underentreprenør blev erstatningsansvarlig i sag, hvor gravearbejde med maskine blev udført med ansat hos hovedentreprenøren som "håndmand". Hovedentreprenøren havde indhentet ledningsoplysninger, men ikke forevist dem til underentreprenøren. Retten fandt, at underentreprenøren, der havde virket som selvstændig entreprenør, var erstatningsansvarlig overfor ledningsejeren. Hovedentreprenøren havde ikke ledelses- og instruktionsbeføjelser, hvorfor hovedentreprenøren blev frifundet i forhold til underentreprenørens regreskrav.

Retten i Næstveds dom af 19.9.2012

Kommune, der beskadigede ledning under oprensning af grøfter med grøfterensere, havde ikke indhentet ledningsoplysninger eller truffet andre foranstaltninger for at undgå skade på ledninger. Kommunen blev erstatningsansvarlig overfor ledningsejeren.

Retten i Sønderborgs dom af 14.12.2012

Entreprenør tog bekræftende til genmæle i en sag om underboring. Entreprenøren havde ikke udarbejdet boreplan, foretaget prøvegravning eller kontaktet ledningsejeren inden underboringens iværksættelse.

Østre Landsrets dom af 15.11.2013

Ledning var beskadiget efter håndgravning, som blev udført i februar kl. 7.00 uden anden belysning end vejbelysning. Graveaktøren, der ikke havde indhentet ledningsoplysninger, bestred at være skadevolder. Graveaktør ansvarlig pga. simpel uagtsomhed (byretten var nået til det modsatte resultat).

Vestre Landsrets dom af 8.1.2014 (U.2014.1252V, TBB2014.295)

Entreprenør havde overgravet ledning i forbindelse med styret underboring, som var sket på baggrund af fejlbehæftede ledningsoplysninger i landinspektørtegning, hvor dybdeangivelser var spejlvendt. Entreprenør burde have opdaget fejlen ud fra øvrige foreliggende oplysninger. Manglende boreplan tillagt betydning for entreprenørens ansvar. Begge ifaldt solidarisk ansvar overfor ledningsejeren (entreprenøren var blevet frifundet i byretten).

Retten i Glostrups dom af 13.10.2014

Sagen drejede sig om en beskadigelse af et fiberkabel i forbindelse med en styret underboring. Iht. ledningsoplysningerne havde to ledningsejere kabler i tracéet, herunder den ledningsejer, hvis fiberkabel blev beskadiget. Ledningsoplysningerne fra den skadelidte ledningsejer viste sig imidlertid at være upræcise, idet det kunne lægges til grund, at det beskadigede fiberkabel ikke lå i det tracé, som fremgik af ledningsoplysningerne fra LER, men ca. 2,5 meter længere væk. Derfor fandt graveaktøren kun ét kabelrør i tracéet. Pga. ledningsoplysningerne var eller burde graveaktøren imidlertid være bekendt med, at der skulle have været to fiberkabler i tracéet. Ved at fortsætte arbejdet uden at identificere begge kabler, havde graveaktøren derfor ikke udvist den påpasselighed, som må kræves i forbindelse med en styret underboring. Uanset at ledningsejerens kabel ikke lå placeret som angivet på skitsen fra ledningsoplysningen, lagde retten herefter til grund, at graveaktøren havde handlet erstatningspådragende overfor ledningsejeren.

Østre Landsrets tilkendegivelse af 3.3.2015

Entreprenør overgravede ledning, som lå i et trace, hvor også andre ledningsejere havde registreret ledninger. Retten i Glostrup nåede i dom af 10.2.2014 frem til, at entreprenøren skulle respektere hele tracéet (uanset om byretten ikke fandt det bevist at ledningen var registreret i LER på gravetidspunktet). Pga. vejomlægning var de modtagne kortbilag misvisende, men dette burde have stået entreprenøren klart, hvorfor entreprenøren burde have foretaget prøvegravning eller anmodet om påvisning af tracéet. Byretten lagde vægt på, at det påhviler entreprenøren at bedømme, om man har modtaget de oplysninger, der er

nødvendige for at tilrettelægge gravearbejdet. Entreprenøren blev derfor dømt, men ankede sagen.

Landsretten tilkendegav, at man ville stadfæste retten i Glostrups dom, hvorefter entreprenøren hævede sagen.

Landsretten begrundede blandt andet sin tilkendegivelse med, at der ved graveskader gælder et strengt culpaansvar. Der ifaldes ansvar ved simpel uagtsomhed. Landsretten fremhævede endvidere, at der var pligt til at anvende faste målepunkter, hvorved skaden kunne være undgået. Endelig henviste Landsretten til, at der var anvendt forældede ledningsoplysninger, hvilket også fik betydning for ansvaret, da ledningsejeren (modsat hvad byretten havde lagt til grund) rent faktisk havde fået sine ledninger registreret i LER efter udløb af gyldighedsperioderne for de øvrige ledningsejeres ledningsoplysninger, men inden skaden skete. Sagen viser blandt andet, at en skadevolder, der har søgt i LER, ikke uden videre kan gå ud fra, at grundkort angivet i ledningsoplysninger er korrekt.

Retten i Esbjergs dom af 14.4.2015

En entreprenør skulle nedlægge ledninger i tæt bymæssig bebyggelse. Til at opskære asfalten rekvireredes en underentreprenør. Entreprenøren anviste, hvor underentreprenøren skulle skære. En ledningsejers fiberkabler blev beskadiget ved asfaltskæringen. Fiberkablerne lå lige under asfalten. Ledningsejeren rejste erstatningskrav mod entreprenøren og gjorde bl.a. gældende, at entreprenøren var ansvarssubjekt, og at elementære normer var overtrådt (DS norm 475 pkt. 2.7.1 om maskingravning nærmere end 1 m fra ledning og Branchevejledning om gravearbejde pkt. 2.4 om foranstaltninger inden iværksættelse af gravearbejde). Entreprenøren fik trods ledningsejerens protest tilladelse til at iværksætte syn og skøn. Inden gennemførelse af syn og skøn valgte entreprenøren dog at tage bekræftende til genmæle og betale det påstævnte beløb. Sagen viser, at en entreprenør, der giver anvisninger til en underentreprenør, kan blive ansvarlig overfor en skadelidt ledningsejer.

Østre Landsrets dom af 4.11.2015

Den 9.10.2014 afsagde Retten i Svendborg en dom (BS R4-900/2013) der gik imod ledningsejerne. Dommen fastslog, ud fra en bevismæssig vurdering, at ledningsejerne ikke havde bevist, at nogle kabler var blevet lokaliseret i et starthul i forbindelse med en styret underborings gennemførelse. Under sagen havde skadevolder afgivet en processuel bindende erklæring om, at man anså sig for ansvarlig, såfremt det kunne bevises, at

ledningsejernes kabler var blevet lokaliseret i starthullet inden underboring var blevet påbegyndt. Retten fandt ikke, at det fornødne bevis var tilstede herfor, hvorfor man blandt andet af denne grund frifandt skadevolder.

Landsretten stadfæstede dommen. En anmodning om at få sagen prøvet i Højesteret blev afvist af Procesbevillingsnævnet, da nævnet ikke fandt, at sagen var principiel.

Østre Landsrets dom af 29.4.2016

Østre Landsret stadfæstede byrettens dom og frifandt graveaktøren i en sag, hvor en ledning lå mere end 2 meter fra det i ledningsoplysningen angivne sted. Iht. ledningsoplysningens betingelser skulle ledningsplaceringen højst afvige 50 cm. Manglende lokalisering af en anden ledningsejers ledning, der skulle krydses ved maskingravning, fik ingen betydning, da denne ledning lå 2 meter længere væk end angivet i den anden ledningsejers ledningsoplysning.

U2016.3666V

Bevisbyrden for at ledninger ligger "for højt" påhviler skadevolder. Ikke bevist at graveaktør var i besiddelse af ledningsoplysninger. Gravning med stor gravemaskine med larvefødde. Ansvar for graveaktøren.

Østre Landsrets dom af 18.8.2016, 19. afdeling, B-1849-15

Entreprenør beskadigede ledningsejers kabel i forbindelse med udførelse af en styret underboring i et område med mange ledninger.

Det fremgår blandt andet af dommen; at der gælder et skærpet ansvar ved underboringer, at dette ansvar både gælder ved planlægning og udførelse af underboringer, at der skal udvises skærpet agtpågivenhed ved arbejder i områder med mange ledninger, at der er krav om identifikation af bestående kabler i området inden der underbores, at der skal udarbejdes et skriftligt projekt for det ledningsanlæg der skal etableres iht. DS 475, pkt. 4.4, at der ved krydsning af eksisterende ledninger er et krav om lokalisering, hvis der maskingraves nærmere end 2 meter fra ledningen, at lokalisering skal ske enten ved påvisning eller ved håndgravede prøvehuller, jfr. note til pkt. 4.7, at normovertrædelser er ansvarspådragende, at der først må graves videre, når ledningers placering er fastslået, og at det er uden betydning for entreprenørers ansvar, at der er givet urigtige oplysninger om, hvem der ejer traceet.

Forlig. Retten i Svendborg den 13.1.2017

En graveaktør havde beskadiget et kabel under maskingravning. Graveaktøren havde søgt i LER inden arbejdets påbegyndelse. Graveaktøren, der havde ført bevis for at have foretaget to prøvegravninger, beskadigede ledningsejerens kabel beliggende mellem disse prøvegravninger. Graveaktørens påstand om, at kablet på skadestedet lå højere end man forventede, blev tilsidesat, da der ikke var ført bevis herfor. Herefter blev graveaktøren anset for ansvarlig for beskadigelsen. Sagen blev herefter forligt ved, at graveaktøren skulle betale ca. 90% af erstatningskravet.

Dom - Retten i Glostrup den 21.2.2017

Ved dommen blev en graveaktør kendt erstatningspligtig overfor en ledningsejer i forbindelse med en overskæring af et kabel under et spunsearbejde. Ledningsejeren havde ikke omlagt sit kabel på skadetidspunktet, selvom der var anlagt et nyt rør til brug herfor, idet der var tvivl om, hvorvidt røret var placeret for tæt på spunsen. For at undgå at skulle omlægge sit kabel to gange afventede ledningsejeren en bekræftelse fra entreprenøren på, at placeringen i det nye rør kunne blive permanent, inden man ville omlægge kablet.

Dommen fastslår blandt andet, at en entreprenør, der skal arbejde i et givent område, har en selvstændig forpligtelse til at undersøge om området er fri for kabler - og gør man ikke det, så ifaldes der som udgangspunkt ansvar for de skader der forvoldes på kabler der ikke er flyttet. Dette gælder uanset om kablet ligger på gæsteprincippet.

3.7 Resume

Der er selvfølgelig ikke noget i vejen for, at lovgiver beslutter sig for at graveentreprenørers ansvar ad lovgivningens vej skal lempes. Men hvis dette skal være tilfældet, må det fremgå klart af loven. Lovforslagets bemærkninger omkring gældende ret ved graveskader og udlægning af retspraksis, er, som det fremgår af ovenstående, i strid med anden gældende lovgivning, vejledninger samt litteratur og retspraksis – og derfor bør de pågældende afsnit udgå af bemærkningerne, således at bemærkningerne også bringes i overensstemmelse med de oprindelige bemærkninger til loven om forsvarlig gravning.

Såfremt man ændrer på § 8, stk. 2, og indsætter bestemmelse om, at ledningsoplysninger skal være umiddelbart anvendelige, så bør der i bemærkningerne dels redegøres nærmere for,

hvad der menes med dette og dels bør der forholdes til de øvrige pligter, en graveaktør har iht. anden gældende lovgivning, vejledninger og praksis.

4. Påvisning nr. 14 § 8, stk. 3, nr. 15 § 9, stk. 2

Iht. forslaget § 8, stk. 3, 1. punktum, kan ledningsejeren som alternativ til at fremsende ledningsoplysninger indgå aftale med graveentreprenøren om påvisning. Det er altså en ret, ledningsejeren har.

Iht. § 9, stk. 2, kan en graveaktør, der ikke kan finde ledningerne, dér hvor de skulle være iht. ledningsoplysningerne, bede om en påvisning af ledningerne. Ledningsejeren får altså en pligt til påvisning i dette tilfælde.

I realiteten er der intet nyt i forslagene, dels fordi det fremgår af den gældende § 8, stk. 1, at ledningsejeren som alternativ til at fremsende ledningsoplysninger, kan påvise sine kabler og dels fordi praksis i dag er, at en graveaktør, efter behørig prøvegravning, kan bede om påvisning, hvis man ikke kan finde ledningerne på baggrund af de modtagne ledningsoplysninger. Dette er også forudsat i bemærkningerne.

Uanset at der er tale om en allerede indarbejdet proces, kan forslaget tiltrædes. Det samme gælder mht. § 9, stk. 2, 3. punktum, om at graveaktøren skal afholde påvisningsomkostningerne, hvis ledningerne i det væsentlige lå som oplyst i ledningsoplysningerne.

Bemærkningernes (pkt. 2.3.2) antagelse af, at der som udgangspunkt bør ske påvisning inden for højst eet døgn" bør udgå. Det er graveaktørens opgave at planlægge sit gravearbejde i god tid inden gravningen gennemføres og det indebærer, at graveaktøren i god tid skal have styr på bestående ledninger i det trace der skal arbejdes i. Bemærkningerne kan føre til den uhensigtsmæssige og vel også ikke-tilsigtede retstilstand, at en graveentreprenør, der er sent ude med en påvisningsanmodning, vil forsøge at kræve ventepenge af ledningsejeren, der ikke når at påvise inden for eet døgn.

Som en ny § 8, stk. 3, foreslås, at ministeren via nøjagtighedsklasser kan pålægge en ledningsejer en påvisningspligt, tilsyneladende uden at graveentreprenøren har foretaget en

prøvegravning. Lovforslaget ses ikke at være i overensstemmelse med vejloven og byggelovens regler om, at entreprenøren skal foretage alle nødvendige foranstaltninger mht. at undgå graveskader. En nødvendig foranstaltning kan være prøvegravning.

Iht. DS475 pkt. 4.7.1 fremgår det, at der ved maskingravning med krydsning af andre ledninger skal ske lokalisering af disse, inden der maskingraves nærmere end 2 meter fra ledningen, enten ved påvisning eller ved håndgravede prøvehuller samt branchevejlednings pkt. 2.4, hvorefter der inden arbejdet påbegyndes, skal ske identifikation af installationer i jorden.

Det foreslås derfor, at det af bemærkningerne kommer til at fremgå, at der under alle omstændigheder, uanset nøjagtighedsklasse, skal foretages en dokumenterbar forgæves prøvegravning inden der opstår en forpligtelse for ledningsejeren til at påvise.

5. Indmeldning af ledninger, der ikke ligger, hvor de burde ligge iht. udleverede ledningsplaner (§ 9a)

Det kan tiltrædes, at der i gældende ret ikke er bestemmelse om, at en graveaktør skal give ledningsejeren oplysninger om fejlplacerede ledninger eller mangelfulde ledningsoplysninger.

Det fremgår af bemærkningerne, at der heller ikke er bestemmelser om, at graveaktøren skal melde tilbage til ledningsejeren, hvis graveaktøren under gravearbejdet rykker/flytter ledningsejerens ledninger. Dette er ikke korrekt. Iht. DS475, pkt. 6.4, om indbyrdes forhold mellem ledninger fremgår blandt andet i note 2:

"Hvis en eksisterende ledning ønskes flyttet, skal der rettes henvendelse til ejeren af ledningen, før en evt. flytning for at aftale ny placering".

Uanset om DS475 kun gælder for etablering af ledningsanlæg i jord, må det antages, at en graveaktør generelt ikke, uden at indgå aftale med ledningsejeren, kan rykke/flytte den bestående ledning.

Forslaget om, at der skal ske indmelding på ledninger, der ikke ligger hvor de burde have ligget, er god, men i bemærkningerne lægges der op til, at en graveaktør uden aftale kan rykke på bestående ledninger. Dette er i strid med DS-normen og vil kunne indebære, at hele

formålet med at ledningsejere ofrer betydelige ressourcer på indmåling af sine anlæg, helt vil forspildes, hvis andre graveaktører flytter på ledningen.

Det foreslås derfor, at bemærkningerne omkring en graveaktørs flytning af ledninger på egen hånd helt udgår, således at bemærkningerne kun angår det som lovforslaget handler om, nemlig indmelding af ledninger der ikke ligger hvor de burde ligge iht. de udleverede ledningsplaner.

Det bør overvejes at indsætte en bestemmelse i loven om, at hvis en eksisterende ledning skal flyttes, så skal der rettes henvendelse til ejeren af ledningen med henblik på at aftale den nye placering. Hermed er det klart tilkendegivet, at en graveaktør ikke må flytte på bestående ledninger, uden at dette sker efter aftale med ledningsejeren. Det bør herefter være op til parterne at aftale de vilkår, der skal gælde for en evt. flytning, herunder hvem der skal betale for evt. nye registreringer af det flyttede trace samt på hvilke vilkår der i øvrigt skal lægges.

En ledningsejer, hvis trace flyttes uden aftale, risikerer at ledningsanlægget senere bliver beskadiget af en anden graveentreprenør, der opererer iht. de udleverede ledningsoplysninger, uden viden om at traceet er flyttet. En flytning af ledningen vil indebære at ledningsoplysningerne er forkerte. Det vil være vanskeligt for den skaderamte ledningsejer at bevise, hvilken graveaktør der har flyttet ledningerne, herunder hvornår det er sket. Derfor foreslås der et egentligt forbud mod at flytte ledninger, uanset flytningens omfang, uden at der indgås aftale om ny placering med ledningsejeren. Dette bør også gælde midlertidige placeringer for at undgå diskussion om, hvilken periode det vil være tilladt at foretage en midlertidig flytning uden aftale og dermed også uden registrering. Loven vil dermed blive i overensstemmelse med DS475.

6. Indberetningssystem

I lovforslaget er der indsat bemyndigelse til, at der kan fastsættes regler om indberetning af graveskader via et indberetningssystem. Formålet er at måle effekten af de nye tiltag af den nye lov. Den forudsatte måling kan blive vanskelig, idet der ikke er noget grundlag at måle op imod.

Et sådant register vil utvivlsomt kunne være medvirkende til at få et mere detaljeret overblik over graveskaderne samt årsagerne til disse og vil fremadrettet kunne anvendes i bestræbelserne på at få reduceret graveskader, hvorfor forslaget tiltrædes.

Den 11. august 2017

For Telia Danmark, filial af Telia Nattjanster
Norden AB, Sverige:

Lasse Andersen
Regulatorisk direktør / advokat
lasse.andersen@teliacompany.com
Holmbladsgade 139
2300 København S
Mob: 26 10 01 61

For Stofa A/S – Syd Energi Net A/S:

Hans Bremholm Jahn
Advokat / General Counsel
hbj@se.dk
Edison Park 1
6715 Esbjerg N
Mob: 30 92 07 77

SDFE - Postkasse LER Helpdesk

Fra: Lars Kramer <lars.kramer@aalborg.dk>
Sendt: 4. juli 2017 09:26
Til: SDFE - Postkasse LER Helpdesk
Emne: Spørgsmål til Ny LER LOV

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 59633

Hej

Jeg har netop gennemgået dele af udkastet til Ny LER Lov og er faldet over følgende i afsnit 15 paragraf 9 stk 2:

Stk. 2. Kan graveaktøren ikke finde ledningerne der, hvor ledningerne skulle være gravet ned i jorden ifølge de modtagne ledningsoplysninger, kan graveaktøren rette henvendelse til ledningsejeren om påvisning. Påvisning skal ske inden for rimelig tid. Hvis ledningerne i det væsentlige ligger i jorden, således som oplyst til ledningsejerregistret eller i øvrigt, afholder graveaktøren udgifterne til påvisningen.

Jeg vil mene at der er en lille fejl da "eller i øvrigt" ikke umiddelbart giver mening for mig, derudover vil jeg gerne høre jeres definition på ,hvad der menes med at ledningerne i det væsentlige ligger jorden?

Jeg ved at vi kun afsætter ledninger i så fald vi kan garantere placeringen samt koten, det må betyde at graveaktøren skal betale i så fald han ønsker noget afsat der er nøjagtigt indmålt, mens der i de situationer hvor der er tvivl om placeringen er atle om at ledningsejeren betaler for evt. prøvehuller.

Venlig hilsen

Lars Kramer
Teknisk Designer
tlf.: 9931 4852
Mailadresse.: lars.kramer@aalborg.dk
Følg DiGIT-OCG.: [gisblog](#)

Aalborg Kommune
Miljø- og Energiforvaltningen
Administration og Service
Stigsborg Brygge 5
9400 Nørresundby
Tlf. 9931 9400
www.aalborg.dk

Kommunen må efter reglerne i Persondataloven ikke kommunikere elektronisk om personlige oplysninger, med mindre det sker som sikker kommunikation - f.eks. med Digital Post. På www.aalborg.dk kan du læse om Digital Post.

SDFE - Postkasse LER

Fra: Mette Godsk Nicolajsen <mette.godsk@aalborg.dk>
Sendt: 14. august 2017 11:04
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst; Ole Neerup-Jensen; Bo Laden; Lars Gadegaard Christensen
Emne: Høringssvar i relation til "Høring over forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere"
Vedhæftede filer: Aalborg Vandkoncern - Høringssvar - ny LER-lov 2017.08.11.docx
Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 68521

Aalborg Vandkoncern vil gerne indmelde vedhæftede høringssvar til høring over forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere.

Vi indgår således ikke i DANVA's høringssvar efter aftale med Lars Gadegaard Christensen.

Venlig hilsen

Mette Godsk Nicolajsen
Forretningsudvikling og digitalisering
Tlf. Nr. 7743 9252

Aalborg Vandkoncern
Sønderbro 53
9000 Aalborg
Tlf. nr. 7743 9200

CVR nr.: 32651798
EAN nr. :5798003743158

www.aalborgkloak.dk

Hvis du har modtaget denne mail ved en fejl, vil jeg gerne, at du informerer mig og sletter den.

Høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

§ 3 stk. 1 og § 3 stk. 2

Tilføjelsen i stk. 1 vedr. "...er en offentlig myndigheds ledning" samt i stk. 2 vedr. "...eller ledninger, som tjener til afvanding af en vej" betyder, at Vejmyndigheden skal levere ledningsoplysninger til LER, hvilket er meget positivt.

§ 5 nr. 2

Der ønskes en præcisering af, hvad der ligger i betegnelsen "...en betydelig komponent" i "Til ledninger regnes de dele af ledningsanlæg, som er en betydelig komponent".

En betydelig komponent kan tolkes som en komponent, der er af vital betydning for opretholdelse af driften af en given forsyningsart. Det er vigtigt at få med, at der skal leveres information omkring den geografiske udbredelse af fx større bygværker. Desuden er det vigtigt, at der udveksles dimensioner (udbredelsen) på ledningsanlæg, hvilket også kan præciseres.

§ 8 stk. 1

Det fremgår af bemærkningerne til loven, at et gyldigt svar inden 2 timer kan være, at ledningsejeren oplyser, at forespørgslen er taget ud til manuel behandling. Der ønskes her en præcisering af tidsfristen ved manuel behandling. Desuden ønskes en præcisering af, om der ved manuel behandling kan sendes f.eks en pdf som dokumentation af ledningsanlæggets placering.

§ 8 stk. 2

Der ønskes præciseret, om "forsyningsart" går på, om ledningsejeren betegner sig selv som spildevandsforsyning, elforsyning osv., eller om det går på ledningens funktion. En spildevandsforsyning kan fx have elkabler i offentligt areal til elforsyning af pumpestationer.

§ 9 c

Det virker uhensigtsmæssigt at medtage koordinering i LER-loven som en mulighed, når Vejloven indeholder regler for dette. Lovteksten § 9 c virker derfor ikke hensigtsmæssig, og det foreslås, at koordineringspligten holdes i én lov, og såfremt der skal anvendes et og samme system, hvilket kan være fornuftigt, at dette så bliver en del af pligten.

Diverse

Gyldighedsperiode

Det bør overvejes, om loven skal indeholde retningslinjer for gyldighedsperiodens længde, evt. med henblik på ensretning, da det ellers vil medføre sammenstilling af oplysninger med forskellig gyldighedsperiode, hvilket må anses at være uhensigtsmæssigt for graveaktøren.

Det bør overvejes, hvordan denne information skal udveksles, fx kunne det være en attribut på områdeniveau.

Ønsker til brokers system

Der ønskes:

- præciseret, hvor lang tid broker har til at sammenstille og fremsende data til graveaktøren, samt hvad der vil ske i de tilfælde, hvor der er en ledningsejer (ud af flere), der ikke leverer data til broker inden for to timer.
- Fuld dokumentation for, hvad der udleveres af broker, så ledningsejers fejl/brokers fejl kan identificeres.
- mulighed for, at ledningsejer kan spore, hvem der har anmodet om data/gravet i området, da graveskader på f.eks. kloakledning ofte først opdages flere år efter, at skaden er sket.

Afklaring af ansvarsforhold hvis ledningsejer ikke kender ledningernes placering.

I bemærkningerne til lovforslaget står der, at der vil blive indsat en overgangsbestemmelse, som betyder, at ledningsejer ikke skal fremskaffe "nødvendige oplysninger" på eksisterende ledningsanlæg. Det virker uklart, hvem der har ansvaret ved graveskader i disse tilfælde, hvor en ledningsejer slet ikke kender ledningernes placering i et område, og graveaktøren beskadiger en ledning.

Det er et stort ønske at få præciseret, at såfremt ledningsejeren ikke ved, hvor ledningerne ligger, da bør det være ledningsejeren og IKKE graveaktøren, der skal afholde udgiften ved graveskader.

SDFE - Postkasse LER

Fra: Marianne Bentsen DK <Sekretariat@danskekloakmestre.dk>
Sendt: 1. august 2017 14:34
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst
Emne: SV: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 66495

Til Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Danske Kloakmestre takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere. Danske Kloakmestre har ingen kommentarer til høringen.

Venlig hilsen

Marianne Bentsen

Sekretær, Danske Kloakmestre

Tlf. direkte: 72 16 02 07

Sekretariat:

Nørre Voldgade 106 · 1358 København K

www.danskekloakmestre.dk

Fra: SDFE - Postkasse LER [<mailto:ler@sdf.dk>]

Sendt: 28. juni 2017 09:38

Til: 3f@3f.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; ae@ae.dk; sekr@faod.dk; bat@batkartellet.dk; INFO@BYOGHAVN.DK; info@byggesoc.dk; info@byggherreforeningen.dk; CFB; co@co-industri.dk; formand@dkcpc.dk; Danmarks Miljøportal; dst@dst.dk; info@danskbyggeri.dk; de@de.dk; info@danskeenergi.dk; info@danskerhverv.dk; mail@danskfjernvarme.dk; dgc@dgc.dk; di@di.dk; dit@dit.dk; jvk@danskeenergi.dk; danva@danva.dk; metal@danskmetal.dk; dv@dv.dk; mail@danskeadvokater.dk; info@dag.dk; info@danskeark.org; post@danskeberedskaber.dk; Marianne Bentsen DK; post@dmoge.dk; jj@danskmiljoteknologi.dk; danskehavne@danskehavne.dk; fdo@fdo.dk; regioner@regioner.dk; info@danskevv.dk; danva@danva.dk; dt@datatilsynet.dk; post@dommerforening.dk; ddl@ddl.org; info@ejendomsforeningen.dk; igl@danskeenergi.dk; eof@eof.dk; info@energiforumdanmark.dk; mail@finansraadet.dk; fda@fda.dk; PC@Pcdrill.dk; mail@fdkv.dk; fri@frinet.dk; fbe@mil.dk; geoforum@geoforum.dk; info@ejendomsf.dk; hvr@hvr.dk; itb@itb.dk; kl@kl.dk; krc@krc.dk; krf@kl-f.dk; info@lf.dk; lo@lo.dk; plf@plf.dk; rkr@rkr.dk; dcaa@slv.dk; post@teleindu.dk; ch@plan.aau.dk

Cc: Simone Holst

Emne: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Til høringsparterne på høringslisten.

Hermed sendes Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere i høring, jf. vedlagte høringsbrev.

Fristen for at afgive bemærkninger til lovforslaget er den **14. august 2017, kl. 12.00**.

Med venlig hilsen

LER-sekretariatet

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Rentemestervej 8
2400 København NV

T. +45 7254 5500

W. www.sdfe.dk

SDFE - Postkasse LER

Fra: Inge Ebbensgaard <ime@FRINET.dk>
Sendt: 16. august 2017 14:00
Til: SDFE - Postkasse LER
Cc: Simone Holst; rako@cowi.dk; David Meyer; Majbritt Juul; Henrik Garver
Emne: SV: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 69334

Kære LER-sekretariat

For det første mange tak fordi I tænkte på os.

Vi har haft høringen på vores nyhedsbrev til medlemmer umiddelbart efter i sendte den i høring. Vi har ikke modtaget kommentarer fra FRI's medlemmer, men den kan selvfølgelig have forputtet sig under "sand og strandstole". Her i sekretariatet er vi "barselsramt", hvorfor vi ikke i samme grad som normalt har kunnet kommentere på ordningen. Umiddelbart vil vi dog sige, at de foreslåede tiltag giver god mening både samfundsmæssigt og for rådgivende ingeniører.

Såfremt I vurderer der er emner, som vi bør kigge nærmere på vil vi sætte stor pris på et tip ☺

Med venlig hilsen

Med venlig hilsen

Inge Ebbensgaard
Informationschef

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI

Besøgsadresse:
Industriens Hus
Rådhuspladsen
København V

T +45 35 25 37 43
M +45 60 77 60 94
E ime@frinet.dk

Fra: Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Sendt: 16. august 2017 08:39
Til: Inge Ebbensgaard <ime@FRINET.dk>
Emne: VS: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Fra: SDFE - Postkasse LER [<mailto:ler@sdfе.dk>]
Sendt: 15. august 2017 17:17
Til: Foreningen af Rådgivende Ingeniører <fri@frinet.dk>

Cc: Simone Holst <simho@sdf.dk>; rako@cowi.dk

Emne: VS: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Kære Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Fristen for at sende høringssvar vedrørende høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere, var i går. Da vi ikke har modtaget svar fra jer vil vi høre om det er korrekt forstået at i ikke har bemærkninger til lovforslaget?

Med venlig hilsen

LER-sekretariatet

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Rentemestervej 8
2400 København NV

T. +45 7254 5500

W. www.sdf.dk

Fra: SDFE - Postkasse LER

Sendt: 28. juni 2017 09:38

Til: 3f@3f.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; ae@ae.dk; sekr@faod.dk; bat@batkartellet.dk; INFO@BYOGHAVN.DK; info@byggesoc.dk; info@bygherreforeningen.dk; sine@sikkerhedsnet.dk; co@co-industri.dk; formand@dkcpc.dk; miljoportal@miljoportal.dk; dst@dst.dk; info@danskbyggeri.dk; de@de.dk; info@danskeenergi.dk; info@danskerhverv.dk; mail@danskfjernvarme.dk; dgc@dgc.dk; di@di.dk; dit@dit.dk; jvk@danskeenergi.dk; danva@danva.dk; metal@danskmetal.dk; dv@dv.dk; mail@danskeadvokater.dk; info@dag.dk; info@danskeark.org; post@danskeberedskaber.dk; sekretariat@danskekloakmestre.dk; post@dmoge.dk; jj@danskmiljoteknologi.dk; danskehavne@danskehavne.dk; fdo@fdo.dk; regioner@regioner.dk; info@danskevv.dk; danva@danva.dk; dt@datatilsynet.dk; post@dommerforening.dk; ddl@ddl.org; info@ejendomsforeningen.dk; igl@danskeenergi.dk; eof@eof.dk; info@energiforumdanmark.dk; mail@finansraadet.dk; fda@fda.dk; PC@Pcdrill.dk; mail@fdkv.dk; fri@frinet.dk; fbe@mil.dk; geoforum@geoforum.dk; info@ejendomsf.dk; hvr@hvr.dk; itb@itb.dk; kl@kl.dk; ktc@ktc.dk; klf@kl-f.dk; info@lf.dk; lo@lo.dk; plf@plf.dk; rkr@rkr.dk; dcaa@slv.dk; post@teleindu.dk; ch@plan.aau.dk

Cc: Simone Holst <simho@sdf.dk>

Emne: Høring af Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

Til høringsparterne på høringslisten.

Hermed sendes Forslag til Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere i høring, jf. vedlagte høringsbrev.

Fristen for at afgive bemærkninger til lovforslaget er den **14. august 2017, kl. 12.00**.

Med venlig hilsen

LER-sekretariatet

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Rentemestervej 8
2400 København NV

T. +45 7254 5500

W. www.sdfe.dk

SDFE - Postkasse LER

Fra: Rasmus Engbæk Larsen <rel@fida.dk>
Sendt: 28. juni 2017 14:16
Til: SDFE - Postkasse LER
Emne: Kontaktoplysninger

Sag: 7031-0001
Sagsdokument: 58670

Vi ser ingen umiddelbar grund til at besvare ændring af LER-loven

Venlig hilsen

Rasmus Engbæk Larsen

Seniorkonsulent

Mobil: [30 16 10 89](tel:30161089)

rel@fida.dk

[@Rengbaek](#)

Finans Danmark

Amaliegade 7

1256 København K

Danmark

Tlf.: [33 70 10 00](tel:33701000)

finansdanmark.dk

